

Yüz yıllık Ermeni yalanları!

Ermeni maşaları

Bu Danimarkalılar pek bi sahtekarı

ABD'den Ermeni kahpeliği

Maçlı saldırıları sürüyor

Yunan kustanlığı

YAHUDİ İSTİ

Susturun artık şunları!

ERMENİ İSTİKLALÇİLERİ BAŞLATI

Camilerde Rum

nefretsoylemi.org

Agos'un sesi kısılacak!

RUM ÇİRKİNLİĞİ BAYRAĞA SICRADI

"Ne Mutlu Türküm Diyene"

demekten onur duyan Ermeni

ERMENİYE BAKI

İRAN ASIYOR BİZ BESLİYORUZ

Taraf'ın Ermeni yazarı Nişanyan'dan küstahlık!

ÜSAME KARAKOÇ / İSTANBUL

Ermeni yazarı Serkan Nişanyan, 21. yüzyıla girerken Ermeni kökeniyle gururlanan ve Türkiye Cumhuriyeti'ni bir yığın insanın "Yas" dediği bir ülke olarak tanımlayan bir yazıya imza attı.

SEMİTLER BURADA Bartho çıldırdı!

Kendimi çarşıya gerilmiş gibi hissediyorum

Ha Bahçeli ha diaspora

KALLESLER MECLİS'TE

KOVUN BUNLARI

Ermeniler yine iş başında

Ermeni vahşetine inat dimdik ayakta

Ya sevgi ya terk et Fenerbahçe Sivas'ı katletti

Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Dil Mayıs - Ağustos 2013 Raporu

Davos fırçası, Yahudi'nin kimyasını bozdu

KÜSTAH SİYON

HRANT DINK VAKFI HRANT DINK FOUNDATION ՀՐԱՆԻ ՏՈՒՆԻ ՎԱԿՖԻ





HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION
ՀՐԱՆԴ ՏԻՆԷ ՀԻՄՆԱԿԿ

Hrant Dink Vakfı

Halaskargazi Cad. Sebat Apt. No. 74 D. 1
Osmanbey-Şişli 34371 İstanbul/TÜRKİYE
Tel: 0212 240 33 61 Faks: 0212 240 33 94
E-posta: info@hrantdink.org
www.hrantdink.org

www.nefretsoylemi.org

Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi **Proje Koordinatörleri**

Zeynep Arslan – Nuran Gelişli – Melisa Akan

Katkıda Bulunanlar

Berfin Azdal
Rojdit Barak
Azize Çay
İbrahim Erdoğan
Eda Güldağı
Merve Nebioğlu
Günce Keziban Orman (istatistiksel veri analizleri)
Nazire Türkoğlu
Yunus Can Uygun

1. Bölüm: Yazılı Basında Nefret Söylemi

İdil Engindeniz

2. Bölüm: Yazılı Basında Ayrımcı Söylem

Gözde Aytemur Nüfusçu

Medyada Nefret Söylemini İzleme Çalışması Friedrich Naumann Vakfı, Global Dialogue, İngiltere Büyükelçiliği ve Danida tarafından desteklenmektedir. Raporda yer alan görüşler, destekçi grupların görüşlerini yansıtmamaktadır.

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**


Global Dialogue


İngiltere
Büyükelçiliği
Ankara

UDENRIGSMINISTERIET
DANIDA | DANMARKS
UDVIKLINGSSAMARBEJDE

İÇİNDEKİLER

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ HAKKINDA	1
TÜRKİYE’DE ULUSAL VE YEREL GAZETELERDE NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ	2
1. BÖLÜM: YAZILI BASINDA NEFRET SÖYLEMİ	5
BULGULAR	6
MAYIS-AĞUSTOS 2013 DÖNEMİNDE SEÇİLEN HABERLER	16
KATEGORİLERDEN ÖRNEKLER	22
1) DÜŞMANLIK / SAVAŞ SÖYLEMİ	
MASONLAR, KOMÜNİSTLER VE YAHUDİLER! – Abdurrahman Dilipak	22
EMPATİ’DEN SENPATİ’YE! – Dursen Özalemdar	24
2) ABARTMA / YÜKLEME / ÇARPITMA	
TÜRK’E ALMAN ŞİDDETİ – Doğan Haber Ajansı	26
‘HAİNLİK YAPMAYIN’ – Haber Merkezi	28
3) KÜFÜR / HAKARET / AŞAĞILAMA	
SÖNMEYEN KİN VE GAREZ – C. Turanlı	29
ALÇAKLIĞIN BÖYLESİ GÖRÜLMEMİŞTİR – Rasim Ozan Kütahyalı	30
4) SİMGELEŞTİRME	
ŞEYTANİ KAFALARA KARŞI BİR OLALIM – Fuat Çakır	32
DERİN YAPILANMA – Süleyman Canan	33
DİĞER DEZAVANTAJLI GRUPLAR	34
KATEGORİLERDEN ÖRNEKLER	38
1) DÜŞMANLIK / SAVAŞ SÖYLEMİ	
İSLAM KÜTÜPHANESİ	38
2) ABARTMA / YÜKLEME / ÇARPITMA	
EŞCİNSSELLER İSTENMİYOR	40
3) KÜFÜR / HAKARET / AŞAĞILAMA	
LAİKÇİ KADINLAR İMAMA SALDIRDI – İstihbarat Servisi	41
ÇOK ONURLU BUNLAR, ÇOK! – Emin Pazarcı	44

2. BÖLÜM: YAZILI BASINDA AYRIMCI SÖYLEM GEZİ PARKI PROTESTOLAR SIRASINDA YAZILI BASINDA GÖZLEMLenen AYRIMCI DİL ARAŞTIRMASI RAPORU	46
1) ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI	47
2) ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE ÖRNEKLEME ÖLÇÜTLERİ	47
3) ARAŞTIRMA BULGULARI	49
3.A. GAZETELERİN GEZİ OLAYLARI KARŞISINDAKİ DURUŞLARI	50
3.B. HABER İÇERİKLERİ İLE KÖŞE YAZILARI ARASINDAKİ FARKLILIKLAR	52
3.C. GAZETELERDE RASTLANAN AYRIMCI DİL İÇERİKLERİ	54
3.D. GAZETELERİN GEZİ OLAYLARI KARŞISINDAKİ DURUŞLARIYLA İÇERİKLERDE KULLANDIKLARI VURGULARIN ÇAPRAZ ANALİZİ	55
3.E. AYRIMCI DİLİN HEDEFİNDEKİLER	57
3.F. MANŞETLER NE DİYOR?	67
SONUÇ	70

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ HAKKINDA

Türkiye'de medyanın sık sık taraflı, önyargılı ve ayrımcı bir dil kullandığına tanık oluyoruz. Haberlerde, özellikle de manşetler ve haber başlıklarında kullanılan provokatif, ırkçı ve ayrımcı dil, toplumda düşmanlığı ve ayrımcı duyguları tetikleyen, kalıp yargıları güçlendiren birer araca dönüşüyor. Her ne kadar evrensel ve ulusal gazetecilik ilkeleri, hatta bazı medya kuruluşlarının kendi gruplarının yayınladığı basın etik ilkeleri bulunsun da, birçok içerik bu ilkeleri ihlal edebiliyor. Böylesi bir dilin kullanılması ise toplumda huzursuzluğun ve savunmasız gruplara yönelik yaygın bir önyargının yerleşmesine yol açıyor. Hedef alınan kişi ve gruplar ise tedirginleşiyor, sessizleşiyor ve demokrasinin olmazsa olmazı olan sosyal ve siyasal yaşama katılım şanslarından zorunlu feragat ediyorlar. Bu kışkırtıcı ve hedef gösterici dil kullanımı zaman zaman düşmanlaştırılan ve marjinalleştirilen grupların üyeleri ya da mekânlarına yönelik saldırılarla sonuçlanabiliyor.

Nefret söyleminin temelinde önyargılar, ırkçılık, yabancı korkusu/düşmanlığı, tarafgirlik, ayrımcılık, cinsiyetçilik ve homofobi yatar. Kültürel kimlikler ve grup özellikleri gibi unsurlar nefret söyleminin kullanılmasını etkiler, ancak özellikle de, yükselen milliyetçilik ve farklı olana tahammülsüzlük gibi koşullarda, nefret dili yükselir ve etkisini artırır.

Birçok farklı nedenden dolayı Türkiye bir süredir toplumun farklı kesimleri arasında kutuplaşmalara sahne oluyor; kendisinden farklı olana, "öteki"ne yönelik tahammülsüzlük giderek yaygınlaşıyor. Güneydoğu'da uzun yıllardır süren çatışmalar ve bu çatışmaların yol açtığı zorla yerinden etmeler sonucu yaşanan ani demografik değişim; ekonomik, sosyal ve kültürel çatışmalar, topluluklar arası gerginliğin artmasına neden oldu. Öte yandan, azınlık hakları ve dinler arası diyalog gibi demokratik açılım çabalarının, Kıbrıs meselesiyle ilgili tartışmaların "yabancı odakların Türkiye'ye yönelik oyunları" gibi sunulması da düşmanlığı artırıyor. Son olarak, Ortadoğu'daki gelişmeler, Kürt ve Ermeni sorunu etrafındaki tartışmalar ve son dönemde gündemde olan barış süreci, bu konularda çözüme yönelik fikirleri olan kişi ve kurumların hedef gösterilmesine ve belli etnik kimliklerin düşmanlaştırılmasına neden oluyor. Karşıt görüşte olan bazı yayınlar tarafından üretilen bu söylem, çatışma ortamına zemin teşkil ediyor. Son olarak, Taksim Gezi Parkı eylemlerinin çeşitli medya organlarıncaya ele alınış biçimi medyanın toplumdaki kutuplaşmayı nasıl pekiştirdiğini göstermesi açısından büyük önem taşıyor.

Medyanın sıklıkla kullandığı ayrımcı dil sonucu, farklı grup ve bu gruplara mensup olduğu bilinen ya da varsayılan kişilere yönelik düşmanca algı ve tutumların tezahür etmesi Türkiye'de önemli ve giderek büyüyen bir soruna dönüşmüş durumda. Hükümet yetkilileri, muhalefet partisi liderleri ve kamu görevlileri gibi kanaat önderleri bile bu tür bir ırkçı ve ayrımcı dil kullanmaktan çekinmiyor. Bilindiği gibi, bazı hükümet yetkilileri tarafından sıklıkla dile getirilen, Taksim Gezi Parkı protestolarının dış mihraklar tarafından örgütlendiği iddiası ve "faiz lobisi" söylemi, başta Yahudi kimliği olmak üzere, belli grupların hedef alınmasına neden oldu.

Dördüncü kuvvet olarak adlandırılan medya (basın-yayın) en etkin kültürel iletkenlerden biridir. Bundan dolayı, çeşitliliği ve farklılığı öne çıkarmaya gücü olduğu kadar, bu çatışmayı sıradanlaştırma ve yayma konusunda da son derece etkili ve yönlendirici olabilir. Medya sorumsuz veya dikkatsiz davranırsa, ırkçılığı ve kişilerin birbirine karşı nefret duyguları üretmesini tetikleyebilir, besleyebilir ve güçlendirebilir; en kötüsü de bu tür tutumları meşrulaştırıp haklı çıkarabilir.

Uzun yıllardır Türkiye medyası milliyetçi ve ayrımcı söylemin etkin kaynaklarından biri oldu. Bu gazetecilik türünün toplumdaki kutuplaşmaya dikkate değer bir katkısı oldu. Geçtiğimiz yıllarda yaşanan bazı nefret suçları incelendiğinde, medyanın etkisi daha anlaşılabilir olacaktır. Hrant Dink cinayetinin azmettiricisi olarak yargılanmakta olan Yasin Hayal verdiği ifadede, "Hrant Dink'i şahsen tanımadığımı ama gazetelerden Türk düşmanı olduğunu okuduğumu" söylemiştir. Aralık 2007'de İzmir

Ayasofya Kilisesi rahibine saldıran zanlı ise Ogün Samast gibi kahraman olmak için bu fiili gerçekleştirdiğini ifade etmişti. Hrant Dink'in öldürülmesinin ardından, onun hayallerini, ideallerini ve mücadelesini sürdürmek amacıyla kurulan Hrant Dink Vakfı'nın temel amaçlarından biri toplumdaki kutuplaşma ve düşmanlığın sona ermesine katkıda bulunmaktır.

TÜRKİYE'DE ULUSAL VE YEREL GAZETELERDE NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ

Araştırmanın amacı ve kapsamı

Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi çalışmasının genel amacı Türkiye'de ırkçılık, ayrımcılık ve hoşgörüsüzlükle mücadeleye katkı sağlamaktır. Çalışma, **medyanın sivil denetiminin** önemini gözeterek, ırkçılık, ayrımcılık ve ötekileştirmenin üretilmesi ve yeniden üretilmesinin en önemli araçlarından biri olan medyada **insan hakları ve farklılıklara saygının güçlendirilmesini**, belli kimlik özellikleri üzerinden hedef alınan kişi veya gruplara yönelik **ayrımcı dil ve nefret söylemine dikkat çekmeyi** ve bu konuda **farkındalık yaratmayı** hedeflemektedir.

Çalışma uzun vadede sivil toplum örgütlerinin nefret söylemiyle mücadele etmesi, medya izlemeyle ilgili becerilerin artması, birlikte sistematik bir biçimde çalışarak medyanın, kullandığı dil ve yöntemlerin eşitlikçi, toplumsal ve kültürel çeşitliliğe saygılı olmasını sağlayacak bir çalışma sürdürmesi konusunda destek vermeyi amaçlamaktadır.

Vakfın bu amaçlara ulaşma yolunda yürüttüğü "Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi" çalışması kapsamında, ulusal ve yerel basın taranmakta, ayrımcı, ötekileştiren ve hedef gösteren bir söylemle kaleme alınmış haber ve köşe yazıları tespit edilip analiz edilmekte, ardından da www.nefretsoylemi.org sitesi aracılığıyla ve raporlarla kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. Proje sitesinde yer alan içerikler ayrıca Facebook ve Twitter gibi çeşitli sosyal medya sitelerinde paylaşılmaktadır. Hazırlanan rapor, sivil toplum örgütlerine, basın yayın kuruluşlarına, basın meslek örgütlerine gönderilmekte ve nefretsoylemi.org'dan yayınlanmaktadır.

Gazetelerin izlenmesinin yanı sıra, sivil toplum örgütü temsilcileri, hukukçular, akademisyenler, meslek örgütleri ve gazetecilerle arama toplantıları, seminerler, eğitimler düzenlenerek nefret söylemiyle ilgili duyarlılığı artırmak amaçlanmaktadır. Buna bağlı olarak, nefret söylemi kavramıyla ilgili bilgi sağlamak, ayrımcı ve ırkçı söylemle mücadele yolları ve yöntemlerinin neler olabileceğinin tartışılmasına zemin açmak ve medyada insan hakları ve azınlıklara yönelik daha saygılı ve bilinçli bir dil kullanılmasını teşvik etmek amacıyla konuyla ilgili alanlarda çalışan ve uluslararası tanınırlığı olan akademisyenlerin katılımıyla paneller düzenlenmekte, üniversitelerde nefret söylemi üzerine toplantılar yapılmakta, bulgular örnekler üzerinden tartışılmaktadır.

Ayrıca, nefret söylemi üzerine ders verilmesi, tez ve ödev konusu yapılması yönünde girişimlerde bulunmaktadır. 2012 yılında akademisyenlerle ve sivil toplum örgütü temsilcileriyle yakın işbirliği içinde, "Ayrımcılık, Nefret Söylemi ve Medya" başlıklı üniversite seviyesinde bir dönemlik ders programı taslağı hazırlanmış ve akademisyenlerle paylaşılmıştır. Bu dönemde, akademisyenlerden alınan geri bildirimler doğrultusunda hazırlanan ders programı geliştirilmekte ve üniversitelerde uygulanmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bunun yanı sıra, hem dersin tamamlayıcı kaynağı hem de genel okura yönelik giriş niteliğinde bir kaynak görevini görecektir çok yazarlı bir yayın üzerinde çalışılmaktadır.

Yöntem

Nefret söylemi odaklı medya tarama çalışması kapsamında, tüm ulusal gazeteler ve sayısı 500'ü bulan yerel gazete önceden belirlenen anahtar kelimeler üzerinden (ör. işbirlikçi, Türk düşmanı, bölücü) medya takip merkezi aracılığıyla taranıyor.

Esas olarak ulusal, etnik ve dini kimlik temelli nefret söylemine odaklanılırken, cinsiyetçi ve homofobik söylemler de tarama kapsamına alınmaktadır. Çalışmada genel olarak medya araştırmalarında uygulanan eleştirel söylem analizi yöntemi ve buna bağlı teknikler kullanılmaktadır. İncelenen içeriklerin özellikleri doğrultusunda yazısal ve ikonografik (fotoğraf, resim ve diğer çizimlere ilişkin) metin analizleri gerçekleştirilmektedir. Medya içerikleri ve söylem konusunda belli göstergeler oluşturmak amacıyla önce niceliksel ölçeklemeye başvurulmakta, nefret söylemi içeriğinin en çok nerede (hangi gazetelerde), ne şekilde kendine yer bulduğu, hangi kaynaklar tarafından oluşturulduğu ve kimleri hedef aldığı ortaya konulmaktadır.

Haber ve köşe yazılarında nefret söylemi tespitinde, 1997 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen tavsiye kararı esas alındı. Bu kararda nefret söylemi şu şekilde tanımlanıyor: "Nefret Söylemi kavramı, ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli insanlara yönelik saldırgan ulusalcılık ve etnik merkezilik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifadesini bulan, dinsel hoşgörüsüzlük dahil olmak üzere hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret biçimlerini yayan, teşvik eden, savunan veya meşrulaştıran her tür ifade biçimini kapsayacak şekilde anlaşılacaktır".

Yukarıda belirlenen amaç ve kapsam doğrultusunda tespit edilen nefret söylemi içeren haberler benimsedikleri söylemin niteliği doğrultusunda kategorilere ayrılıyor. Bu konuda daha önce yapılmış olan uluslararası bilimsel çalışmalardan yararlanılarak ve ülkeye özgü dil ve kültür farklılıkları dikkate alınarak belirlenmiş olan nefret kategorileri şunlardır:

1) Abartma / Yükleme / Çarpıtma: Bir kişi ya da olaydan yola çıkarak bir topluluğa yönelik olumsuz genellemeler, çarpıtmalar, abartmalar, olumsuz atıflar içeren söylemler ("Türkiye çan sesine boğuldu")

2) Küfür / Hakaret / Aşağılama: Bir topluluk hakkında doğrudan küfür, aşağılama, hakaret içeren (örneğin Kalleş, Köpek, Kanıbozuk gibi) söylemler

3) Düşmanlık / Savaş Söylemi: Bir topluluk hakkında düşmanca, savaşı çağrıştıran ifadelerin yer aldığı söylemler. (Örneğin Gavur Zulmü)

4) Doğal Kimlik ögesini nefret aşağılama unsuru olarak kullanma / Simgeleştirme: Doğal bir kimlik ögesinin nefret, aşağılama unsuru olarak kullanıldığı, simgeleştirildiği söylemler. (Örneğin olumsuz anlamda "senin annen Ermeni zaten" söylemi ya da "senin soyadın Davutoğlu mu Davutyan mı?" gibi)

2013 yılı itibarıyla nefret söyleminin yanı sıra, nefret söylemine göre daha ince bir şekilde kurgulanmış, ayrımcı ve ötekileştiren mesajları daha örtük bir şekilde veren söylemler de bir dosya konusu olarak çalışmaya dahil edildi. Ayrımcı söylem odaklı medya taraması, bu yılın ilk raporu olan Ocak-Nisan Raporu'nda, aralarında BDP'li milletvekillerinin de bulunduğu HDK heyetinin Karadeniz turunu konu alan 15 Şubat – 28 Şubat 2013 tarihleri arasında, *Bizim Karadeniz*, *Taka*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Sabah* ve *Zaman* gazetelerinde yazılmış tüm haber ve köşe yazıları üzerinden gerçekleştirildi.

Bu yılın ikinci raporunda ise **Gezi olaylarının** ilk bir haftası olan **1-7 Haziran 2013** tarihleri arasında, **Habertürk, Hürriyet, Özgür Gündem, Radikal, Sabah, Sözcü, Taraf, Yeni Şafak ve Zaman** gazetelerinde konuyla ilgili yazılmış tüm haber ve köşe yazıları tarandı, içerik analizi ve söylem analizi yöntemleri kullanarak incelendi. Araştırmanın bulguları raporun dosya kısmında bulunabilir.

1. BÖLÜM

YAZILI BASINDA NEFRET SÖYLEMİ

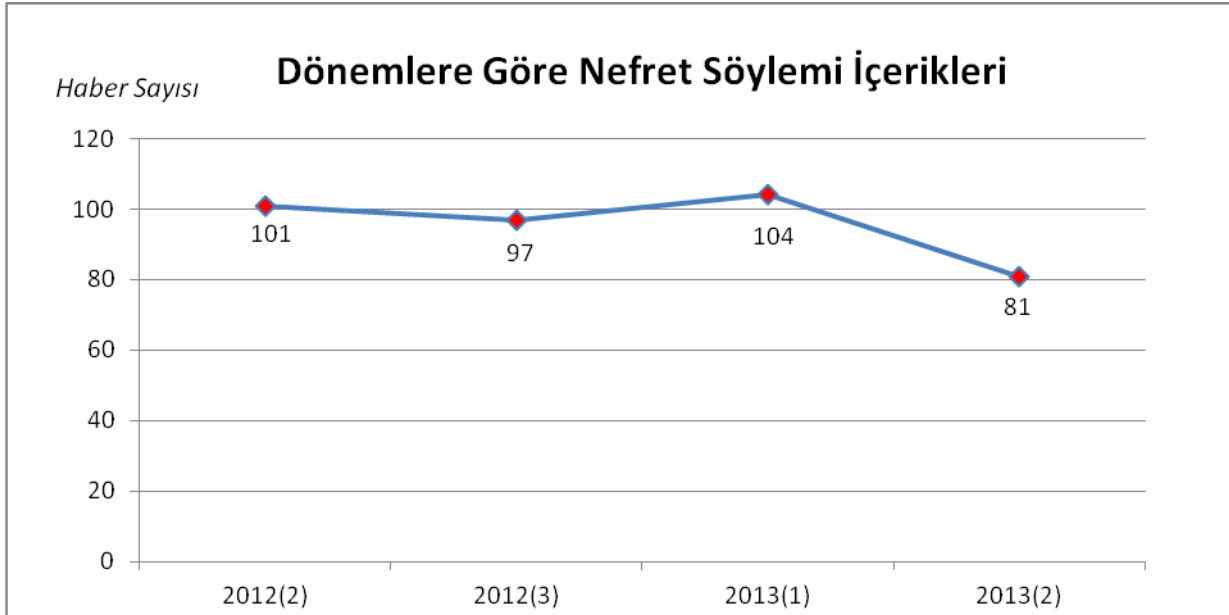
BULGULAR

Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi araştırmasının **2013 yılı Mayıs – Haziran – Temmuz - Ağustos** aylarını kapsayan dört aylık döneminde ulusal, etnik ve dini grupları hedef alan 81 köşe yazısı ve haber içeriği tespit edildi.

2013 yılının ilk dört ayını oluşturan bu dönemde, önceki dönemlere kıyasla önemli bir düşüştür bahsedilebilir ama bu düşüş maalesef nefret söyleminde azalma olmasından kaynaklanmıyor. İncelenen dönemde yaşanan Gezi Olayları'ndan dolayı, nefret söylemi bu olaylara katılanlar gibi belirlenmesi zor bir gruba yönelmiş durumda, bununla ilgili ayrıntılı bilgi özel dosyada da bulunabileceği gibi, rapor kapsamında da istatistiğe alamadığımız çeşitli örnekler sunacağız. Yine, Gezi Olayları'yla ilgili haber ve köşe yazılarıyla bağlantılı olarak aslında kategorimizde sıklıkla yer vermemeye çalıştığımız, eğer kişinin doğal kimlik öğelerinden biriyle bağlantılıysa değerlendirdiğimiz "Hedef Gösterme" kategorisinde de artış gözlemlendi. Bu "hedef gösterme", yine söz konusu kişilerin Gezi Olayları'na katılımı ve/veya desteği üzerinden olduğu için böylesi yazıları da istatistiğe katmadık, ancak çeşitli örnekler vererek görünmez kalmalarının da önüne geçmeye çalıştık.

Nefret söylemi içeren yayınların sayısında yanıltıcı bir azalma görülmesinin bir diğer gerekçesi de özellikle de Kur'an'dan ayetlere dayanarak üretilen örtük nefret söyleminin hassasiyetle ele alınması oldu. Doğrudan Kur'an'dan yapılan alıntılar nefret söylemi içine dâhil edilmez ve ayrı bir tartışma konusu olarak değerlendirilirken, bu alıntılardan yola çıkarak haberin ya da köşe yazısının sahibi tarafından eklenen nefret söylemi içeren ifadeler bu rapor kapsamında değerlendirildi.

Grafik 1:



Nefret söylemi üreten haber sayısı düşüş gösterirken hedef alınan grup sayısında dikkate değer bir artış gözlemlendi. Hedef alınan **25 farklı grubun** bazıları sadece tek bir yazıyla nefret söyleminin hedefi olurken, hakkında birden fazla içerikte nefret söylemi üretilen grup sayısı ise **15** oldu.

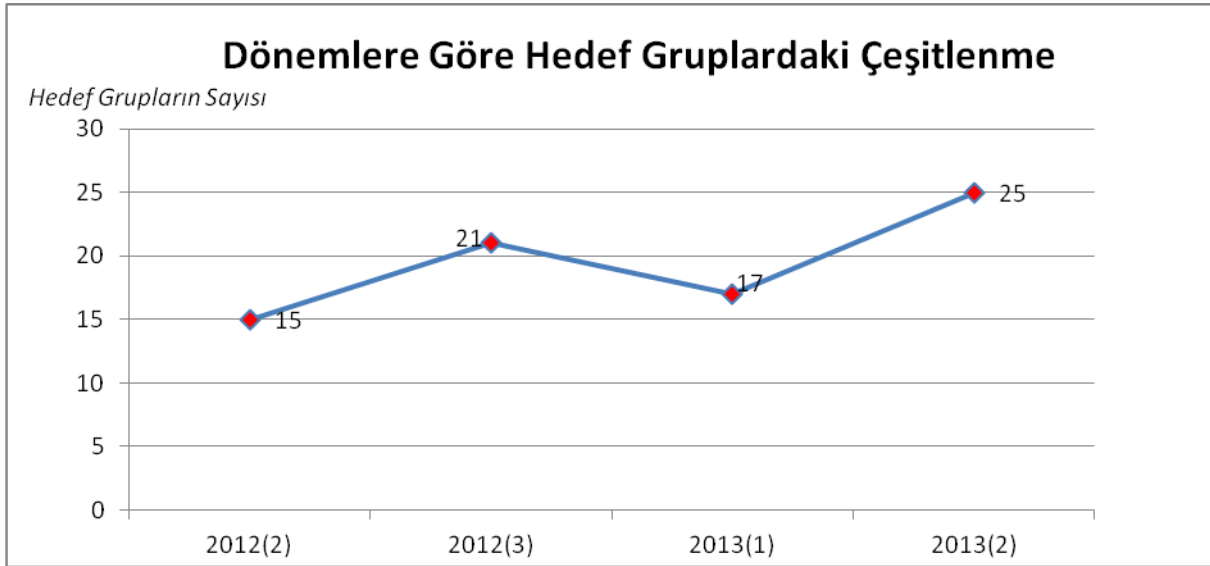
Yakın döneme ait raporlarda olduğu gibi, hedef alınan grupların çeşitliliğini yansıtmak amacıyla, nefret söylemine görece daha az maruz kalan gruplar "Diğer" kategorisi altında toplanmadı, böylelikle nefret söyleminin yönelebileceği grupların bağlama göre ne kadar farklılaşabileceği de gösterilmeye çalışıldı.

Bununla birlikte, hakkında uzun bir döneme yayılan çok sayıda yazıyla nefret söylemi üretilen grupların değişim göstermiyor olması, söz konusu grupların nefret söylemi karşısındaki kırılabilirliğine dair de önemli bir bilgi sunmakta.

Siyasi görüşlere dair yazılar değerlendirilirken eleştiri ve nefret söylemi arasındaki sınıra son derece özen gösterilse de, açık hakaret içeren ifadelerle maruz kalınması gerekçesiyle bu dönemde örneğin “Kemalistler, sosyalistler, komünistler” gibi gruplar da istatistiğe dâhil edilmek durumunda kaldı.

Hedef grupların ortak özelliklerine baktığımızda, bu dönemde de sırasıyla etnik, dini ve milli kimliklerin nefret söylemine maruz kaldığını görmekteyiz. **Etnik kökene** dayalı olarak **sekiz farklı grup**, **dini kökene** bağlı olarak **altı farklı grup**, **milli aidiyete** bağlı olarak ise **yedi farklı grup** nefret söyleminin öznesi oldu. Bunların yanında, “Batı”, “etnik azınlıklar” gibi genel ifadelerin kullanımıyla da aslında etnik, milli ya da dini aidiyete dayalı olan ama bunun açıkça tanımlanmadığı bir nefret söyleminin üretildiği gözlemlendi. “Batı”yla ilgili imgeninse sıklıkla “Hıristiyan Batı” göndermesi içerdiği tespit edildi, bununla birlikte yazıda öne çıkarılan ifade “Batı” olduğu için bu yazılar ayrı bir gruba dair olarak değerlendirildi. “Batı – Hıristiyan – gayrimüslim” göndermesi içeren yazılar birlikte değerlendirildiği takdirde, bir yazıda birden fazla grup hakkında nefret söylemi üretildiği için toplamda **120 kez nefret söylemi üretildiği** görülürken bunlardan 34 yazının söz konusu içeriğe sahip olduğu görüldü. Bu bilgi, farklı biçimlere büründüğü için yanıltıcı olabilen dini referanslara dayalı nefret söyleminin altını çizmek açısından önem taşımakta.

Grafik 2:



Mayıs – Ağustos 2013 döneminde de önceki dönemlerde olduğu gibi nefret söylemi içerdiği tespit edilen yazıların çoğunun **ulusal basında** yer aldığı görüldü. Analiz kapsamında değerlendirilen **81 içerikten 53'ü (%65.43) 13 farklı ulusal yayında** yer aldı. Kalan **28 yazı (%34.56) ise 24 farklı yerel gazetede** yer aldı. Daha önceki dönemlere kıyasla, yerel basında nefret söyleminde bir artış ve yayınlar arasında da bir çeşitlenme gözlemlendi. Bununla birlikte, yerel yayınlarda hakkında nefret söylemi üretilen gruplar (Suriyeli mültecilere yönelik nefret söyleminin Hatay'daki bir yerel gazete tarafından üretilmesi gibi birkaç istisna dışında) yine daha genel kategoriler içinde yer aldı.

Önceki dönemlerde olduğu gibi bu dönem de nefret söyleminin özellikle **köşe yazılarında** üretildiği gözlemlendi. İncelenen içeriklerin **61'ini köşe yazıları**, **16'sını haberler** oluşturdu; haberlerden biri foto-haber formatında değerlendirildi. Farklı başlıklar altında okur katılımını hedefleyen üç içerikte

nefret söylemi görüldü. “Okur katkısı” açısından bu noktanın da altını çizmekte fayda bulunmakta. “Basın Arşivi” başlığı altındaysa nefret söylemi içeren bir yazıyla karşılaşıldı. Bu başlık altında ele alınan yazılar iki kategoriye girmekte: başka gazetelerde yayınlanmış ve kendisi nefret söylemi içeren yazıların olumlanarak yayımlanması yoluyla bu söylemin yeniden üretilmesi, başka gazetelerde yayımlanmış nefret söylemi içermeyen yazıları gazetenin ideolojisi doğrultusunda hedefe yerleştirerek doğrudan bu başlık altında nefret söylemi üretilmesi. Arşivde kullanılan yazının orijinali, bu araştırma kapsamında incelenen gazeteler arasında bulunuyorsa bunun yeniden üretilmesi istatistiğe dâhil edilmezken; nefret söyleminin farklı yayınlardan alıntılanan yazılar üzerinden belli bir gazetede üretilmesi halinde bu içerikler de değerlendirmeye alındı. Hedef göstermeye dair örnekler bu döneme ait istatistikte yer almamakla birlikte, 18 Haziran 2013 tarihinde Yeni Akit gazetesinde yayınlanan “Basın Arşivi” köşesi, yukarıda bahsedilen ikinci kategoriye dair bir örnek olarak ön plana çıkmakta. **“Halkı iç savaşa çağıran kahpe yalancılar”** başlığı altında Can Dünder, Mehmet Tezkan, Cengiz Çandar, Hasan Cemal gibi yazarların Gezi Olayları’na dair değerlendirmeleri bir araya getirilmekte ve söz konusu kişiler bir şekilde hedef gösterilerek onlar üzerinden nefret söylemi üretilmekte. Adı “arşiv” olan bir başlık altındaki böylesi örneklerde, pasif bir “yeniden üretim” sürecinden ziyade daha aktif bir katılım gözlenmesi, nefret söyleminin üretilebileceği yerlerin çeşitliliğini göstermesi açısından da önem taşımakta.

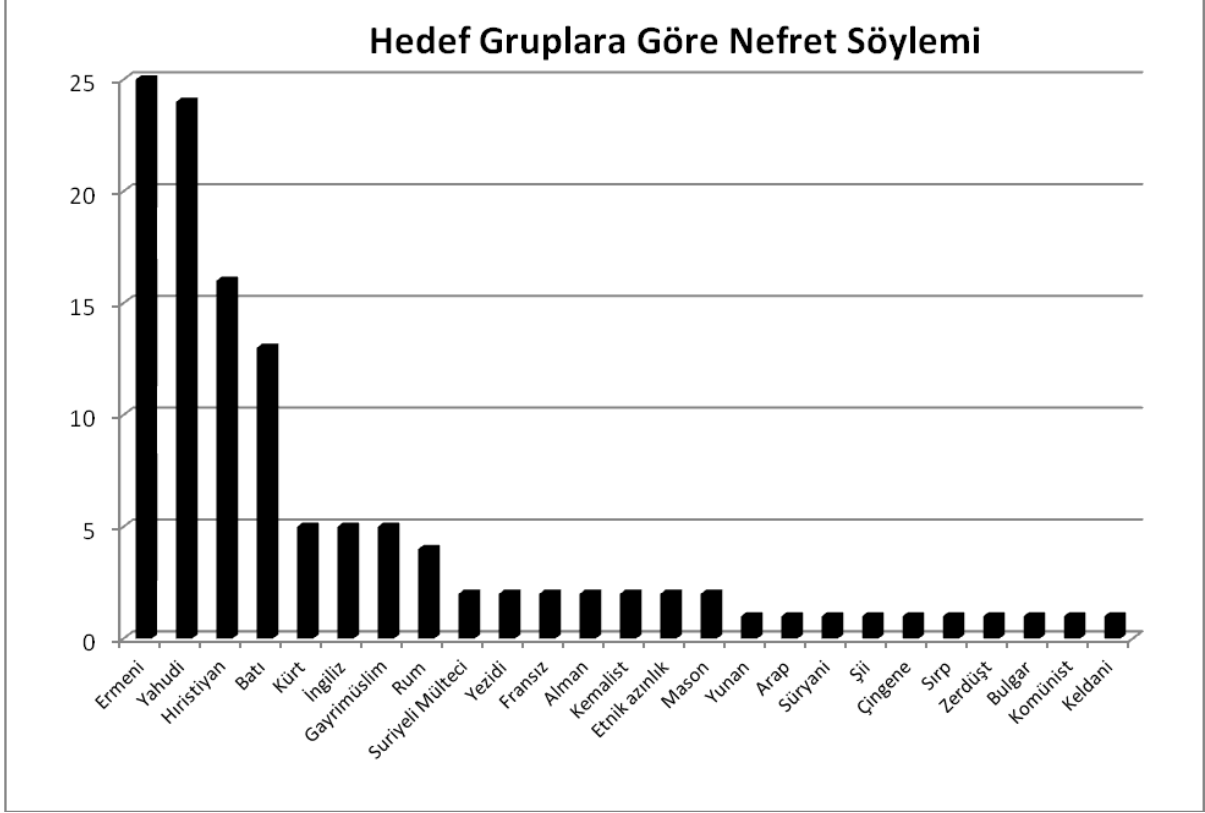
Yukarıda da belirtildiği üzere, sıralama değişse de nefret söylemine en çok maruz kalan gruplar genellikle değişiklik göstermemekte. Dolayısıyla, önceki dönemlerdekine benzer bir şekilde bu dönemde de en fazla **Ermeniler** ve ardından, sırasıyla **Yahudiler ile Hıristiyanlar** hakkında nefret söylemi üretilirdi. “Hıristiyan / düşman Batı” temasına 13 içerikte rastlanırken, içeriklerde aslı ya da ikincil unsur olarak en sık hedef gösterilen diğer gruplar **Kürtler (5 içerik)**, **İngilizler (5 içerik)** ve **Rumlar (4 içerik)** oldu. Bu dönemde, ulusal, etnik, dinsel gruplar dışında, kurumlar nefret söylemine daha az maruz kaldı, **BDP üzerinden yürütülen bir nefret söylemiyse** varlığını göstermeye devam etti. Başka örneklerde de rastladığımız üzere, **“Vekil kimliğindeki militanlar”**, **“PKK’nın siyasal yeminsizleri”** gibi ifadelerle bu konuda da üstü örtülü, imaya dayanan, isim zikredilmeyen bir söylem gözlemlendi. Yine yukarıda belirtildiği üzere, özellikle Gezi Olayları’na destek üzerinden, kamuoyunda ön planda olan kimi isimleri hedef göstermeye dayalı, nefret üreten bir söylem de ön plana çıktı.

Nefret söylemi içeren haberlerde karşılaşılan iki ağırlıklı konu “Kürt açılımı” ya da “Çözüm Süreci” olarak ifade edilen dönemle ilgili değerlendirmeler ve Gezi Olayları oldu. Tek bir olay etrafında, gevşek bir yapı içinde bir araya gelen insanlara yönelik bu genelleştirici söylem dikkat çekerken Kürtlere yönelik nefret söyleminde “iyi Kürtler / kötü Kürtler” ikilemine **“Çeşitli Doğu illerinde yaşayan halklar”** gibi hedef belirsizleştirici ama tam da bundan dolayı daha tehlikeli bir ifadenin eklendiği de görüldü. “Gayrimüslim”, “Batılı” gibi genel nitelermeler yanında tam aksine “Suriyeli mülteciler” gibi son derece belirgin gruplar da nefret söylemine maruz kaldı. İstatistiğe dâhil edilmemekle birlikte bu dönemin en dikkat çekici yaklaşımlarından biri de Kur’an üzerinden üretilen nefret söylemi oldu. Tercümesinde farklı kelimeler kullanılabilmeyle birlikte Maide Suresi’nin 51. ayeti,¹ Yahudi ve Hıristiyanlara yönelik düşmanlığı desteklemek için kullanıldı. Ayetin düşmanlık içermeyen farklı yorumları bulunmasına karşın bunlar belirtilmeyerek Müslümanlar tarafından kutsal kabul edilen Kur’an’ın, nefret söylemini meşrulaştırmak amacıyla kullanıldığı görüldü. Özellikle köşe yazılarında rastlanan bu yaklaşım, basın manipülatif özelliğini ne kadar tehlikeli alanlara taşıyabileceğini göstermesi açısından önem kazanmakta. Dini unsurlar kullanarak nefret söylemi üretilmesi derinlemesine tartışma gerektiren bir konu olduğu için, eğer alıntı yapan kişi kendi ifadeleriyle nefret söylemi üretmiyorsa, böylesi yazılar istatistik dışında bırakıldı.

¹ “Ey âmenû olanlar (Allah'a ulaşmayı dileyenler), Yahudi ve Hıristiyanları dostlar edinmeyin! Onlar birbirinin dostlarıdır. Ve sizden kim onlara dönerse (onları dost edinirse) artık o, mutlaka onlardandır. Muhakkak ki Allah, zalimler kavmini hidayete erdirmez.”

İncelenen içeriklerdeki nefret söyleminin hedef gruplara göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Grafik 3:²



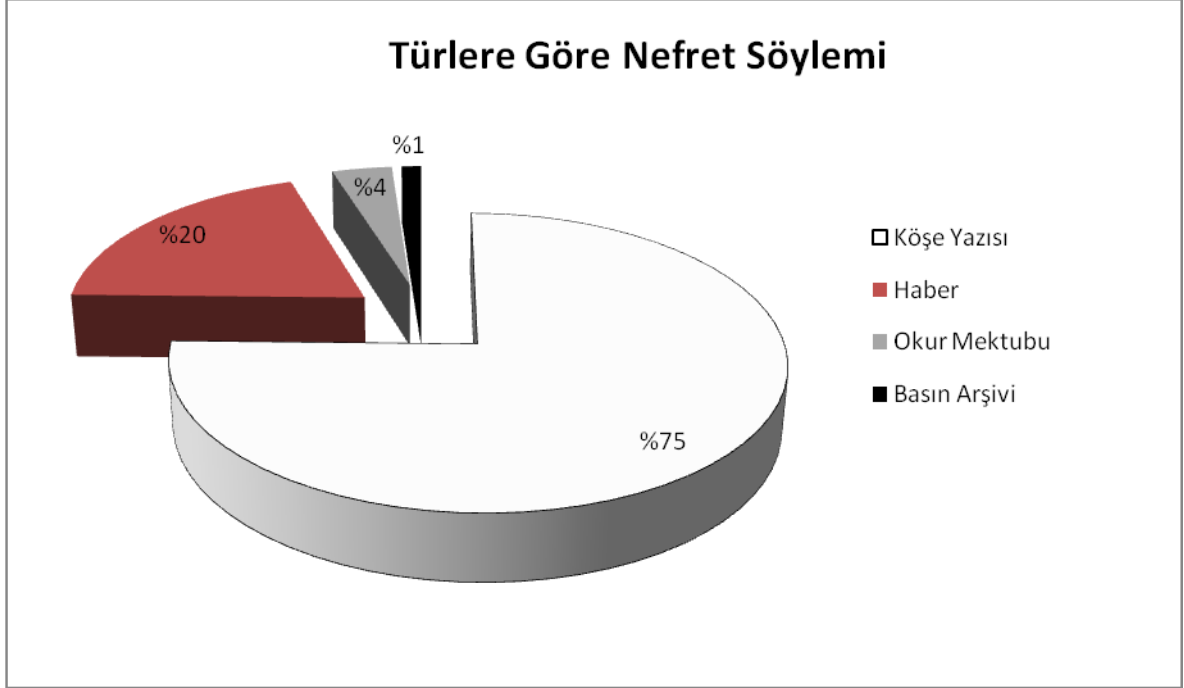
Bunlara ek olarak, önceki raporlarda ele alındığı şekilde, **kadınlara ve LGBT** bireylere yönelik nefret söylemi içeren **24 adet haber ve köşe yazısı**, istatistiksel analizlere dâhil edilmeyip ikinci bölümde kendi içinde değerlendirildi. Bu kategorideki haberlerin geçen döneme göre yüzde yüz artış göstermesinde, Gezi Olayları'nda LGBT bireylerin görünürlük kazanması ve İngiliz Parlamentosu'nda eşcinsel evliliğe onay veren yasanın kabulü rol oynadı. Kadına yönelik nefret söylemi dili on iki haberde karşımıza çıkarken LGBT bireylere yönelik nefret söylemi on beş haberde görüldü, bazı yazılarda her iki gruba da yönelik nefret söylemi gözlemlendi.

Tür, Gazete ve Kategorilere Göre İçeriğin Dağılımı:

Bu dönemde de, nefret söylemi sıklıkla **köşe yazılarında** üretilmiş olup (**%75.30**), **haber** türündeki içerikte az da olsa bir düşüş gözlenmiştir (**%19.75**). Diğer içerikler ise, doğrudan okur katılımına yönelik sayfalardan (%3.7) ve "Basın Arşivi"nden (%1.2) oluşmaktadır. Haberlerin genellikle isimsiz yayınlandığı önceki dönemlerden farklı olarak, incelenen 16 haberden 15'inde (%93.75) kaynak gösterilmiştir.

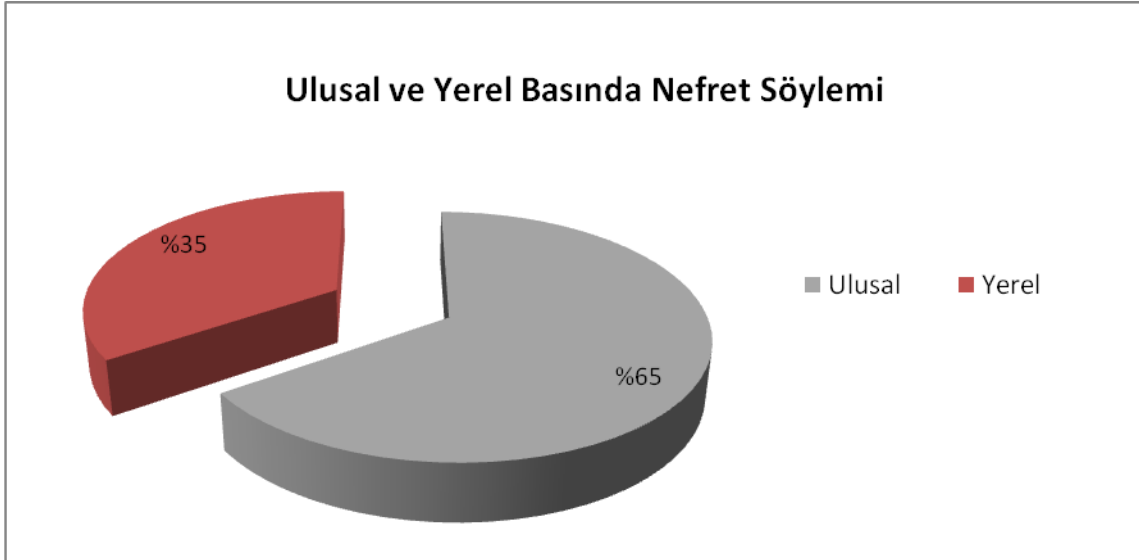
² Bir içerikte birden fazla grup hedef alınabildiği için her grubu hedef alan içerik sayılarının toplamı (120), toplam içerik sayısından (81) fazladır.

Grafik 4:



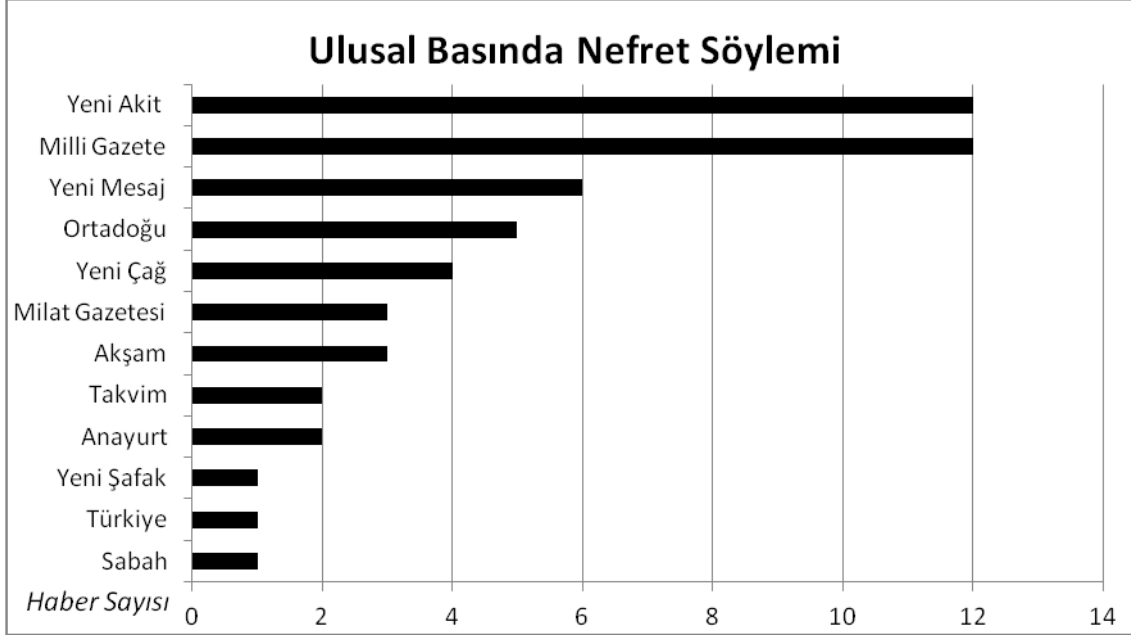
Bu dönemde de, nefret söylemi **ulusal basında daha yaygın** şekilde yer bulmuş (%65.43), yerel basın yüzde 34.56'lık bir oranda temsil edilmiştir.

Grafik 5:



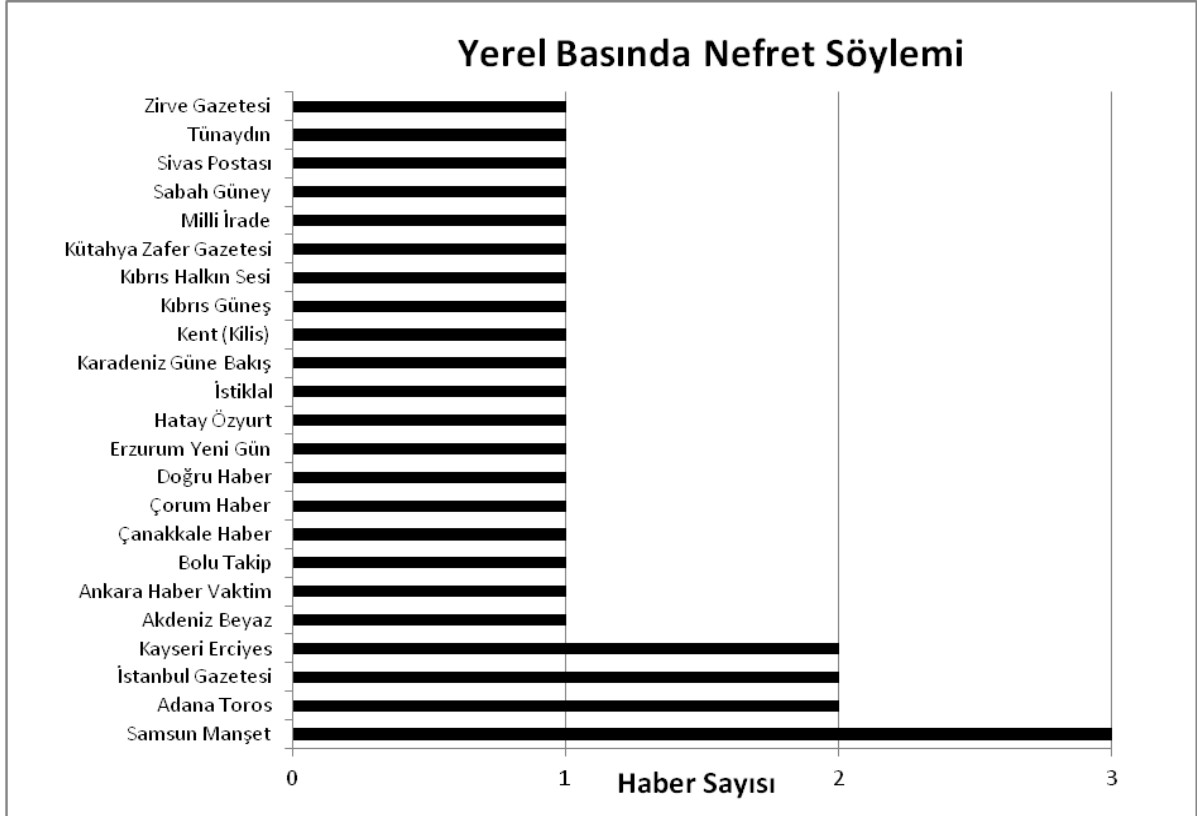
Nefret söylemine en fazla rastlanan ulusal gazeteler arasında ilk sırayı **Milli Gazete** (12 yayın, %22.64) ve **Yeni Akit** (12 yayın, %22.64) paylaşmakta. Onları takip eden gazetelerdeki nefret söylemi içeren yayın sayısı ise bu sayının ancak yarısı veya yarısından daha az: **Yeni Mesaj** (6 yayın, %11.3), **Ortadoğu** (5 yayın, %9.43), **Milat Gazetesi** (3 yayın, %5.66), **Akşam** (3 yayın, %5.66), **Takvim** (2 yayın, %3.77), **Anayurt** (2 yayın, %3.77), ve birer yayınlı (%1.88'er) **Sabah**, **Türkiye**, **Milliyet**, **Yeni Şafak**.

Grafik 6:



Bu dönemde, **yerel basında** nefret söylemine rastlanan içerikler ulusala oranla az olmakla birlikte iki kategori arasındaki farkın dikkat çekici bir şekilde kapandığı ve yereldeki içeriğin yüzde yüzden fazla arttığı tespit edildi (önceki dönemde 10, bu dönemde 28). Yerel konular ele alınmakla birlikte, çözüm süreci ve Gezi Olayları'nın da yereldeki nefret söylemi içeriğini arttırdığı görüldü.

Grafik 7:

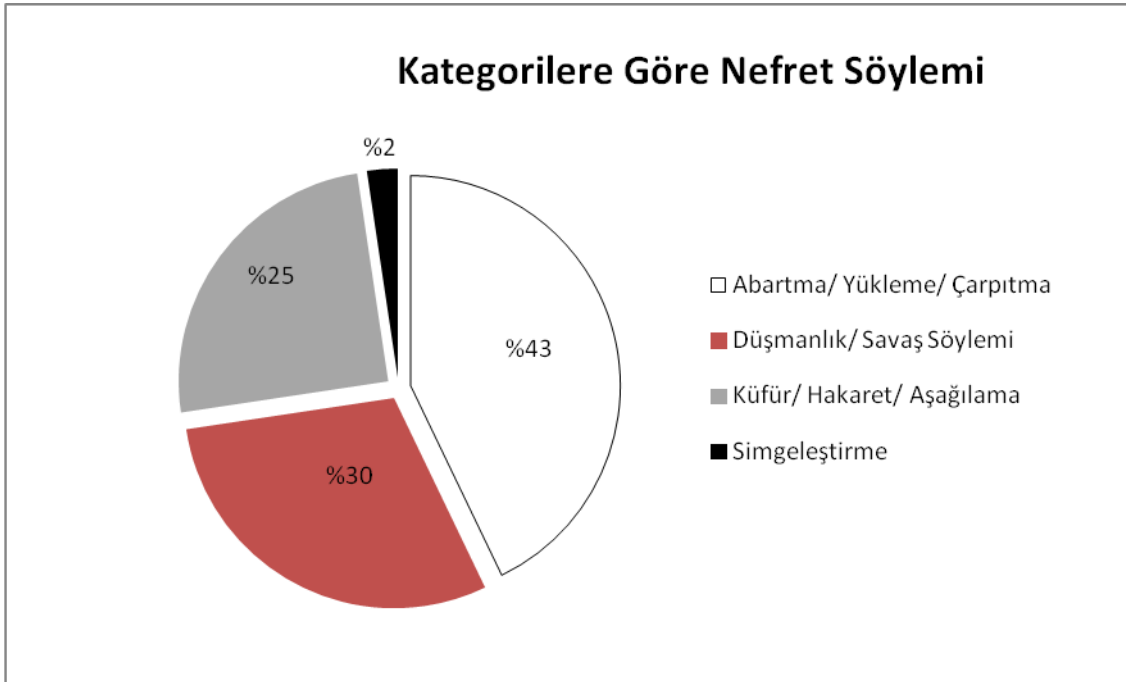


Gazetelerde yer alan nefret söylemi örnekleri, bu dönemde de belirlenen dört kategoriye göre incelenmiştir: (1) **Abartma / Yükleme / Çarpıtma**, (2) **Küfür / Hakaret / Aşağılama**, (3) **Düşmanlık / Savaş Söylemi**, (4) **Doğal kimlik ögesini nefret – aşağılama unsuru olarak kullanma / Simgeleştirme**

Bu kategoriler, çoğunlukla farklı biçimlerde ve örtük ya da açık şekilde kurulan nefret söylemlerinin ayrıştırılmasına ve anlaşılmasına yardımcı olmak üzere oluşturulmuştur. Şüphesiz kategorilerin birden fazlasını aynı içerikte tespit etmek mümkündür; ancak böyle durumlarda sınıflandırma yapmak adına baskın olan kategori dikkate alınmıştır. Ancak, iki farklı kategori de eşit önemde yer aldığında yayınlar için birden fazla etiket kullanılabilir (özellikle de aynı yazı içinde farklı gruplar farklı kategorilere göre nefret söylemine maruz kaldığı takdirde).

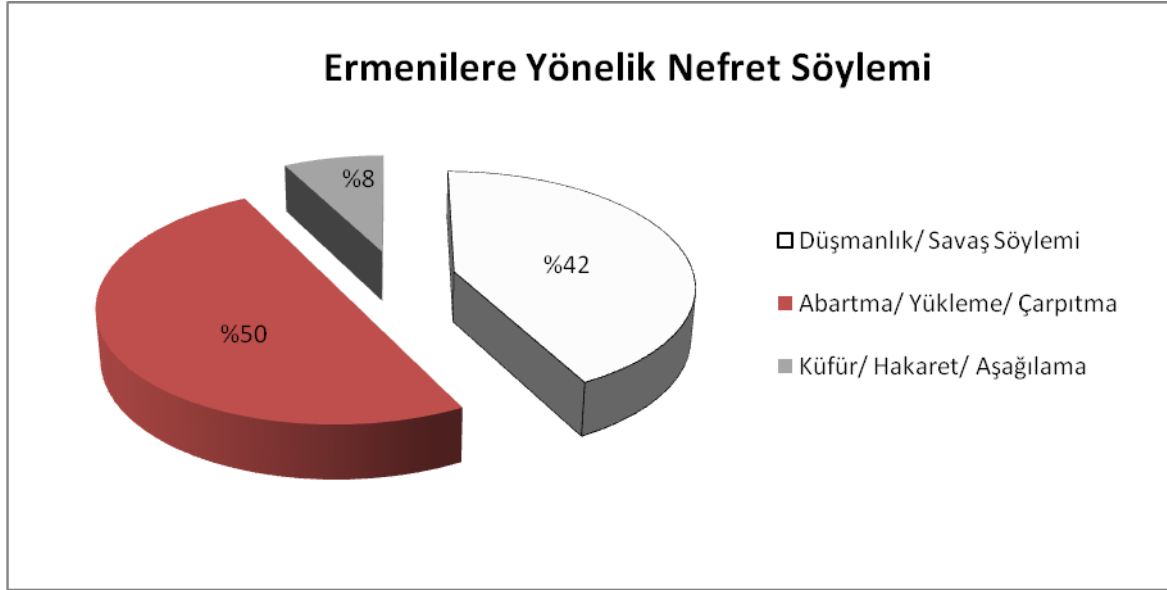
İncelenen dört aylık dönemde, bu dört kategorinin dağılımında **Abartma / Yükleme / Çarpıtma** ilk sırada bulunmaktadır (36 içerik). Ardından sırasıyla, **Düşmanlık / Savaş Söylemi** (25 içerik) ve **Küfür / Hakaret / Aşağılama** gelmiştir (21 içerik). En az izlenen yöntemse **Doğal Kimlik Ögesini Nefret Unsuru Olarak Kullanma / Simgeleştirme** olmuştur (2 içerik).

Grafik 8:



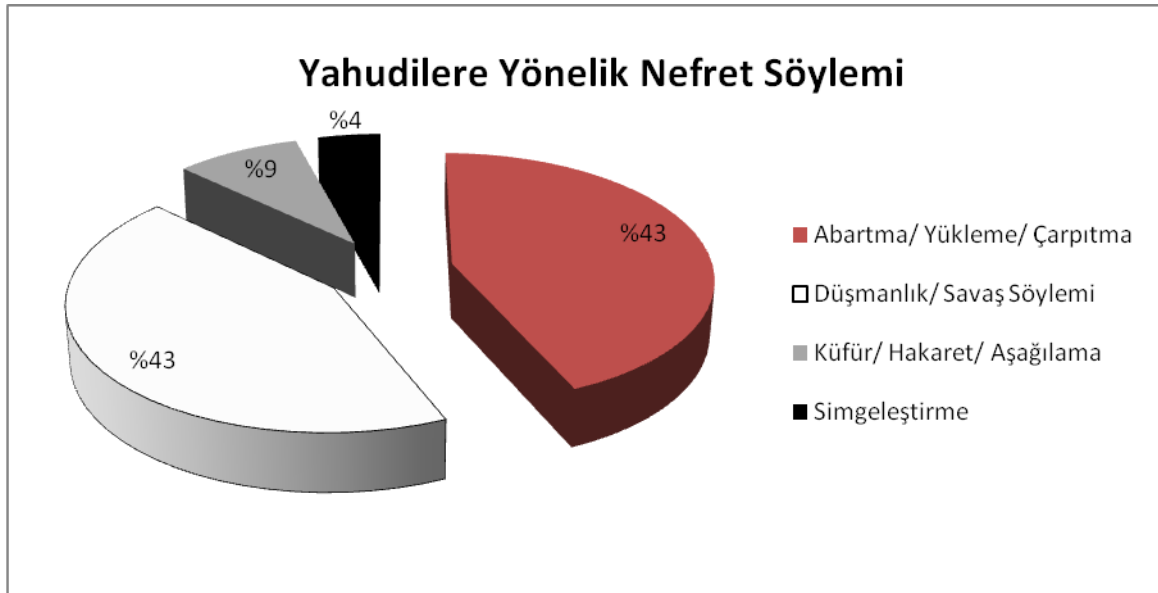
Hedef gruplara göre kategorilerin dağılımına bakmak gerekirse, ilk sırada bulunan **Ermenilere** yönelik nefret söyleminde 13 içerikle **Abartma / Yükleme / Çarpıtma** ilk sırayı alırken onu 11 içerikle **Düşmanlık / Savaş Söylemi** izlemekte. İki yazıdaysa **Küfür / Hakaret / Aşağılama** görülmekte.

Grafik 9:



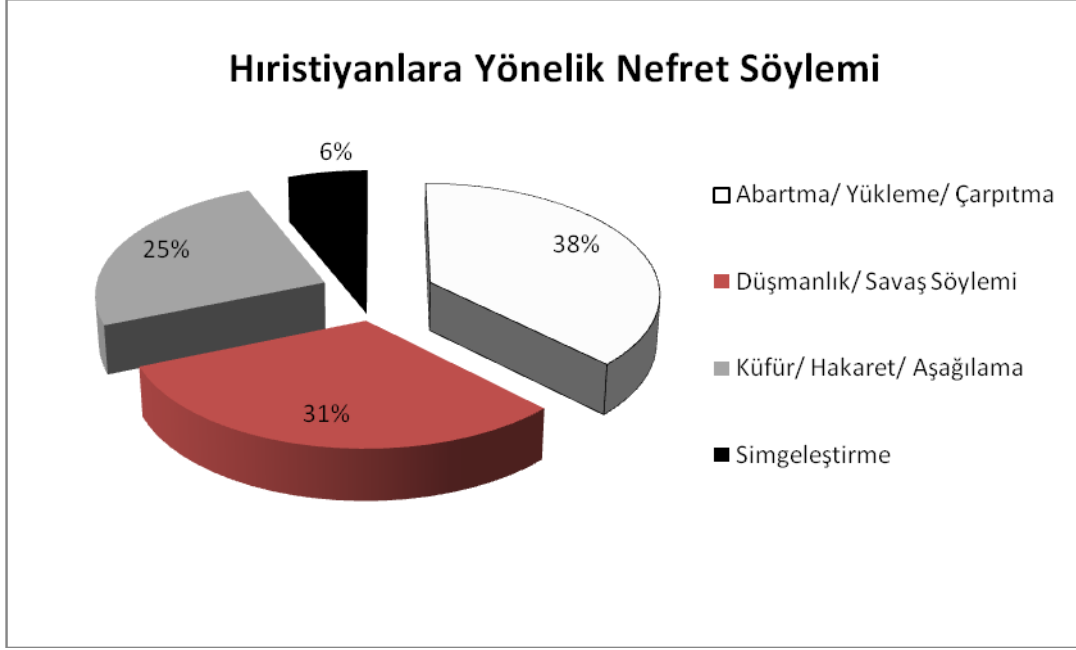
Nefret söylemine en çok maruz kalan gruplar arasında ikinci sırada bulunan Yahudilerle ilgili olarak **Abartma / Yüklem / Çarpıtma** (10 içerik) ile **Düşmanlık / Savaş Söylemi** kategorisi (10 içerik) ilk sırayı paylaşırken **Küfür / Hakaret / Aşağılama** kategorisinde 2, **Simgeleştirme** kategorisinde bir içeriğe rastlandı.

Grafik 10:



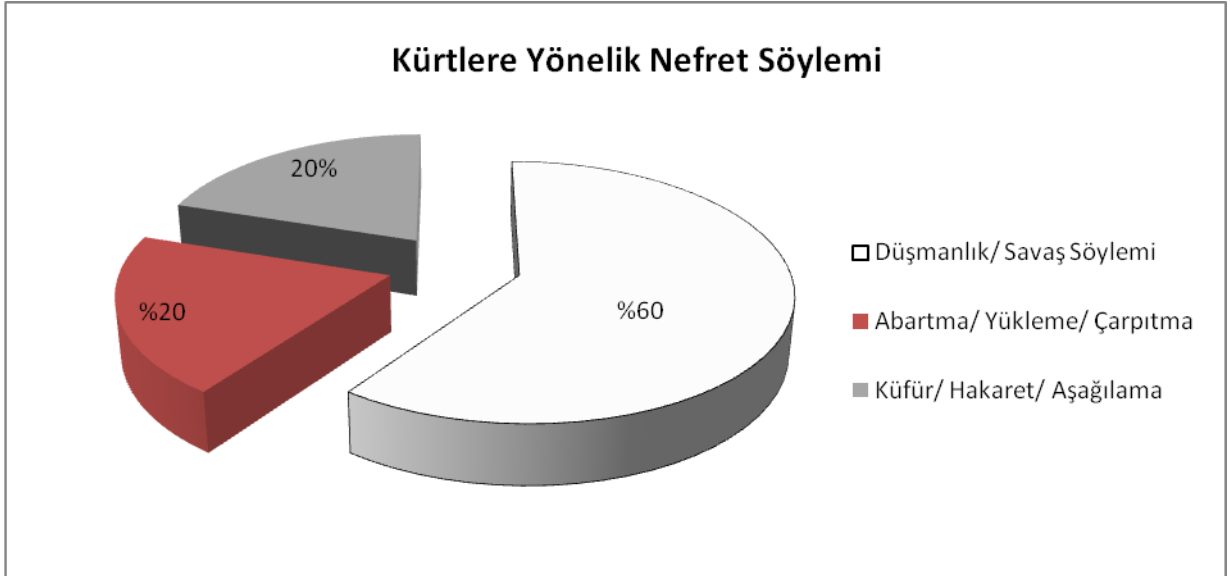
İncelenen dört aylık dönem içinde nefret söylemine en çok maruz kalan üç gruptan biri olan **Hıristiyanlara** yönelik nefret söyleminde de ilk sırada 6 içerikle **Abartma / Yüklem / Çarpıtma** yer alırken hemen ardından 5 içerikle **Düşmanlık / Savaş Söylemi** geldi. Bunu 4 içerikle **Küfür / Hakaret / Aşağılama** ve 1 içerikle **Doğal Kimlik Ögesini Nefret Unsuru Olarak Kullanma / Simgeleştirme** takip etti.

Grafik 11:



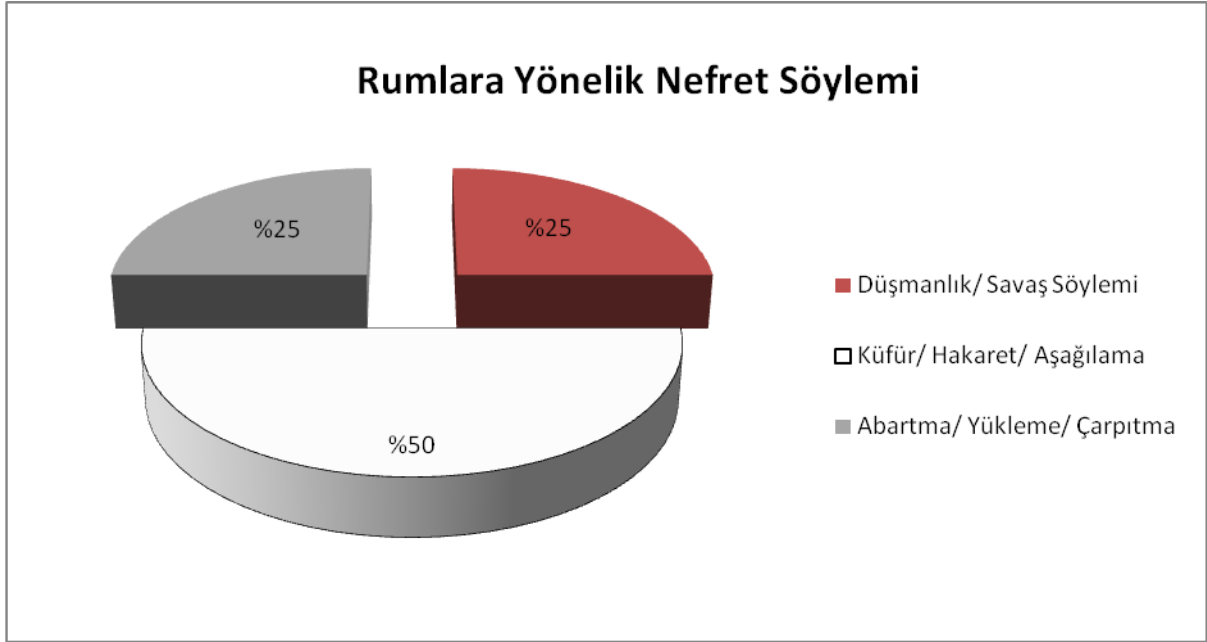
Bu dönemde **Kürtlere** yönelik nefret söylemi içeriğinde görece bir düşüş gözlemlendi. Gezi Olayları'nın gündemde geniş yer tutması nedeniyle "Çözüm Süreci" yazılarda daha az irdelenirken geçtiğimiz dönemde 12 yazıda nefret söylemine maruz kalan Kürtler, bu dönemde 5 içerikte nefret söylemi mağduru olarak yer aldılar. İlk sırayı yine **Düşmanlık / Savaş Söylemi** kategorisi alırken (3 yazı), **Abartma / Yüklem / Çarpıtma** ve **Küfür / Hakaret / Aşağılama** kategorilerinde birer içerik görüldü.

Grafik 12:



Dört içerikle, hakkında nefret söylemi üretilen gruplar arasında Kürtler'den hemen sonra gelen **Rumlara** dair kategorilendirmede ilk sırada 2 içerikle **Küfür / Hakaret / Aşağılama** yer alırken **Düşmanlık / Savaş Söylemi** ile **Abartma / Yüklem / Çarpıtma** kategorilerinde birer yazıya rastlandı.

Grafik 13:



İçerikleri sınıflandırmak üzere belirlenen bu dört kategori daha önce de belirttiğimiz şekilde, nefret söylemlerinin nasıl üretildiğini anlamaya yardımcı olmak üzere oluşturulmuştur ve sınıflandırma işleminde baskın olan kategori dikkate alınmıştır. Dolayısıyla kategorileri değişmez ölçütler olarak görmek yanıltıcı olacaktır.

MAYIS – AĞUSTOS 2013 DÖNEMİNDE SEÇİLEN HABERLER

Tarih	Gazete	Tür	Yazar	Başlık	Hedef Grup	Nefret Kategorisi
02.May.13	Yeni Çağ	Köşe Yazısı	Selcan Taşçı	Çıkmış artık "millet" ile "Cumhuriyet"in arasından	Yahudiler, Ermeniler	Düşmanlık/Savaş Söylemi (Ermeniler), Abartma / Yükleme / Çarpıtma (Yahudiler)
03.May.13	Ortadoğu	Köşe Yazısı	Ali Öncü	"Onlar" artık özgür!	Kürt, Ermeni, Süryani, Keldani, Zerdüşt	Düşmanlık / Savaş Söylemi
03.May.13	Kent (Kilis)	Okur Katkısı	Selim Diyarbakırlı	Şahit Gerek	Yahudiler, Ermeniler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
06.May.13	Akdeniz Beyaz	Köşe Yazısı	Nedim Seferoğlu	2 polis, 4 asker, 6 vatandaş yaralı, 1 polis şehit	Suriyeli mülteciler	Küfür / Hakaret / Aşağılama
07.May.13	İstanbul Gazetesi	Köşe Yazısı	Necdet Buluz	"Ermeniler ihanet etti, Osmanlı kendini korudu..."	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
08.May.13	Yeni Mesaj	Köşe Yazısı	Nurullah Çetin	Ey Türk! Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhid'i...	Batı	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
08.May.13	Erzurum Yeni Gün	Köşe Yazısı	Dursun Şen	İşin Aslı	Ermeniler	Küfür / Hakaret / Aşağılama - Düşmanlık / Savaş söylemi
09.May.13	İstanbul Gazetesi	Köşe Yazısı	Necdet Buluz	Kürt-Ermeni ittifakına doğru	Kürtler, Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
09.May.13	Yeni Mesaj	Köşe Yazısı	Mustafa Aslan	Dostça, Türkçe uyarı!	Hıristiyanlar, Yahudiler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
09.May.13	Yeni Çağ	Köşe Yazısı	Servet Avcı	Çenesi bağlı ölü çocuklar	Yezidiler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
09.May.13	Takvim	Köşe Yazısı	Bekir Hazar	Damgalı öküzler	Almanlar	Küfür / Hakaret / Aşağılama
10.May.13	Hatay Özyurt	Haber	Haber Merkezi	Hainlik yapmayın!	Suriyeli mülteciler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
13.May.13	Milli	Haber	Abdüssamet	O lafı Bartholomeos	Hıristiyanlar,	Abartma / Yükleme

	Gazete		Karataş	da etmiş	Ermeniler	/ Çarpıtma
14.May.13	Milli İrade	Köşe Yazısı	Vehbi Örs	Bin yıllık kardeşlik	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
14.May.13	Yeni Mesaj	Köşe Yazısı	Mustafa Aslan	Toroslar'da tüten yörük çadırları	Ermeniler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
14.May.13	Yeni Çağ	Köşe Yazısı	Selcan Taşçı	"Maliyeti"ni canınla ödemek istemiyorsan; helalleşme. . .	Ermeniler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
17.May.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Şevki Yılmaz	Yezidi Esed kan içiyor, çağdaş (!) dünya seyrediyor...	Yezidiler	Küfür / Hakaret / Aşağılama
20.May.13	Kütahya Zafer Gazetesi	Köşe Yazısı	Süleyman Canan	Derin yapılanma	Yahudiler	Doğal kimlik ögesini nefret, aşağılama unsuru olarak kullanma / Simgeleştirme
20.May.13	Kayseri Erciyes	Köşe Yazısı	Nurullah Aydın	19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı Mesajı	Etnik azınlıklar	Küfür / Hakaret / Aşağılama
22.May.13	Ortadoğu	Köşe Yazısı	Şükrü Alnıaçık	"Onlar Cingan Biz Türkmeniz!.."	Çingeneler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
22.May.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	İsmail Hakkı Akkiraz	İslam düşmanları karşısında Müslümanca duruş	Gayrimüslim	Küfür / Hakaret / Aşağılama
22.May.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Faruk Köse	Ümmet bilinci ve topyekün cihad	Batılı ülkeler, Yahudiler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
27.May.13	Zirve Gazetesi	Köşe Yazısı	Nurullah Aydın	PKK ve Ermeni Dönmeleri Kim?	Ermeniler	Düşmanlık / Savaş söylemi
29.May.13	Ortadoğu	Köşe Yazısı	İhsan Muslu	Batı ve Medeniyet	Batı, İngilizler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
30.May.13	Yeni Mesaj	Köşe Yazısı	Akın Aydın	Sayın Bozdağ! Erdoğan Hizbüşşeytan mı?	Hıristiyanlar, Yahudiler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
05.Haz.13	Milli Gazete	Haber	Mustafa Kılıç	Gavurdan dost olmaz	Batılılar	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
06.Haz.13	Ortadoğu	Köşe Yazısı	Abbas Bozyel	Hak davanın iki mazlum şehidi: Selçuk Duracak, Halil	Ermeniler, Sırplar, Rumlar,	Küfür / Hakaret / Aşağılama

				Esendağ	Bulgarlar, Fransızlar	
10.Haz.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Mahmut Toptaş	İkiyüzlü Müslüman yetiştiriyoruz	Hıristiyanlar	Küfür / Hakaret / Aşağılama
17.Haz.13	Yeni Akit	Haber	Muhsin Bayraktar / Ankara	Devlet manastırı canlandırıyor	Ermeniler, Hıristiyanlar	Abartma/ Yükleme/ Çarpıtma
18.Haz.13	Ortadoğu	Köşe Yazısı	Murat İde	Çekin Elinizi Bayrağımızdan	Yahudiler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
21.Haz.13	Doğru Haber	Köşe Yazısı	Mehmet Baran	"SUSA" bir dönemin aydınlatıcı belgesidir	Yahudiler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
21.Haz.13	Milli Gazete	Haber	Mustafa Kılıç	Açık açık mason propagandası	Masonlar	Küfür / Hakaret / Aşağılama
24.Haz.13	Yeni Akit	Haber	Hüseyin Kulaoğlu / İstanbul	Her taşın altından gavurlar çıkıyor!	Gayrimüslim	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
24.Haz.13	Yeni Şafak	Köşe Yazısı	Yusuf Kaplan	Püf nokta	Batı	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
25.Haz.13	Sabah	Köşe Yazısı	Rasim Ozan Kütahyalı	Alçaklığın böylesi görülmemiştir	Kemalistler, Sosyalistler	Küfür / Hakaret / Aşağılama
26.Haz.13	İstiklal	Köşe Yazısı	Ali Bektan	UEFA neden Türk düşmanı	Fransızlar	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
26.Haz.13	Takvim	Köşe Yazısı	Ergün Diler	Savaş başladı	İngilizler, Yahudiler	Düşmanlık / Savaş söylemi
28.Haz.13	Milli Gazete	Okur	Samet Paçacı	Müslüman niye var?	Yahudiler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
01.Tem.13	Milat Gazetesi	Köşe Yazısı	Muhammed Özkılıç	Kur'an'ın mushaf haline getirilmesi	Şiilik / Şiiler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
04.Tem.13	Yeni Akit	Okurun Sesi	Fuat Çakır	Şeytani kafalara karşı bir olalım	Hıristiyanlık	Doğal kimlik ögesini nefret, aşağılama unsuru olarak kullanma / Simgeleştirme
05.Tem.13	Anayurt	Köşe Yazısı	Fuat Yılmaz	Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır	Türkiye coğrafyasında yaşayan etnik gruplar	Küfür / Hakaret / Aşağılama
05.Tem.13	Adana Toros	Haber	İsimsiz	Vekil son ödülünü kilisede aldı	Hıristiyanlık	Küfür / Hakaret / Aşağılama

10.Tem.13	Yeni Çağ	Köşe Yazısı	Hüseyin Macit Yusuf	Rumla işimiz olmamalı	Rumlar	Düşmanlık / Savaş söylemi
10.Tem.13	Sivas Postası	Köşe Yazısı	Ayhan Batur	Tezkereye 25 gün kala 14 Temmuz 2011	Kürtler	Küfür / Hakaret / Aşağılama
12.Tem.13	Ankara Haber Vaktim	Basın Arşivi	İsimsiz	Ermeni zulmü!	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
13.Tem.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Mustafa Özcan	Müslümanı kandırmanın fazileti!	Hıristiyanlar	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
16.Tem.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Mahmut Toptaş	Gavur malı götürüyor	Gayrimüslim	Düşmanlık / Savaş Söylemi
16.Tem.13	Samsun Manşet	Köşe Yazısı	Dursen Özalemdar	İçimizdeki İhanet	Ermeniler	Düşmanlık / Savaş söylemi
17.Tem.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	İsmail Hakkı Akkiraz	Kur'an ve mümin	Batı dünyası, Yahudi, Hıristiyan	Düşmanlık / Savaş söylemi (Batı'ya yönelik) Küfür / Hakaret / Aşağılama (Hıristiyan ve Yahudi için)
17.Tem.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Mustafa Çelik	Kurtlar konseyinden kuzulara beraat çıkmaz	Batı, Kemalistler	Küfür / Hakaret / Aşağılama
22.Tem.13	Bolu Takip	Haber	Türk Boyları Konfederasyonu Başkanı Durhasan Koca	"Bu ülkenin yüzde 87.9'u 'Ben Türküm' diyor"	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
22.Tem.13	Karadeniz Güne Bakış	Köşe Yazısı	İsmet Hacısalıhoğlu	Kan ve kin medeniyeti	Hıristiyanlar, Yahudiler	Küfür / Hakaret / Aşağılama
24.Tem.13	Kıbrıs Halkın Sesi	Köşe Yazısı	C. Turanlı	Sönmeyen kin ve garez	Rumlar, Yunanlar	Küfür / Hakaret / Aşağılama
29.Tem.13	Kayseri Erciyes	Köşe Yazısı	Nurullah Aydın	Araplar lanetli toplum mu?	Araplar	Küfür / Hakaret / Aşağılama
29.Tem.13	Adana Toros	Köşe Yazısı	İsmail Çevik	Gavur çapulcular.. Gavur mahallesinin salyangoz satıcısı..	Gayrimüslim	Küfür / Hakaret / Aşağılama

30.Tem.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Serdar Arseven	Gezi Olayları, PKK ve 2015 Ermenileri!..	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
30.Tem.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Mehmet Şevket Eygi	Facianın ikinci perdesine hazır mıyız?	Ermeniler, Yahudiler, Hıristiyanlar	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
30.Tem.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Abdullah Yıldız	Dostunu ve Düşmanını Kur'an'la Tanı!	Hıristiyanlar, Yahudiler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
31.Tem.13	Samsun Manşet	Köşe Yazısı	Dursen Özalemdar	PKK ile dans	Ermeniler, Yahudiler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
31.Tem.13	Milat Gazetesi	Köşe Yazısı	Behçet Canöz (STAM Başkanı)	Medeniyet Kahpesinin El Sisileri	Batı, Siyonistler denilerek aslında Yahudiler?	Düşmanlık / Savaş Söylemi
31.Tem.13	Yeni Mesaj	Köşe Yazısı	Nurullah Çetin	Atatürk'ten intikam almanın dayanılmaz hafifliği	Hıristiyanlık, Batı	Düşmanlık / Savaş Söylemi
31.Tem.13	Çorum Haber	Köşe Yazısı	Selahattin Aydemir	Ha bi uyanın artık da!	Batı, Ermeniler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
31.Tem.13	Çanakkale Haber	Köşe Yazısı	Necmi Akyalçın	Bayrak...	Kürtler, Yahudiler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
31.Tem.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Abdurrahman Dilipak	Masonlar, komünistler ve Yahudiler!	Masonlar, Komünistler, Yahudiler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
31.Tem.13	Milat Gazetesi	Köşe Yazısı	Abdülkadir İkbâl	Savaşın kirliliği Müslümanlara kaldı	Batı, İngilizler	Küfür / Hakaret / Aşağılama
02.Ağu.13	Samsun Manşet	Köşe Yazısı	Dursen Özalemdar	EMPATİ'den SENPATİ'ye!	Ermeniler, Yahudiler, Kürtler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
06.Ağu.13	Anayurt	Köşe Yazısı	Mustafa Nevruz Sınacı	Gaflet, hıyanet ve belada tekerrür!..	Yahudiler, Gayrimüslimler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
06.Ağu.13	Yeni Akit	Haber	Sinan Kaya / Ankara	Yaylalarımızda rahat değiliz'	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
13.Ağu.13	Akşam	Haber	DHA	Türk'e Alman şiddeti	Almanlar	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
19.Ağu.13	Milli	Köşe	Mahmut Toptaş	Dünya Rabiât'ül	Batı	Abartma / Yükleme

	Gazete	Yazısı		Adeviyye Meydanı		/ Çarpıtma
20.Ağu.13	Milliyet	Haber	Senad Ok	İngiliz işkencesi	İngilizler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
20.Ağu.13	Akşam	Haber	Nebahat Koç	Karacaahmet'in İngiliz Hırsızları	İngilizler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
20.Ağu.13	Yeni Mesaj	Köşe Yazısı	Mustafa Aslan	Geliyor musun?	Hıristiyanlar, Ermeniler, Yahudiler	Düşmanlık / Savaş Söylemi
21.Ağu.13	Yeni Akit	Haber	Sinan Yavuzoğlu / Ankara	Yavru Vatan'da ilkokul öğrencilerine kilise turu!	Hıristiyanlık, Yahudilik	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
21.Ağu.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Yusuf Altuntepe	Kan emici vampirler Allah'ın laneti üzerinize olsun...!!!	Yahudiler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
21.Ağu.13	Kıbrıs Güneş	Foto- haber	İsimsiz	Rum'dan Türk düşmanlığı!	Rumlar	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
27.Ağu.13	Türkiye	Köşe Yazısı	Mustafa Necati Özfatura	İslam dünyasındaki gelişmeler	Batı dünyası, Hıristiyanlık	Düşmanlık / Savaş Söylemi
27.Ağu.13	Akşam	Köşe Yazısı	Turgay Güler	Başbakan bir gün şöyle bir konuşma yapar mı?	Yahudiler	Düşmanlık / Savaş söylemi
28.Ağu.13	Yeni Akit	Haber	Ramazan Alkan / Ankara	Van'da Ermeni oyunu	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
28.Ağu.13	Tünaydın	Haber	İHA	Van'da misyoner kıskacı	Ermeniler	Abartma / Yükleme / Çarpıtma

KATEGORİLERDEN ÖRNEKLER

Düşmanlık / Savaş Söylemi

Başlık: Masonlar, komünistler ve Yahudiler!

Gazete: Yeni Akit

Tarih: 31.07.2013

Tür: Köşe Yazısı

Yazar: Abdurrahman Dilipak

Abdurrahman Dilipak'ın bu yazısında, siyasi görüşler hakkında nefret söylemi üretilmesine dair bir örneği görüyoruz. Başlıkta adı geçen grupları Müslümanların karşısında konumlandıran Dilipak, bu yazısında, öncelikle bir grubu, bir ideolojiyi paylaşanları ve bir dine inananları “derin devlet”, “mafya” gibi yapılanmalarla bir tutuyor ve “leş kargaları” olarak tanımlıyor. Bunun yanında, “dünya ölçeğinde ezeli ve ebedi bir savaş bu” ifadesiyle de kendini de içine kattığı bir grupla adı geçen diğerleri arasında ciddi bir karşıtlık kuruyor. İmam Humeyni'den alıntıyla “Her Müslüman bir bardak su dökse İsrail'i sel alır” diyen Dilipak, şair Necip Fazıl Kısakürek'ten “Ey düşmanım sen benim ifadem ve hızımsın / Gündüz geceye muhtaç, bana da sen lazımsın” alıntısını da ekleyerek yazısı kapsamında bu ifadeler aracılığıyla insanlar arasında şiddete dayalı bir çatışmayı pekiştiriyor, “biz – öteki” ilişkisini çatışma ve nefret üzerinden kuruyor.

ABDURRAHMAN DİLİPAK

abdurrahmandilipak@yeniakit.com

Masonlar, komünistler ve Yahudiler!

Yetmedi mi hâlâ! Evet **Masonlar, komünistler ve Yahudiler** var. **Mafia** var, **derin devlet** var. Hepsinden önemlisi "**Şeytan**" diye biri var ve o da nefsimize taht kurmuş oturuyor..

Onların **Şeytanın dostu** olan dostları var. **Mason locaları, Mafia** tanıdıkları var. Si-

zin kadiri mutlak, vareden ve yok eden, hüküm sahibi bir Allah'ınız var! Pekî kim daha güçlü ve şanslı.. Hem değil mi ki, **Şeytan** ve onun askerleri **Allah**'ın muttaki kullarına bir zarar veremezler..

Masonlar, Yahudiler, derin devlet ve Mafia var ve hep de varolacaklar.. Biz ise onlarla hep mücadele edeceğiz.. Bu hep böyle olacak.. Dünya ölçeğinde ezeli ve ebedi bir savaş bu!

Masonlar, Yahudiler, komünistler geldiği için biz bu duruma düşmedik. Biz **Allah**'ın ipini bıraktık, **Allah** da bizim ipimizi bıraktı, bu hallere düştük, onlar da leş kargaları gibi başımıza musallat oldular..

Değişmesi gereken biziz biz! Biz kendi hakkımızdaki hükümü değiştirmedikçe **Allah** bizim hakkımızdaki hükümünü değiştirmeyecektir. **Karanlık aydınlığın yokluğudur!** Işık gelince karanlık yok olur!

"**Ey düşmanım, sen benim ifadem ve hizısın / Gündüz geceye muhtaç, bana da sen lazımsın**" diyen anlayışa ne oldu?

Masonlar finans dünyasını, mediayı, siyaset ve bürokraside kilit noktaları, istihbarat ve gü-



şü olup **Hz. Asiye** olmak da! **Hz. İbrahim**'in torunu olup, çocuklarının kardeşleri Yusuf'u kuyuya atmak da var, **Firavunun** sarayında **Hz. Musa**, Puthane'de **Hz. İbrahim** olmak da var! **Hz. Ali** zamanında **Mekke**'de yaşayıp cehenneme gitmek de, Stalin zamanında **Moskova**'da yaşayıp cennete gitmek de!

Şeytan ne yalanlar fısıldıyor kulağımıza: Şöyle olmasaydı, böyle olmazdı! Şöyle yapsaydın, böyle olurdu! İyi, birileri **Tanrıyı kıyamete zorluyor**, biz de (Haşa) **Allah**'ı iktidara ve servete zorlayalım (mı)!

Şöyle olsaydı/olmasaydı, böyle olur ya da olmazdı demek bizi ilahî rızaya götürmez..

Sahi babam kız olsaydı, ben kim olurum. Olan olmuştur ve onun üzerinde ihtimal hesabı yaparak, ilahî takdiri tartışma konusu yapamazsınız! Ben bu süreçte şöyle yapmam gerektiği ve yapmadım. "Sonuçlarında benim de sorumluluğum var" diye düşünür, tevbe eder ve olandan ders çıkarır ya da güzellikler karşısında hakka ve hayra vesile olduğunuz için şükredersiniz..

"**İyi eğitim verseydik, böyle olmazdı!**" mı demek istiyorsunuz yoksa?! Ne yani, **Hz. Nuh** oğluna, **Hz. Lut** kızlarına, **Hz. Yakup** çocuklarına iyi eğitim vermediği için mi böyle oldu! İyi örnek olmak başka bir şey, sonucu tayin ve takdir etmek başka bir şey. **Allah** bizi mallarımız, canlarımız ve sevdiğimizle kimi zaman artırarak, kimi zaman eksil-

kilit noktaları, istihbarat ve güvenlik örgütlerini ele geçirmişler.. Yeni mi bu!

Bakın **Şeytan**'ın varlığı günah işlememizin gerekçesi / bahanesi / mazereti değildir, olamaz! Uydurma, anlamsız bahanelerin arkasına saklanmayalım..

"**Hak geldi, batıl zail oldu DE!**" denmiyor mu bize. **Allah** öyle demiyor, bizim öyle dememizi istiyor.. Biz de tam aksine "**batıl geldi hak nail oldu**" diyoruz. Bu **Şeytan**'ın bir hilesi. **Masonlar komünistler ve Yahudiler** geldiği için biz bu hallere düşmedik, biz bu hallere düşüncemize onlar leş kargaları gibi başımıza üşüştüler..

Işık gelince karanlık yok olur! Zaten karanlık yok olmaya mahkûm değil mi? **Karanlık** diye bir şey yok. O aydınlığın yokluğudur ya hu!

Gözümüze, **Masonları, komünistleri, Yahudileri** o kadar çok yaklaşıyoruz ki, arkasında bir ormanı kaybediyoruz! Onları çok fazla yüceltiyor, onların çok zengin ve güçlü olduğunu düşünüyor ve korkunuzu büyütüyorsunuz. "**Allahu ekber**" diyen siz değil misiniz ya hu! "**İyya kenağbūdū ve İyya kenestalyñ**" diyen kim? Sizler değil misiniz: "**Hasbunallahu ve niğmel vekiyi, ve niğmel mevla, ve niğmel nasiyr, Gufraneke Rabbena ve İleykel masiyr**" diyenler!

Güç ve kuvvet bizde.. Bizim kadiri mutlak bir **Allahımız** var. **Rezzak**, rahman, rahîm, hafız! Biz şikayet makamında değil çözümlerimizdeyiz.. Yoksulluğumuzun sebebi cimriliğimizdir. **Allah** yolunda neyi harcarsanız O, size onun karşılığını on, yüz, hatta yedi yüz katı ile geri verecektir mi?

Hiç kimse çaresiz değil, ya da hiç birimiz mutlak anlamda güvende değiliz.. **Hz. İbrahim**'in yeğeni **Hz. Lut**'un kansı olup taş kesilmek de var. **Firavunun** karı-

man artırarak, kimi zaman eksilterek imtihan etmeyecek mi? **Hz. Ali**'ye iktidar vermedi! **Hz. Ebubekir**'in oğlu, **Hz. Osman**'ı şehid etmeye gelenler arasında idi, **Hz. Ebubekir** iyi örnek olmadı mı yoksa oğluna. **Ebazer** acından öldü, karısı da, keçisi de! Çok tembelenen biri mi idi! Niye keramet gösterip bu işleri hal yoluna koymadılar.. **Hz. Nuh** kavmini ikna edemedi, ikna kabiliyeti olmadığı için mi?

"**Komünistler, Masonlar, Yahudiler**" diye başlayan o söylemler, şuurlarında aslında gizli bir propagandaya dönüşüyor. Biz ise hayalimizde büyüttüğümüz düşmanın gölgesi altında eziliyoruz.. **1,5 milyarlık** İslam ümmetinin gövdesinin ağırlığı altında da eziliyoruz öte yandan.

İmam Humeyni'nin dediği gibi "**Her Müslüman bir bardak su dökse, İsrail'i sel alır.**" Kendi cesametimizin gölgesinin ağırlığı altında ezilen bir kalabalıktan söz ediyoruz.. İnsaf ya hu!

N'olacak böyle bilmiyorum. Kimi **Mesih**'le iş görüyor, kimi **Mehdi** ile. Kimini **Nebiyi zişan** ziyarete geliyor, kimi 3'ler, 7'ler, 40'lar dergahından çıkıyor. Kimi "**Hz. Resul okuma yazma biliyor mu idi ki, nerden çıkardınız bu okuma yazmayı**" diyor.. Öbür taraftan haber getirdiklerini iddia edenlerin iddiaları da tutmuyor birbirini ve hepsinin de müşterisi var, garip şekilde..

Akleden bir topluluk olamamak! Kendi zannını din edinip başkasına zulmetmek.. Baksanıza, **Allah**'ın emrine uymazsan haram, Resulün sünnetine uymazsan mekruh, birinin düşüncesine itiraz edersen dinden çıkıyorsun. "**Kendine din ara**" diyor adam! Sen kim oluyorsun ya hu!

Resulün bize öğrettiği gibi bizim yeniden iman etmekten başka bir çaremiz yok..

Selâm ve dua ile..

Düşmanlık / Savaş Söylemi

Başlık: EMPATİ'den SENPATİ'ye!

Gazete: Samsun Manşet

Tarih: 02.08.2013

Tür: Köşe Yazısı

Yazar: Dursen Özalemdar

Suriye ve Mısır'da son dönemde yaşananlarla, adı verilmeden Gezi Olayları döneminde ve "Çözüm Süreci"nde yaşananların karşılaştırıldığı yazıda Kürtler "ülke düşmanı" gibi konumlandırılarak Yahudi ve Hıristiyanlıkla birlikte anılmaktadır. Söz konusu dinlere mensup olan Kürtlerin, "yaptıkları" karşısında Türkiye'nin "sabır ve tahammül" gösterdiği ifade edilerek üstü kapalı bir şekilde şiddet çağrısında bulunulmakta ve olası şiddet eylemleri olumlanmaktadır. Bir kez adı verilerek anılan Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) vekilleri de yazıda "vatana ihanet suçu işleyen", "vekil kimliğindeki militanlar" olarak tanımlanmakta ve Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı durumla ilgili olarak "sabır" göstermekte olduğunun altı çizilmektedir. Gezi Olayları'nda yaşanan polis müdahalesinin "orantısız güç" olarak nitelenmesine de gönderme yapan yazıda, buna karşı çıkanlar "satılmış" olarak tanımlanırken özellikle de hassas olayların yaşandığı bir zamanda, hem de tehlikeye açıklık açısından daha kırılgan olan yerelde toplum içinde şiddetle sonuçlanabilecek bir kutuplaşma yaratılmasına katkıda bulunmaktadır.

TEFEKKÜR

EMPATİ'den SENPATİ'ye !

Suriye ve Mısır'daki insanlar, kendi durumlarını görüp, Türkiye'de 40 yılı aşkın bir zamandır devam eden, Ermeni ve Yahudi kökenli kürtlerin, yaptıkları

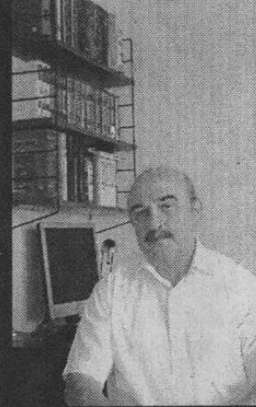
karşılaştırdıklarında, Türkiye'nin ne kadar SABIR ve TAHAMMÜL gösterdiğini görerek, kendilerine reva görülen KATLIAMLARA feryat etmektedir.

Devlet'in BABA gibi olması prensibinde, Mısır ve Suriye'deki KATLIAMLARA karşın, daha da azgınlık içinde olan PKK lılara, Vandallara, Sadece Cop ,Biber gazı ve Su sıkarak karşılık veren Güvenlik güçlerinin, durumu ile mukayese ettiklerinde, Mısır ve Suriye'deki katliamlar yanında, Türkiye'dekinin baba şefkati ile yapılan İKAZ gibi görüldüğüdür.

VATANA İHANET SUÇU İŞLEYEN, Millet Meclisi çatısı altındaki Vekil kimliğindeki MİLİTANLARA dahi, âlicenaplık içinde olan Türkiye, En üst düzeyde maaş, makam ve imkânlar sağlayarak bu insanları İHANETLERİNE rağmen adam yerine koyma SABRINI göstermesi, hayat hakkı tanınması, Türk milletinin gücüne rağmen, bu azınlığın, AZGINLIĞINI hoşgörü ve Kanunlar muvacehesinde uygulama

Dursen ÖZALEMDAR

dursenalemdar.blogspot.com



görü ve Kanunlar muvacehesinde uygulama yaparak ADALETİ SAĞLAMA da, Mısır ve Suriye insanın kendine uygulanana, Türkiye'de uygulananı yan yana getirdiğinde EMPATİ yapabilecek bir KANTARI bulmasının da mümkün olmadığıdır.

ORANTISIZ GÜÇ yaygarası ile, TERÖRİSTLERE karşı sıkılan su, biber gazı'nı dahi çok gören satılmışların, POLİS ve Güvenlik güçlerimize, Teröristlerin attığı, MOLOTOF BOMBASI, ÇİVİLİ HAVAİ FİŞEK, Çelik bilye atan SAPANLAR, KALDIRIM TAŞLARI ve ellerine geçirdikleri, tedarik ettikleri her türlü yaralayıcı, ÖLDÜRÜCÜ madde ile saldırırken, bunları MASUM gençler olarak telaffuz etmeleri, ne denli bir İHANET içinde olunulduğunu görmemek ve anlayamamanın sapıklığıdır.

Altan yukarı doğru, aynı eylem içinde bulunan ülke düşmanı bu insanların. Kuzey Irak'taki oluşumu, aynı oyunu oynayarak, Suriye'deki faaliyetleri, fiilen ortada iken, Heyetler ve şahıslar gönderilerek, Türkiye'yi UYUTMA politikalarının, yoğunluğunu bu günlerde görmekteyiz.

BDP lilerin, boşluk bulduklarındaki yaptıkları çıkışlar, Güney doğu illerimizdeki PKK faaliyetleri, Tehdit içeren beyanatlar, Suriye'deki durumlar bir araya getirildiğinde, Suriyeli milyonlarca vatandaşın ENPATİSİNE sığmayan, PKK ya, Türkiye'de gösterilen müsamahanın, ANTİPATİ olması gerçeği ile şekillenebilmektedir. Irak ve Suriye'de Türkmen gerçeğini dile getiremeyen Türkiye'nin,

PKK yetkilileri ve PYD sözcüleri ile, neyi konuştuğu merak konusu iken, işin SENPATİYE dönüşmemesi Milli menfaatlerimiz açısından önemlidir.

Abartma / Yükleme / Çarpıtma

Başlık: Türk'e Alman şiddeti!

Gazete: Akşam

Tarih: 13.08.2013

Tür: Haber

Kaynak: Doğan Haber Ajansı
(DHA)

Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi'nde "Açık kamu yararı olmadıkça ve olayla doğrudan ilgisi, bağlantısı bulunmadıkça, bir insanın davranışı veya işlediği suç, onun ırkına, milliyetine, dinine, cinsiyetine, cinsel eğilimine, hastalığına veya fiziksel, zihinsel özürülü olup olmamasına dayandırılmamalıdır" ifadesi bulunmaktadır. Bu ilkeye referansla, örnek olarak verilen bu haberin her şeyin yanında gazetecilik etiği açısından da sorunlu olduğunu belirtmek gerekmektedir. Nefret söylemi açısından baktığımızda, Türkiye – Almanya arasındaki geçmiş, haberin ele alınış biçimini daha da sorunlu kılmakta. Almanya'da yaşayan Türkleri hedef alan ve "Dazlaklar" ya da "Neo-Naziler" olarak adlandırılan, yabancı düşmanlığına dayalı grupların geçmişteki saldırıları düşünüldüğünde, başlığın da yardımıyla böylesi bir yargı tüm Almanlar hakkında genelleştirilmekte. Bu bilginin, çeşitli medya organları tarafından kullanılabilir şekilde bir haber ajansı tarafından üretilmiş olması ise nefret söyleminin dolaşıma sokulması konusunda ajans haberciliğinin çok daha büyük bir dikkat gerektirdiğini göstermektedir.



Türk'e Alman şiddeti

■■■■ ALMANYA'NIN Duisburg kentinde yaşayan Albayrak Ailesi, yakınlarını uğurlamak için gittikleri Köln-Bonn Havalimanı'nda polis şiddetiyle karşılaştı. Başına aldığı cop darbesiyle bayılan Yaşar Albayrak (51) hastanelik oldu. Albayrak "Almanya'da işverenim. Vergi veriyorum. Hukuki yollardan mutlaka hakkımızı arayacağız" dedi. • 10'DA



Türk vatandaşına Alman polis şiddeti

ALMANYA'NIN Duisburg kentinde oturan Trabzonlu Albayrak Ailesi, bir yakınlarını uğurlamak için gittikleri Köln-Bonn Havalimanı'nda Alman polisinin şiddetiyle karşılaştı. Alman polisi tarafından tartaklanan 51 yaşındaki Yaşar Albayrak, başına aldığı cop darbesiyle bayılıp yere yığıldı. Başında 3.5 santimlik yara açılan, gözü moraran ve kolu incinen Albayrak, tedavisinin ardından taburcu edildi. Almanya'da işveren olduğunu ve bu memlekete vergi verdiğini söyleyen Albayrak, "Hukuki yollardan mutlaka hakkımızı arayacağız" dedi. Sözlüsünün biletiyle ilgili bir yetkiliden bilgi almaya çalıştığını söyleyen Ediz Albayrak, "Bizimle ilgilenmeyince 'Neden bize yardımcı olmuyorsunuz?' dedim, aramızda kısa süreli bir tartışma oldu. Bu sırada gelen polisler babama saldırap dövmeye başladı" dedi. (DHA)

Abartma / Yükleme / Çarpıtma

Başlık: 'Hainlik yapmayın!'

Gazete: Hatay Özyurt

Tarih: 10.05. 2013

Tür: Haber

Kaynak: Haber Merkezi

Hatay Bayır Bucak Türkleri Derneği Başkanı Mehmet Fettah Çiftçi'nin açıklamalarına yer veren haber, bu açıklamaların aktarımıyla nefret söyleminin dolaşıma girmesine katkıda bulunuyor. Suriyeli mültecileri barındıran kampların bulunduğu bölgede yaşanan çeşitli olaylarla ilgili olarak bir açıklama yapan Çiftçi, mültecilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına saldırdığı iddialarından yola çıkarak bunu "vatan hainliği" olarak tanımlıyor. Bölgedeki gerginlik de düşünüldüğünde Çiftçi'nin ifadeleri son derece tehlikeli sonuçlar doğurabilecek bir yükleme içerir hale gelmekte. "(...) hainlik yapmayın, geldiğiniz gibi bu olaylar bitene kadar da akıllı durmanızı istiyoruz" ifadeleriyle böylesi sonuçlara dair de bir imada bulunuyor. Önceki dönemlerde Ermeniler ve Kürtler üzerinden kurulan "iyi / kötü" ayrımının Çiftçi'nin açıklamalarında bu sefer de Suriyeli mülteciler üzerinden kurulduğu da nefret söylemine dair ortak kalıpları göstermesi açısından önem taşımakta.



HABER MERKEZİ

Hatay Bayır Bucak Türkleri Derneği Başkanı Mehmet Fettah Çiftçi, "geçtiğimiz günlerde Reyhanlı ilçesinde yaşanan olayları sert bir dille eleştirdi.

Suriye'den gelip Türkiye'de olay çıkarmak isteyenlere seslenen Başkan Çiftçi, "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına saldırılmasını şiddetli kınıyoruz. Hem ülkedeki olaylardan kaçıp Türkiye'ye sığınacaksınız hem ekmeğini yiyip yatacaksın hem de bu devletin vatandaşına saldıracaksın. Bu vatan hainliğidir" dedi.

REYHANLI'DAKİ OLAY HEPİMİZİ DERİNDEN ÜZDÜ

Hatay Bayır Bucak Türkleri Derneği Başkanı Çiftçi, 'Suriye'den Türkiye'ye gelen sığınmacı Türkmenlerin Hatay'ın hemen hemen her ilçesinde akrabaları bulunmaktadır'

'Hainlik yapmayın!'

Hatay Bayır Bucak Türkleri Derneği Başkanı Mehmet Fettah Çiftçi, Suriye'den gelen ve Reyhanlı'da huzursuzluk yaratanlara seslendi..

diyerek, "Reyhanlı'da yaşanan olaylar hepimizi derinden üzmüştür. Reyhanlı'daki Suriyeli vatandaşların Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına saldırmalarını şiddetle kınıyoruz.

TÜRK BAYRAĞININ

YAKILMASINI LANETLİYORUZ

Ayrıca Türk Bayrağımızın yakılmasını da lanetle kınıyoruz. Bizler Bayır Bucak Türkmenleri olarak her zaman söylüyoruz; hem ülkemize geleceksin canını zor kurtaracaksın, hem bu devletin, milletin ekmeğini yiyip suyunu içeceksin hem de bu devletin vatandaşına saldıracaksın. Bu bizim için vatan hainliğidir. Suriye'den gelen bu tür olaylara karşılanlara sesleniyoruz; hainlik yapmayın, geldiğiniz gibi bu olaylar bitene kadar da akıllı durmanızı istiyoruz. Bu milleti birbirine düşürmek için emeller kuruyorsanız bunu başaramayacaksınız" dedi.

AMACIN İÇ KARIŞIKLIK YARATMAK OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUZ

Hatay Bayır Bucak Türkleri Derneği Başkanı Mehmet Fettah Çiftçi, karışıklık yaratmadaki amacın iç karışıklık çıkarmak olduğuna dikkat çekerek, "Bu millet birdir, milli birliğini ve bütünlüğünü hiçbir zaman kaybetmemiştir. Bizlerin Suriye'den gelen akrabalarımız bulunmaktadır. Akrabalık

bağlarımız birinci dereceye kadar dayanıyor. Bu gibi olayları çıkarana Türkiye Cumhuriyeti Devletini karıştırmak ve iç karışıklığa götürmek amaçlı olduğunu düşünüyoruz. Çok şükür ki; Türkmen soydaşlarımız bu gibi olaylara bugüne kadar katılmamıştır. Bugünden sonra da Türkiye Cumhuriyeti Devletini zora ve sıkıntıya sokacak hiçbir olay içerisinde olmayacaklardır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

TÜRKMENLERİN İKİNCİ VATANIDIR

Bayır Bucak Türkmenleri olarak gerek çadır kentlerde kalan ve gerekse pasaportuyla gelip evler de kalan Türkmenlerimizin Türkiye Cumhuriyeti Devleti ikinci vatanlarıdır.

Dernek yönetim kurulu olarak öncelikle bizler yakinen bu insanları birebir olarak takip ediyor, bu insanlara gerekli bilgileri veriyoruz. Yaklaşık iki yıldan bu yana Suriye'den gelen akrabalarımıza yardımlarımızı esirgemiyoruz, bununla ilgili olarak gerekli ilgililerle görüşüp bu insanları ikinci vatanlarında, kendi evlerindeki rahatlığı, huzuru mutluluğu verdimmeye çalışıyoruz.

Bu konuda derneğimizle irtibata geçip görüşen tüm ilgili mercilere Hatay Bayır Bucak Türkmenleri adına çok teşekkür ediyorum" dedi.

Küfür / Hakaret / Aşağılama**Başlık:** Sönmeyen kin ve garez**Gazete:** Kıbrıs Halkın Sesi**Tarih:** 24.07.2013**Tür:** Köşe Yazısı**Yazar:** C. Turanlı

Turanlı'nın yazısı, nefret söylemine bir örnek teşkil etmesinin yanında gazetecilik pratikleriyle ilgili de fikir vermekte. Orijinali 1963 yılında yayımlanan ve aslında yayımlandığı dönemde yaşanan bir olaya atfen kaleme alınan yazı, bu bağlamdan tamamen kopuk bir şekilde ele alınıyor ve belli bir gruba yönelik nefret söylemi bir süreklilik içine yerleştirilmiş bulunuyor. Turanlı'nın yazısı, tarihe belli bir perspektiften bakıyor ve bu perspektifi olası tek gerçek olarak kabul ediyor. Bir "düşman" algısı üzerine kurulu olan bu perspektifte, geçmişte meydana geldiği iddia edilen olaylar bugüne dair bir düşmanlığın temeli ve gerekçesi haline getiriliyor. Rumlar ve Yunanlılar hakkında "Türklük düşmanı bazı zengin Rumlar", "yamyamlar sürüsü" gibi ifadeler kullanılırken yazının sonunda "Türk, can düşmanlarını koynunda besleyecek kadar civanmert ve asildir" denilerek "bunun aslında böyle olmayabileceği" imasıyla "ötekileştirmenin" ötesine geçiliyor ve söylemden fiiliyata dönüşebilecek bir tehditle halklar arasında düşmanlık oluşmasına da katkıda bulunuluyor.

Sönmeyen kin ve garez

İngilizce "TIME" dergisi, Büyük Atatürk'ümüze saygısızca dil uzatmış. Ama Atatürk ulu bir çınar, bir dağ parçasını andırır. O, dünya durdukça bir insanüstü dev adam olarak anılacaktır. "TIME" dergisi ise, işte gördü gümüz gibi, bayağı hırslara, seviyesiz kinlere alet olabilen bir sürüm gazetesi.., Bunu yapmakla "TIME" dergisi yükselmiş mi? Yooo, bilakis çok aşağılara düşmüştür. Neden yapmıştır bu dergi, bu saldırıyı? Çünkü birtakım Türklük düşmanlarının tuzağına düşmüştür, "TIME" gibi dünyaca meşhur bir dergiden bu beklenmezdi ama, işin herhalde bir de maddi yönü vardır. Çünkü şimdiye kadar bu nevi saldırıları hep Türklük düşmanı bazı zengin Rumlar finanse etmişlerdir. Bunun da ardında bu tip, "yeni dünya" zengini Rumların

bulunduğu şüphesizdir. "TIME" dergisi ne yazmış Atatürk için? Şimdi buna gelelim: Atatürk, Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu da bulunan bir buçuk milyona yakın Hıristiyan'ı katletmiş ve bir kısmını da Anadolu'dan çıkarmış! "TIME" işte böyle diyor! Hâlbuki bu ger çeklere hiç de uymuyor. 1919'dan 1923'e kadar Anadolu'da cereyan etmiş olan müthiş maceraya, bütün dünya şahit olmuştur. Bu tarih çok uzaklarda değildir. Daha dün denecek kadar yakın bir geçmişte vuku bulmuştur. Bunu değiştirmek, tahrif etmek ayıp değil mi? "TIME" dergisinin tarihi bilgisi bu kadar mı kıt? 1919'da Yunanlılar, Türk vatani Anadolu'ya asker çıkarmışlar ve içerilere doğru olmadık mezalim yapmışlardır. Bir imha planıyla hareket eden o devrin Yunanlıları,

Ege bölgesindeki bütün Türk köy ve kasabalarını insafsızca ateşe vermişler, masum ve silâhsız Türk halkını kılıçtan geçirmişler, gebe kadınları süngü ile ikiye biçmişler, ihtiyarların ve çocukların başlarını dom dom kurşunlarıyla delik deşik etmişlerdir.

Bu yamyamlar sürüsü öylesine müthiş vahşet örnekleri vermişlerdir ki, tarihte gene Hıristiyanların eseri olan "engizisyon" mezalimi, bunların yanında çocuk oyuncuğu kalmıştır.

Buna mukabil, Atatürk ortaya atılmış, Türkün haklarını savunmuş, bir ordu teşkil ederek istilâcı sürüleri yurdundan kovmuştur. Bu arada tabii ki, Çetin harpler olmuş, savaşı her iki taraf da kayıplara uğramıştır. "TIME" dergisi acaba bu savaşlarda ve Yunan ordusunun vahşeti sırasında ne kadar Türkün

hayatını kaybettiğini kaç yuvanın yıkıldığını, kaç Türk köyü ile kasabasının yıkıldığını biliyor mu ve acaba bunları incelemek zahmeti ne katlandı mı? Hâlâ bir Haçlı zihniyetiyle hareket eden "TIME" dergisi, Türkleri, kendi yurtlarında boğmağa gelenlerden hesap soracağına, o yamyam sürülerine insanlık adına takbih edeceğine kalkmış da, Atatürk'e dil uzatmış... Bu, doğrudan doğruya cehaletin, Türk düşmanlığının eseridir ve bunun gerisinde, muhakkak ki Athena goraslar, Türkün asaletinden, insanlığından faydalanan parazitler vardır. "TIME" dergisi, işte gözüyle görsün ki, Türk can düşmanlarını koynunda besleyecek kadar civanmert ve asidir.

C. TURANLI**(13 Temmuz 1963 Halkın Sesi)**

Küfür / Hakaret / Aşağılama

Başlık: Alçaklığın böylesi görülmemiştir

Gazete: Sabah

Tarih: 25.06.2013

Tür: Köşe yazısı

Yazar: Rasim Ozan Kütahyalı

Gezi Parkı Olayları'ndan yola çıkılarak kaleme alınan yazıda Rasim Ozan Kütahyalı, olayları emperyalizmle işbirliği, ABD müdahalesi taraftarlığı vb. konularla ilişkilendirirken bu eylemleri Kemalistlere, sosyalistlere, ulusalcılara ve CHP'ye ithaf ediyor. Raporun başında da belirtildiği üzere, siyasi konularda eleştiri – nefret söylemi arasındaki sınır eleştiriden yana geniş tutuluyor olsa da Kütahyalı bu yazısında kendisini belli (ve birbirinden farklı) ideolojiler ve / veya belli bir siyasi aidiyet üzerinden tanımlayan insanlara çeşitli hakaretlerde bulunarak bu sınırı aşmış oluyor. Kullanılan, **“(…) köpekliğine soyundu”, “(…) popolarını yalamak”, “manyakça laflar”, “delirmişliğin ve satılmışlığın son noktası”, “haysiyet yoksunları”, “bu şerefsizliğin bayraktarlığı”, “ilkesiz, sefil, hayasız olduğunuz için”, “utanmaz ve aşağılık olduğunuzu zaten biliyordum”** gibi ifadeler, yazıda adı geçen kesimlere ettiği hakaretlerle farklı ideolojiler arasındaki ayrışmanın (hatta nefret ve düşmanlığın) güçlenmesine hizmet ediyor.

Alçaklığın böylesi görülmemiştir

Biliyorsunuz yıllarca enseimizde “**Emperyalizm**” diye “**Tam bağımsızlık**” diye boza pişirenler vardı.

İşte bu palavraları sıkın Kemalistler ve sosyalistler bu süreçte “**emperyalist güçler**”in köpekliğine soyundu.

Çünkü tek amaçları vardı: Erdoğan’ı devirmek... Bu amaç uğruna her şey mubahtı. Hiçbir ahlaki ilkeleri yoktu.

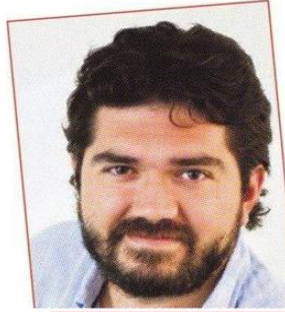
Erdoğan devrilsin de isterse ülkede kan gövdeyi götürsün umurlarında değildi.

ABD’ye ve İsrail’e “**Şu Tayyip’i devirin. Ne isterseniz yaparız**” diyen hain generallerle aynı zihniyetteydiler.

Bu tipler Esad konusunda CNN, BBC ve Al Jazeera’yı her gün “**Emperyalizmin kanalları**” diye suçluyordu.

Şimdi aynı adamlar bu kanallardan medet umuyor. Emperyalizmin maşası dedikleri çevrelere tapıyorlar.

Emperyalistlere “**Lütfen daha fazla Erdoğan karşıtı yayın yapın**” diye her



**Raşim Ozan
KÜTAHYALI**

Erdoğan karşıtı yayın yapın” diye her gün yalvarıyor bunlar.

Yıllarca emperyalist dedikleri güçlerin popolarını yalamak için tüm ulusalcılar ve solcular kuyrukta bekliyor.

Erdoğan’dan kurtulmak için Türkiye’ye bir ABD müdahalesini savunan sosyalistler ve Kemalistler var.

Bu manyakça lafları Twitter’da açık açık da yazıyorlar. Delirmişliğin ve satılmışlığın son noktası artık bu.

Yıllarca “**Alçak Soros, turuncu devrimler, Amerikan emperyalizmi**” dediler. Açık Toplum Enstitüsü’ne küfrettiler.

Şimdi sürekli küfrettikleri büyük kapitalist Soros’tan para dilenir halde bu haysiyet yoksunları.

En acı olanı maalesef Türkiye’nin anamuhalefet partisi CHP bu şerefsizliğin bayraktarlığını yapıyor.

Yıllarca “**Tam Bağımsız Türkiye**” diyenlerin “**Emperyalizme tam bağımlı Türkiye**” için savaştığına şahit oluyoruz.

İşte bu kadar ilkesiz, bu kadar sefil, bu kadar hayasız olduğunuz için bu halkın çoğunluğu sizden tiksiniyor.

Demokratik yollarla hiçbir zaman iktidara gelemeyeceğiniz için resmen emperyalistlere uşaklık yapıyorsunuz.

Utanmaz ve aşağılık olduğunuzu zaten biliyordum ama bu derece alçaklığı ben de tahmin etmiyordum.

Böyle bir alçaklık görülmemiştir...

rasimozan.kutahyalif@sabah.com.tr

SMS: RO yaz 4122’ye gönder. (1.60 TL) MH: 0216 531 73 73

facebook.com/rasimozankutahyalisabah

Doğal kimlik ögesini nefret - aşağılama unsuru olarak kullanma / Simgeleştirme

Başlık: Şeytani kafalara karşı bir olalım

Gazete: Yeni Akit

Tarih: 04.07.2013

Tür: Okurun Sesi

Yazar: Fuat Çakır

Yeni Akit gazetesinin “Okurun Sesi / Televizyon” başlıklı sayfasında yayınlanan bu yazı da, incelenen dönemdeki pek çok yazıda olduğu gibi, Gezi Olayları’na bir gönderme içermekte. Yaşananları, “devlete yönelik bir melanet” olarak kabul eden Fuat Çakır, bunun müsebbibi olarak gördüğü odakları da “papaz” ifadesini kullanarak “Hıristiyanlar” olarak işaret ediyor ve Hıristiyanlığı papazlıkta simgeleştirerek doğal bir kimlik ögesini nefret unsuru haline dönüştürmüş oluyor. Yazıda, “Devletimizin bütün papazlardan temizlenip ayağa kalkması”, “(...) bu sefer kıyamete kadar bu papazların seslerini keseceğiz” gibi ifadelerle toplumlar arasında ve belli bir toplum içerisinde düşmanlık körüklenmiş oluyor.

akıT OKURUN SESİ / TELEVİZYON PERŞEBE 4 TEMUZ 2013 15

YENİ AKİT OKURUN SESİ MAIL ADRESİ:
okurunesi@yeniakit.com

POSTA ADRESİ:
Halkalı Caddesi Siteler Sokak No: 19 Beşiktaş / İSTANBUL

RTÜK Şifresi: 444 11 78
• HİHAL TV (0212) 813 96 55
• TRT1 İnt: 259 72 75 Ank: (0312) 400 43 00 Faks: 426 10 00
• SAMANYOLU (0212) 344 85 00 Faks: 344 85 66
• KANAL 7 (0212) 437 80 80 Faks: 612 27 78
• CNN TÜRK (0212) 413 96 00 Faks: 478 52 05
• TV 5 (0212) 495 10 05 Faks: 472 54 55
• TRT2 İnt: (0212) 259 72 75 Faks: 227 61 16
• KANAL D (0212) 413 51 71 Faks: 413 54 00
• NTV (0212) 935 00 00 Faks: 330 00 35
• STAR (0212) 448 80 00 Faks: 448 91 14
• Show (0212) 355 01 01 Faks: 275 25 75
• eTv (0212) 354 30 00 Faks: 354 39 11
• TV8 (0212) 288 51 52 Faks: 275 85 89

Ömer Erbey BURSA

- Ergençoğulları, Balıoğulları yapıyorlar, artık bu iş bitti, bir daha darbe olmaz” anlayışını nasıl iflas ettikleri görüldü.
- Darbede oynayan bilmeyecğini anlamı odayı. Fotomodern darbe, e-muhtar denki; Twitter darbesinin de direktörünü gördük.
- Ağaç, böğün ve sair ma- suşeyrin nasıl meşum eme- leyle alet edildiğini gördük.
- Sosyal medyada ve “merkez medya”da yalanın bin türüne şahit olduk. İtmanın, hakaretin her türünün nasıl pervasızca, denetim- sızce kullanıldığını gördük.
- Sağı solu saldıran, araçları ateşe veren, işkri yapıyan yerine çevirenlerin “çok çocuklar” ola- rak pozlanarak nasıl millet ze- kasıyla aley edildiğini gördük.
- Üniversite için, villa için bin- lerce ağaç katledilerin na- sıl utanmaz bir riyakarlık ortaya koyduklarını gördük.
- Belediye recaiide Gezi Par- kü projesine onay veren CHP’ni, daha sonra nasıl milletlik yap-

Neler görmüş olduk?

...nın, nasıl milleti kaçırttıklarını gördük. Ve bir kez daha CHP’nin jübile kuyuyu imlayacağını öğ- renmiş olduk.
• Sol, sosyalist, liberal aydınla- rını! “Erdolan’ın ölümü” naka- ratları eşliğinde nasıl kınlarını, öf- kelerini, hüsumetlerini kustukla- rını gördük.
• AK Parti döneminde servete-

...sine servet katan İstanbul serma- yesinin müthiş bir vefaklık ve de idelolojik surlanmışlık örneği göstererek “Ne seçeriz ne seçil- ir, çapulcuysun çapulcu!” pankartla- rıyla yürümlerini; çapulcular fi- nansız eşit şartların svazlamala- rını gördük.

- “Demokratik, demokratik” di- yenlerin nasıl birer demokrat ka- tili olduklarını gördük.
- “Yaşam tarzına dokunma” di- ye şiretlik yapanların; nasıl İsla- mi yaşam tarzına saldırdığını gö- rüldük.
- Meydana döktülen “teşviki” çi- çek çocukları’nın camilerin altı- na üçüne getirerek kadar değerli- mez olduklarını gördük.
- Dün el sıkıracak poz verilen AB liderlerinin, nasıl çarkettikle- rini, nasıl saşlı yaptıklarını gö- rüldük.
- İyi günde yüze gülülerin dar zamanında nasıl arkadan hançere- diğini gördük.
- Yüze 10’luk sesi çok çıkan güruluşun, nasıl yüze 90’luk “ses- siz çoğunluğa” tahakküm edebi- leceğini gördük.

Şeytani kafalara karşı bir olalım

• **Fuat Çakır**
Gençlerinin beyinlerini teleleve ve ben- zeri programlarla desvirip kimlik bunaltı- ma sokup, duygularını ağı-üst ederek, devle- tine, milletine ve insanlığı düşman etmek için ellerinde gelen her türlü melaneti ya- pan şeytani kafa!lar 28 Sıbat soruşturma- sının sivil kanada yönelik operasyonların başlayacağını açıklamasından hemen sonra, bir an!a yüzlerce yerden düğmeye

aklınından çekemediler. Devletin büt- ün birimlerine herhang! bir kıik gözetmeden İslam kültüründen hiç bir zaman kopmasın, lıykattı. Türk evlatlarının yerleştirmesi ge- rekmedir. Bu birimlere yerleşen insanların, bağlı bulduklarını küklerini memuru gibi değil, 1000 yıllık Türk-İslam devlet anlayışının memuru gibi hareket etmek zorundadırlar.
Bu papaz takımının 150 yıldır milletimize vermiş oldukları tahribatı tedavi etmemiz ge-

Devletimizin bütün papazlardan temizlenip ayağa kalkması, bütün Türk ve İslam alemini ayağa kalkması demektir. İslam alemi- ni ayağa kalkması, dünyadaki bütün ma- zlum halkların ayağa kalkmasının ve insanla- rı insanlık çıkarın bu şeytani sisteme kar-şı topyekün bir mücadelenin başlangıcı o- duktur.
Bu kadar büyük bir davayı göremeyen kuş beyinli!er, “Benim hocam”, “Benim partim”

sını sivil kanada yönelik operasyonların başlayacağını açıklamasından hemen sonra, bir an!a yüzlerce yerden düğmeye basarak, beyinlerini desviredikleri, milli ve manevi değerlerini altüst ettikleri, parı piri gençlerini kendi devlete ve milleti- ne karşı bir anda sokaklara döktüler.
Ülkemizde bulunan kripto Türkler, krip- ton Müslümanlar ve Mason teşkilatlarıyla birlikte 150 yıldır milletimize her türlü fi- nesini yaparak bugüne kadar her pe- de- akasından orta!ığı karıştıran şeytani ka- falar, ilk defa bu kadar net bir şekilde be- şiflandılar. Bu sefer hemen herkesin peşini bir şekilde yakaladılar. Onların bu son tıy- nusu ve son vermişleridir.
Allah’ın izni ile insallah bu yefer kıyame- te kadar bu papazların seslerini keseceğiz. Devletimizi ve milletimizi bu şeytani ka- faların serinden insallah sonunda kadar kurtaracağız.
Devletimizin içerisinde bulunan, aynı millete aynı dine mensup kardeşlerimiz, bu şeytani kafa!lara karşı son 400 yılın en büyük mücahdesini verirken, devletimi- zin içerisinde, aynı millete aynı dine men- sup bir takım insanlarımız, küllüklik yapı- rak “Benim emanetim”, “Benim tarikatım”, “Benim partim” gibi tefrikalar yaparak mil- letimizi ayırtmışlardır. Kendi men- faatlerini devlet ve millet menfaatleri- nin önünde tutarak devlete ve millete ih- san etmezler. Bu tarzda hareket eden insanların ne davalama ne de samsiyeti- ne hiç kimsin inanmasın. Bu tip insanların çoğ! bulunduğu cemaat, tarikat ve parti- lerine iştirakine girmiş hain, Türk ve Müslü- man kriptolarıdır. Eğer bilmezler bir şekilde bu tarzda hareket edenler varsa bunlar da rok büyük ahmaklardır.
Herkesin bir an önce küllüklik! hamkarak- tedi! aklını bütün hücrelerine sındırması gerekmektedir. Aynı zamanda İslami has- sasıyetleri bütün hareketlerinin önünde tutmalıdır.
Devletin bütün de! malmuz olduğunu asla

memuru gibi hareket etmek zorundadırlar.
Bu papaz takımının 150 yıldır milletimize vermiş oldukları tahribatı tedavi etmemiz ge- rektir, kişisel menfaatlerimiz için küllüklik yapmamız, devletimize, milletimize ve dini- mize en büyük ihanettir. Bir an önce herkesin aklını başına alması gerekmektedir.

Konusması gerekenler neden susuyorsunuz

• **Dursun Ali Ağdağ YALOVA**
Toplumda yeri belli olanlar neden susuyoruz? İş adamları, sivil toplum kuruluşları neyi bekliyor? Bugün susup da ne zaman konuşacağız? Taşın altına elini koymuyoruz. Bari par- kemiye tassa değdirin yer- niz belli olsun. Bu memleket kolay mı gedli bagınlere neden susuyorsunuz? Bu mil- letin desteyle yükek uçan sanatçılar, barolar, askerler, yazarlar, odalar, demer- kerler, arkiler, holdingler haklı davanızda sesiniz çıkıyor. Siz ne zaman haklıy! savun- caksınız?
Kuruluş düzenimiz neyine girmiş, katarsınız doğru yola devan ederken, dış de- tekli yüküklerin bu memle- ketin önüne takos koymasına daha ne kadar susacak- siz? Ne bazınız ki bu memle- ket kırılır, yıkık!klar, yaluz- lık!klar, basçıklar, hortamlar, adalesizlikler, banka devir- mele!er bir çok olumsuzlu- ka sebep bu günlere geldik! Tek- nar ekli günlere dönülmesini bekliyorsunuz? Neden su- suyoruz? Bu vatan seven ellerin mutlak! söyleye- cek!de kelimesi vardır. Su- na söyle, halksızlık karşısında süsarın yeri bellidir.
• Orta!ın balandırdı! siyasi ve müddi- ekar hesaplan yapana- lar, çıkar uğruna bir mirakle- lara alet olmaları uyandır!k! Yürümekte olan gemide hepimiz varız. Risk!de de!erlemek isteyem. çapulculara yeter di- yelim. Bu vatan bizim, kıymeti- ni bilip kadesçe yaşayalım.

Vandallar - Çapulcular

- **Mustafa Ulu**
İçerde ve dışarda sam- mi herkes bugün sunu ka- bul ediyor. AKP hükümeti, hem basarını hem de tepki vermekte haklıdır. Neden?
1- Su anda demokratik bir ülke... Ve demokratik hukuk sisteminin kuralla- rında bu boğuncu süresi doğru yönetmiştir.
2- İçerde ve dışardaki bütün bank ve tebditlere kar- şı haklı bir direnis göster- rek hükümet olarak gerek- li tepkisini zamanında ver- miştir.
3- Başbakanımızın, haklı ve de gurur verici dik du- rusu, ekilmeyiş! hem dünyada hem de içerdeki yassıyanlar panikletmiştir.
4- Bugüne kadar çok de- fa denemmiş olan sokak- ları kuyumra, olay çıkar- ma, terör estirme plan ve

oyunları bu defa sert ka- yaya çarptı. Bundan da so- ruz alamayacak insa- Allah. Ergenço, Balıoz, Ayıy!k!ı, 28 Sıbat, 12 Eylül ve berzeri bütün tezgahlar gibi bu da bulucak! insa- Allah.
5- Türk milleti AKP’ye oy veren ve vermeyen ezici çoğunluk hükümetini yan- rında olmuştur.
6- İki yüzükler. Zaman gazetesindeki! İnan, yazarlar dahil! bütün dostları- rı ve düşmanları! aindi! bu- na iyi bellidir.
7- Dışardaki! iki yüzük- ler. Suriye’yi İrak’ı, Afganistan’ı, Filistin’i korözle- rak. Türkiye’ye, Tayvipe’ dil uzatırlar. Artık perde kapanmadı ama bu oyun- dan da bir iz çıkarmadılar. Mağ!up oluyorlar. Say!larmıa.

Doğal kimlik ögesini nefret - aşığılama unsuru olarak kullanma / Simgeleştirme

Başlık: Derin Yapılanma

Gazete: Kütahya Zafer Gazetesi

Tarih: 20.05.2013

Tür: Köşe yazısı

Yazar: Süleyman Canan

Süleyman Canan'ın yazısının başı ve sonu arasındaki bağ zayıf olmakla birlikte Yahudilerin yazının girişindeki konumlandırılışı, yazının bu kategoride değerlendirilmesine yol açmıştır. "Yahudi toplumu tarih boyunca çok sürgüne uğramış, hatta toplu ölümlere bile maruz kalmıştır. Bu eza ve zulümleri bir bakıma kendisi davet etmiş ve hak etmiştir. Çünkü bulunduğu her toplum içinde, o toplumu sömürmüş, ahlaken yozlaştırmıştır." diyen Canan, bu ifadeleriyle doğal kimlik ögesini nefret unsuru olarak kullanmanın yanında nefret söyleminden nefret suçuna gidebilecek bir anlayışın da dikkate değer bir örneğini vermektedir. Yazının devamında aktarılan faili meçhul cinayetler, komplo imalı uluslararası toplantılar ve bu toplantıların katılımcıları gibi üstü örtülü bağlantılar aracılığıyla bütün bunların arkasında (da) Yahudilerin olduğu algısı güçlendirilmekte ve olası nefret suçları da meşrulaştırılmış olmaktadır.



DERİN YAPILANMA

Hayatın her sahasında, devlet yapısından ferde gelinceye kadar iki cephesi ile tezahür etmiştir. Tarih boyunca çeşitli kuruluşlarda ve devletler yapısında bunları okuyoruz. Zamanımızda da görüyoruz. Yahudi toplumu tarih boyunca çok sürgüne uğramış, hatta toplu ölümlere bile maruz kalmıştır. Bu eza ve zulümleri bir bakıma kendisi davet etmiş ve hak etmiştir. Çünkü bulunduğu her toplum içinde, o toplumu sömürmüş, ahlaken yozlaştırmıştır. Kendisini üstün ırk olarak görmüştür. Belirlediği hedeflerine ulaşmak için de faaliyetlerini gizli tutmaya, hatta kendisini bile gizlemeye dikkat etmiştir. Çok yerde çift kimlikli olarak yaşamaktadır. Onun için" Dönme " kelimesi, Sabutay sevi den beri onları anlatır. Bu gizlilikleri zaman zaman öğrenilse dahi, onlar usullerini değiştirmezler. Mesela Bildenberg grup toplantıları her sene yapılır. Ama ne görüşülüp konuşulduğu açıklanmaz. Bizden de çok kimseler bu toplantılara katılmıştır. Hiçbirisi dışarıda bir cümle dahi söylememiştir. Bir toplantıya iştirak eden müteveffa Ecevit; basın ın ısrarı karşısında, " Parti başkanlığını bırakırım ama toplantıda görüşülen mevzuları söylemem mealinde konuşmuştur. Başbakan yardımcısı Ali babacan bu toplantıların müdavimidir. Ama ağızından bir

müdavimidir. Ama ağızından bir kelime duyulmamıştır. Bir zamanlarının mukaddesatçı gazetesi bile Bildenberg grup toplantısına katılmıştır. Maalesef... Fehmi kuru.

Ergenekon ismi ile görülen davaları, hepimizin gözü önünde yapılmaktadır. Davadaki şahit ve yazılı deliller arttıkça, ifadeler alındıkça, devletin bir yüzü daha gün yüzüne çıkmaktadır. Cumhuriyet idaresi bizi nereye getirmiş, hep beraber bir daha düşünmemiz lazım. Düşünmeliyiz ki, yarın başka Ergenekon kadroları kurulmasın.

Tarih boyunca her ülkede faili meçhul ölümler eksik olmamıştır. 1963 yılında ABD Başkanı Kennedy, Teksas'ta vuruldu. Kennedy'yi vuran Oswald ismindeki katil zanlısı da vurularak öldürüldü. Kennedy'nin ölümü karanlıklara gömüldü belki biliniyor ama mahkeme zabıtalarna geçemedi bizde de benzer faili meçhul cinayetler çok Uğur Mumcu, Muammer Aksoy, Ahmet Taner Kışlalı, Bahariye Üçok ve daha niceleri hepsi sahasında isim yapmış şahıslar, ama cinayetler hala meçhul.

Susurluk davasından beş sene hapse mahkûm olmuş olan Mehmet Ağar, bir sene hapis dışarı çıktı. Çıkarken söylediği düşündürücü: " Devlet gir dedi, girdik. Çık dedi çıkıyoruz"

Başbakanın çalışma odasına bile dinleme cihazı yerleştirebilen yapılanma, nasıl bir yapılanmadır?

Hepimizin hemfikir olduğu bir kanaat vardır: Her şey insanda başlar, insanda biter onun için Türkiye'nin tek bir meselesi vardır: Eğitim...

İnsanımı sen eğitmezsen, başkaları kendi usulüne göre eğitir.

DİĞER DEZAVANTAJLI GRUPLAR

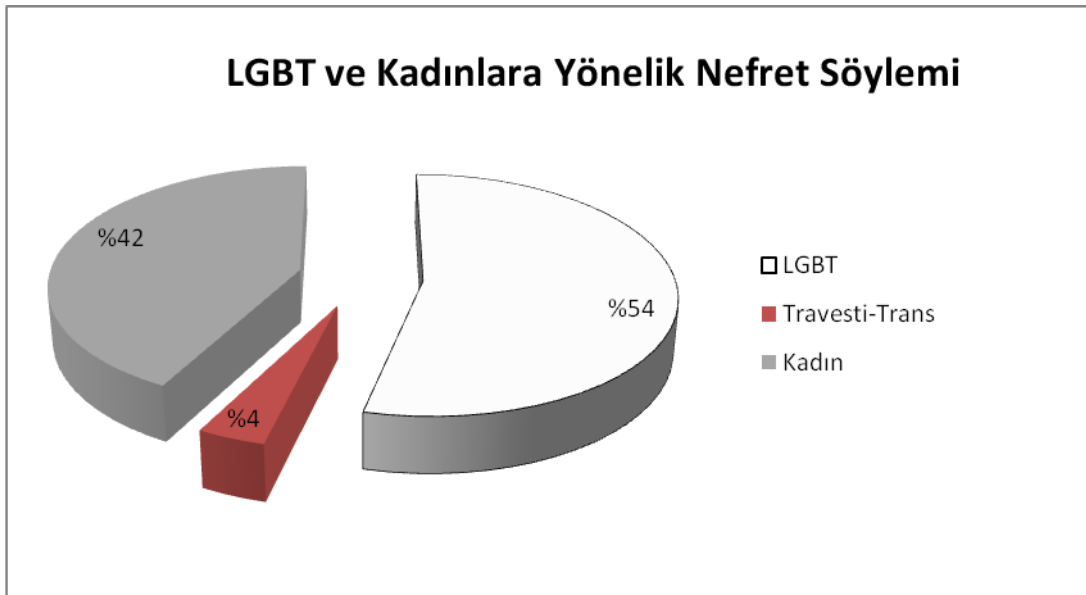
Hedef aldığı gruplar bakımından (**kadın, lezbiyen, gey, biseksüel, trans / LGBT**) ilk bölüme dâhil edilmeyen 22 içerik ve ilk bölümde yer alan, ancak içerikte hedeflenen diğer grup açısından incelenen bir yazı olmak üzere toplam 23 yazı bu bölümde söylem yönünden incelenmiştir.

Geçen dönemlere oranla, bu kategori altında incelenen yazıların sayısında dikkat çekici bir artış gözlenmesi, Gezi Olayları bağlamında LGBT bireylerin ve kadınların nefret söylemi içeren bir dille anılmasından ve dönem içinde, İngiltere’de gündeme gelen eşcinsel evlilik konusundan kaynaklanmaktadır. Gezi olaylarıyla bağlantılı olarak yazılan yazılar, herhangi bir konuda “itibarsızlaştırma” saiki söz konusu olduğunda hâlâ kırılğan gruplar arasında bulunan kadınların ve LGBT bireylerin kullanıldığını göstermekte.

Bu başlık altında incelenen yazılarda **Düşmanlık / Savaş Söylemi** kategorisine çok daha az rastlanmakla ya da hiç rastlanmamakla birlikte bu dönem üç yazı bu kategoride değerlendirildi. Kadının ve LGBT bireyim uğradığı ve uğraması muhtemel şiddet eylemlerinde, kadının ve LGBT bireyin de sorumlu olduğu ifade edilmesi halinde bu söylem, nefret suçuna giden yolu açma olasılığı üzerinden değerlendirildi. Nefret söylemine dair sınır genişletildikçe konuya atfedilen önemin azalacağı kaygısı göz önünde bulundurulmakla birlikte bir yıl içinde yüzlerle ifade edilen sayıda kadının öldürüldüğü, onlarca LGBT bireyin nefret cinayetine maruz kaldığı düşünüldüğünde, söz konusu yazıların **Düşmanlık / Savaş Söylemi** kategorisinde değerlendirilmesi aslında tam aksine konuya verilen önemin altını çizmeyi amaçlamaktadır.

“Diğer dezavantajlı gruplar” başlığı altında incelenen içeriklerde kadınlara yönelik nefret söylemine 11 kez, LGBT bireylere yönelik nefret söylemineyse 14 kez rastlandı, bu yazılar arasından bir tanesi ise doğrudan “travesti” olarak adlandırdığı kişileri hedefliyordu. Söz konusu haber, Türkiye medyasında sıklıkla yapılan bir yanlış olarak travesti ve trans arasındaki ayrımın bir kez daha hatırlatılması gerektiğini göstermekte: Travestisizm, karşı cinsin kıyafetlerini giymeyi, karşı cins gibi davranmaktan hoşlanmayı içeren bir durumken, trans kişiler, cinsiyet değişim ameliyatı geçirmiş olsalar da olmasalar da, kendilerini karşı cins kimliğiyle tanımlamaktadırlar.

Grafik 14:



Tarih	Gazete	Tür	Yazar	Başlık	Hedef Grup	Nefret Kategorisi
10.May.13	Halkın Gazetesi Sonsöz	İslam Kütüphanesi	İsimsiz	İslam Kütüphanesi	LGBT / Kadın	LGBT'ler için Düşmanlık / Savaş Söylemi / Kadınlar için Küfür / Hakaret / Aşağılama ve Abartma / Yükleme / Çarpıtma
10.May.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Mehmed Şevket Eygi	Sunni Müslümanlar birleşiniz!	Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
13.May.13	Yeni Şafak	Köşe Yazısı	Yusuf Kaplan	Üçüncü cinsel devrim: Geliyorum diyen felaket	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
20.May.13	Kayseri Gündem	Köşe Yazısı	Kasım Okut	Hayasız kadın cehennem ehlidir	Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
23.May.13	Antalya Körfez	Köşe yazısı	Mehmet Tosun	Antalya'da suç mahalli mi oluşturuyor?	LGBT	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
27.May.13	Vatan	Haber	İsimsiz	Eşcinseller istenmiyor	LGBT	Abartma / Yükleme / Çarpıtma
03.Haz.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Hasan Karakaya	Dün kıyma makinaları... Bugün polis panzerinin ezdiği kız!	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
07.Haz.13	Malatya Bakış	Köşe Yazısı	İzzettin Aslan	Pisliklerden korunma ve temizlenmek (2)	Kadın	Düşmanlık / Savaş Söylemi
14.Haz.13	Antalya Hilal	Köşe Yazısı	Dr. Selahattin Çelik	Lut Kavmi (2)	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
25.Haz.13	Takvim	Köşe Yazısı	Emin Pazarıcı	Çok onurlu bunlar, çok!	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
26.Haz.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Hasan Karakaya	Bugün "Taksim'in zırlıtısını değil, "barışın şırlıtısını dinleyeceğim!	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
28.Haz.13	Milli Gazete	Haber	İsimsiz	ABD'de sapıkları sevindiren karar	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
17.Tem.13	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Mustafa Çelik	Kurtlar konseyinden kuzulara beraat çıkmaz	Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
17.Tem.13	Sivas Hürdoğan	Ramazan Sayfası'nda makale	İsimsiz	Peygamberlerimizin Hayatı / Hz. Lût	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
19.Tem.13	Milli Gazete	Haber	İsimsiz	İngiltere de sapıttı!	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
19.Tem.13	Yeni Akit	Haber	İsimsiz / Londra	Kraliçe 2. Elizabeth'ten "SAPIKLIĞA" ONAY!	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama

30.Tem.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Mehmed Şevket Eygi	Camilerde Bid'at Yangınları	Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
31.Tem.13	Yeni Akit	Basın Arşivi	İsimsiz	Normal giyinmek varken mini etek giyinmek de bir tür sapıklık değil mi	Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
31.Tem.13	Yeni Şafak	Köşe Yazısı	Ömer Lekesiz	Sanat sizin neyinize!	LGBT / Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
22.Ağu.13	Çanakkale Kalem	Köşe Yazısı	"Vildan Abla"	Kadının biri tecavüze uğramış ama...	Kadın	Düşmanlık / Savaş Söylemi
25.Ağu.13	Yeni Akit	Haber	İstihbarat Servisi	Laikçi kadınlar imama saldırdı!	Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
28.Ağu.13	Milli Gazete	Köşe Yazısı	Fatma Tuncer	Özgürlük havariliği yapanlar	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
29.Ağu.13	Yeni Akit	Haber	Kenan Kıran / Naim Taşbaşı	Kokonalar ezanı susturdu	Kadın	Hedef Gösterme

Nefret söylemi içerdiği tespit edilen **23** içeriğin, **14**'ünü **köşe yazıları**, **6**'sını **haberler**, 2'sini "İslam Kütüphanesi" ve "Ramazan Sayfası" gibi dini referanslı başlıklar altında yayınlanan içerik ve birini ise "Basın Arşivi" sayfasında yayınlanan içerik oluşturdu.

Önceki dönemden farklı olarak bu dönemde **LGBT bireylere ve kadına yönelik nefret söylemi haber dilinden ziyade köşe yazılarında görüldü**. Genellikle her iki grup da köşe yazılarında ele alınacak "öneme" sahip görülmezken böylesi bir değişikliğin tespit edilmesi kırılğan gruplarla ilgili konular, Gezi Olayları gibi siyasetle bağlantılı hale geldiğinde medyada kurulan dilin de, daima olumlu yönde olmasa da, değiştiğini göstermekte. Diğer dönemlere göre değişmeyen bir nokta ise eşcinsellik için kullanılan sıfatlar oldu ve **eşcinsellikle ilgili olarak** yine "**sapıklık**", "**sapkınlık**" gibi ifadeler, hatta başlığa taşınarak, kullanıldı. "(homoseksüellik, bugün tedavisi mümkün olmayan AIDS hastalığına sebep olan cinsi sapıklık)", "Feminizm sapık ideolojisi" gibi ifadelerle her iki konuyla da ilgili tüm klişelerin yeniden üretimine katkı sunuldu.

Kadına yönelik nefret söylemi içeren örneklerin önemli bir kısmında, yaşanan mağduriyetlerin bir sorumlusunun da "iffetsizliği" ima edilen kadın olduğuna dair bir söylem gözlendi. **Trans kişilerin** haberde ele alınışıysa, yine **suçla ilişkili** oldu. Nefret söylemi içeriği içinde değerlendirilmemekle birlikte, örneğin trans bir bireyin maruz kaldığı şiddet dahi "Travestinin bıçaklı gaspına 10 yıl hapis" başlığıyla verilerek gaspa uğrayan kişi hakkında bir belirsizlik yaratılmış oldu (Habertürk Ankara, 21 Ağustos 2013).

İncelenen yazıların çoğu (%69.56, 16 yazı) imza veya kaynak belirtilerek yayınlanırken **Yeni Akit** gazetesi yedi yazıyla bir kez daha **LGBT bireyler ve kadınlar hakkında en çok nefret söylemi üreten** yayın oldu. **Vatan** ve **Takvim** gazeteleri, birer yayınlara ana akım medyada LGBT bireylere yönelik nefret söylemini dolaşıma sokarken yedi yerel gazete, bir haber hariç, bölgeleriyle ilgili bir gelişme söz konusu olmadan, genel bir çerçevede içinde nefret söylemi üretti.

1997 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen nefret söylemiyle ilgili Tavsiye Kararı'nda yer alan nefret söylemi tanımına uygun olarak bu 23 içeriği ayrıca ele almamızın nedeni, izlediği yol, içerdiği söylem ya da genel olarak oluşturduğu anlam bakımından LGBT bireylere ve kadınlara yönelik ayrımcı, dışlayıcı veya hakaret içeren söylemler kurması ya da bu çerçevede üretilen

dışlama durumunu meşru kılacak, besleyecek yan anlamlar üretmesidir. Nefret söylemi olarak kabul edilen örnekler dışında incelenen haberler arasında, **“Kadın sürücü dehşet saçtı”** (Türkiye gazetesi, 8 Ağustos 2013) ve **“56 yaşında ama kaya gibi!”** (Sözcü gazetesi, 14 Ağustos 2013) benzeri başlıklarla kadınlara yönelik cinsiyetçi haber dilinden kurtulunamadığı da tespit edildi.

KATEGORİLERDEN ÖRNEKLER

Düşmanlık / Savaş Söylemi

Başlık: İslam Kütüphanesi

Gazete: Halkın Gazetesi Sonsöz

Tarih: 10.05.2013

Tür: İslam Kütüphanesi köşesi

Yazar: İsimsiz

Yazı, hem LGBT bireylere hem kadınlara yönelik farklı kategorilerde nefret söylemi içermesi açısından dikkat çekici ve ayrımcı söylemin kendini tek bir grupta sınırlamadığının da bir göstergesi. İslam dini açısından evlilikle ilgili düzenlemelere değinerek başlayan yazıda kadınlara yönelik olarak **Küfür / Hakaret / Aşağılama** ve **Abartma / Yükleme / Çarpıtma** kategorilerinde örnekler bulunmakta. “Bilindiği gibi kadınlar erkeklerden daha arzuludur”, “moda uğruna çıplaklığı ilke edinen kadınların” benzeri ifadelerle “kadın” a çeşitli özellikler atfedilmekte ve sonrasında da bu özelliklerine bağlı olarak geliştirdikleri iddia edilen tavırların, başlarına gelebilecek şeyleri tetikleyici olabileceği ifade edilmektedir: “Kadınların kırtarak yürümeleri, açılıp saçılmaları ve erkekleri cezbedici biçimde bakmaları, kendilerini zinaya götüren nedenlerdendir. Oysa fazla açılıp saçılmayan, vakarlı/iffetli davranan ve gözlerini sakınan hanımlar hakkında, ahlaksız iddialarda bulunamayız”. Böylelikle, “iffetli davranan hanımlar” ve “arzulu, zinaya eğilimli kadınlar” gibi bir ikilik yaratılmakta; “kadın cinayetleri” nin, “namus cinayetleri” adı altında meşrulaştırılmasına giden zemin hazırlanmaktadır.

Yazının LGBT bireylerle ilgili kısmı da benzer bir şekilde, eşcinsel ilişkiyi öncelikle Şeytan’la ilişkilendirmekte ve bunun “affedilemez” olduğunu belirtmekte. Bunun ardından gelen, “Onların başlarına neler geldiği de bu kitaplarda kayıtlıdır. Ayrıca bunların canlı tanık-kanıtları da yeryüzünde gözlerinizin önünde durmaktadır” ifadesi, bu amaçlanmamış olsa dahi LGBT bireylere yönelik cinayetleri meşrulaştırır / teşvik eder nitelikte. Yazı, bununla da kalmayarak dini referanslardan yola çıkarak “Allah’ın boşuna yaratmadığı volkanik dağların, hepsinin, aynı anda faaliyete geçip ‘suçlu günahkârların başına ateş yağdıracağını’ tahmin ediyorum” diyor ve yazıyı “İnananların arasından hayâsızlığın yaygınlaşmasını arzulayanlar, dünya ve ahrette acı verici bir cezayı hak etmişlerdir” ifadesiyle sonlandırıyor. “Ters ilişki” teklifinin ceza indirimi sağladığı bir hukuk sisteminde, basında karşılaşılan böylesi ifadeler farklı özelliklere sahip gruplar arasında düşmanlık yaratılmasına neden oluyor.

Lüzumuna binaen ifade edelim ki, erkeğin dörde kadar hanımla nikah yapması caizdir ve nikahla olduğu müddetçe bu evlilikleri İslam'a göre geçerlidir. Bu kişi zina yapmış olmaz. Evli veya bekar 18 yaşından küçük veya büyük, hemsin veya karşı cinsten her şahsın arada dini nikah bulunmadan yaptığı cinsel temas İslam fıkhına göre zinadır, günahır. Mahşerde hesabı sorulur. Allah her şeyi bilen ve görendir. Allah'ın azabı pek şiddetlidir.

Her ne kadar dünya hayatında sorumlular zinayı şimdilik rafa kaldırdık deseler de Allahu Teâlâ rafa kaldırmaz. Bazıları da zina yasak olmasın diye kabul etmese, bu sözlerle zinanın haramlığını kabul etmiyorlarsa imanlarına zarar verir. Haramı haram olarak kabul etmemek küfürdür.

"Şarap, zina, zulüm, haksız yere adam öldürme gibi şeylerin helal olmasını temenni etmek küfürdür." (Ömer Neseфі Akaidir, shf.219)

Nikah dışı ilişkiyi arzu edenlerle ilgili Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyuruyor:

"Nikah benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimle amel etmese benden değildir." (İbni Mace)

GÖZ ZİNASI (!)

Bu kavram da sapıklardan nasibini almış çarpıtılmıştır. Ayetteki "gözlerini sakınsınlar" dan maksat (kadınlar için) "tahrik edici bakmasınlar" -ki böylece zinaya sebebiyet vermesinler demektir. Her nedense şeriatçılar "yüze bakmasınlar - gözler ve eller dışında beryeri namahremdir" diye çevirerek kadınların zorla çuvala sokmaya çalışmışlardır. İnanan kadınlara da söyle, gözlerini sakınsınlar, iffetlerini korusunlar ve

açıkta olması gereken yerleri hariç, alımlı yerlerini göstermesinler. Örtülerini göğüslerinin üzerine kapasınlar. Vücutlarının alımlı yerlerini kimseye göstermesinler; ancak kocaları, babaları, kocalarının babaları, oğulları, kocalarının oğulları, kardeşleri, erkek kardeşlerinin oğulları, kızkardeşlerinin oğulları, diğer kadımlar, cinsel iktidara sahip olmayan erkek hizmetkarlar ve işçiler ve kadınların cinsel yönlerini henüz anlamayan çocuklar hariç. Gizledikleri alımlı bölgelerini sergilemek/bildirmek için ayaklarını yere vurmazlar. Ey inananlar, topluca ALLAH'a yöneliniz ki başarılı olasınız. 24/31

Ayette geçen ifade şu şekildedir, kadınlar "gözlerini sakınsınlar - iffetlerini korusunlar - alımlı yerlerini göstermesinler". Bilindiği gibi kadınlar erkeklerden daha arzulu (12/24). Kadınların kırtarak yürümeleri, açılıp saçılmaları ve erkekleri cezbedici biçimde bakmaları, kendilerini zinaya götüren nedenlerdendir. Oysa fazla açılıp saçılmayan, vakarlı/iffetli davranan ve gözlerini sakınan hanımlar hakkında, ahlaksız iddialarda bulunamayız. Fakat arsızlar, iffetli bir yaşayış tarzı benimseyen hanımlarımıza, kafirlerin Meryem'e yaptığı gibi çirkin iftiralar atmakta geri durmazlar! Ama bilme-

İSLAM KÜTÜPHANESİ



zler ki Allah, bu iftiracıları/iftirayı sevmez.

Moda uğruna çıplaklığı ilke edinen kadınların evliliklerini yürütmediği ve güvenilir bir aile bağı kuramadıkları da bir gerçek! Meşru olan evlilik sözleşmesini hiçe sayıp metres eşler edinecek ilişkiye girenlerin, zina etmiş sayılacağı da bir gerçek. Tek eşle evliliği öngören Kuran, iki veya daha fazla eşle evlenmek zorunda kalan bireyler için şu hükmü benimser:

Ne kadar istesiniz de eşlerinize adalette davranmak elinizde değildir. Dolayısıyla diğerlerini dışlayarak ve onları kocası hem var hem de yokmuş gibi bir durumda bırakarak (içlerinden sadece) birine yönelmeyin. Ancak her şeyi yoluna koyar ve O'na karşı sorumluluğunuzun bilincinde olursanız, bilin ki Allah çok bağışlayıcıdır, rahmet kaynağıdır. (4:129)

Cinsel hayata gerekli/yeterli ölçüler

getiren İslam'ı, kişisel hükümleriyle dejeneren eden mezheplerdir, böyle bir hassas konuda yeterli eğitimi çocuklarına verememektedirler. Fiili zinayı - göz zinası(!)ndan daha büyük bir günah olarak öğreten mezhep makallileri, her nedense kendileri fiili zina etmekten geri kalmıyorlar. Yeter ki ellerine bir fırsat geçsin!

İMAM NİKAHI - DEVLET NİKAHI

Evlilik bir sözleşmedir. Bu sözleşmeyi halkın önünde imzalarsınız. Evlilik, hem hukuki kurallara hem de dini kurallara uygun bir biçimde yaptırılmaktadır. Her ikisinin de çoğunluk önünde yapılması gerekmektedir. Sevgililer ve sadece imam arasında yada sadece nikah memuru arasında yapılan nikahlar (kısmen) geçersiz sayılırlar. Bilindiği gibi zinanın cezası halk önünde uygulanacak olan yüz celdedir. Niçin halk önünde? Eğer öyle olmasaydı sapık/iftiracıların ekmeğine yağ sürülmüş olurdu!

İmam nikahı ve devlet nikahı ikisi birden ve halkın huzurunda yapılmalıdır. Bu şekilde ileride, size atılan iftiraları batıl kılmış olursunuz! Sadece imam nikahının veya sadece devlet nikahının halk önünde yapılması,

nikahın geçerli olduğu anlamına gelmez. Nitekim halk önünde yapılan imam nikahı ile 5-10 kadını birlikte olanlar bulunmaktadır. Oysa Kuran'da önerilen evliliğin tekeşlilik olduğunu daha sonra göreceksiniz! İki sevgilinin, bir imama yada nikah memuruna giderek evlenmeleri de geçersiz sayılmaktadır!

SINIRI AŞANLAR

Allah, kendi saltanatı altındakilere hep iyiyi-güzeli öğretmektedir. Şeytan ise bunun tam tersini telkin eder. Öyle ki insan artık kendi hemsinleri ile zina etmeye başlar (geçmişte olduğu gibi). Hangi inansa sahip olursanız olun, kendi cinsinizle ilişkiye girmeniz affedilemez! Bütün ilahi kitaplarda bu mesaj vardır. Onların başlarına neler geldiği de bu kitaplarda kayıtlıdır. Ayrıca bunların canlı tank-kantları da yeryüzünde-gözlerinizin önünde durmaktadır.

"Yoksa siz, sizden öncekilerin başına gelenler gibisi sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sanıyorsunuz? ...2/214 " ayeti gereğince, geçmişte bu tür ters-sapkın ilişkilere girmiş kavimlerin hortlayacağını-çoğalacağını ve akabinde Allah'ın boşuna yaratmadığı volkanik dağların, hepsinin, aynı anda faliyete geçip "suçlu günahkarların başına ateş yağdıracağını" tahmin ediyorum (51/32-34). Ama bu aaaaime katlırsınız yada katılmazsınız, o sizin bileceğiniz bir iş! Allahım! Ümmet-i Muhammed'i Kur'an'a mahkum et!

İnananların arasından hayasızlığın yaygınlaşmasını arzulayanlar, dünya ve ahirette acı verici bir cezayı hakketmişlerdir. ALLAH bilir, siz bilemezsiniz. (24/19)

Abartma / Yükleme / Çarpıtma**Başlık:** Eşcinseller istenmiyor**Gazete:** Vatan**Tarih:** 27.05.2013**Tür:** Haber**Yazar:** İsimsiz

Fransa'da oylanan ve eşcinsellerin evlenmesine ve çocuk sahibi olmasına olanak tanıyan yasayla ilgili haberde tarafsız bir ton kullanılıyormuş gibi görünmesine karşın başlıktan itibaren "istenmeme" durumunun altı çizilmekte ve böylesi tepkilere eleştirel bir şekilde yaklaşılmamakta ya da en azından diğer tarafların sözüne yer verilmemekte. Gazetecilikte mutlak nesnellik söz konusu olamasa da haberin / bilginin belli bir amaç doğrultusunda, bilinçli ya da bilinçsizce, çarpıtılması veya okurun yönlendirilmesi etik kuralların dışında kalmakta. Haber okunduğunda, son cümlede yer alan "(...) Fransa'da dün düzenlenen gösteriye rağmen, yapılan son anketlere göre halkın üçte ikisi 'Eşcinsel evliliklere karşı yapılan protesto eylemlerinin sona ermesini' istiyor" ifadesiyle verilen bilgiyse, başlığı ve görsellerle de desteklenen olumsuz içeriği yalanlamakta ve haberdeki **abartma / çarpıtma** boyutunu ortaya koymakta.

Eşcinseller istenmiyor

14 ülkede yasalaşan eşcinsel evliliklere tepki devam ediyor. Rusya, Ukrayna ve Fransa'daki gösterilerde eşcinsel karşıtları ve destekçileri karşı karşıya geldi

Organizatöre meydan dayadı

RUSYA

RUSYA'DA 23 yaşındaki bir eşcinsel erkeğin öldürülmesinin ardından protesto düzenlemek isteyen eşcinsel hakları savunucuları, Moskova'da meydan dayadı. 30 kişinin gözaltına alındığı olayda, grup lideri Nikolai Alexeyev'in yüzüne atılan yumruk günün fotoğrafı oldu.

Annemin adı Robert olmasın'

Sosyalist Parti iktidarındaki Fransa'da Cumhurbaşkanı François Hollande önderliğinde 18 Mayıs'ta yasalaşan eşcinsel çiftlere evlilik ve evlat edinme hakkı tanıyan 'Taubira Yasası' dün protesto edildi. Paris'te cumartesi akşamı başlayan ve 56 kişinin gözaltına alındığı olaylar nedeniyle güvenlik önlemleri artırılırken, 4500 polis memuru görev aldı.

Paris'te yüz binler protesto etti

Ana muhalefet partisi UMP, sivil toplum dernekleri ve Kilise'nin desteğiyle organize edilen 'Manif pour tous' (Hepimiz için eylem) adlı yürüyüş için, ülkenin farklı yerlerinden polise göre 150 bin, eylemcilere göre 1 milyon kişi Paris'e gelirken, şehrin farklı yerlerinde dört kortej düzenlendi.

'Annemin adı Robert olmasın'

İçişleri Bakanı Manuel Valls'ın 'Bazı saşenlar olay çıkarabilir. Çocuklarımızı getirmeyin' uyarısına rağmen, eylemde çok sayıda çocuk da yer aldı. Çocukların ellerinde 'Annemin adını Robert olmasın' pankartları bulunurken, UMP lideri Jean François Cope 'Yürüyüşün amacı Fransa'da aile birliğini korumaktır' dedi.

Hollande'a partisinde istifa şoku

Bazı göstericiler Sosyalist Parti binasının terasına çıkarak 'Hollande istifa' pankartı açtı. Dünyada eşcinsel evliliklerine izin veren 14. ülke olan Fransa'da dün düzenlenen gösteriye rağmen, yapılan son anketlere göre halkın üçte ikisi 'Eşcinsel evliliklere karşı yapılan protesto eylemlerinin sona ermesini' istiyor.

FRANSA

Eylemciler bir eşeğin üzerine 'Hollande'a oy verdim' pankartı astı. Polis müdahale etmedi.

UKRAYNA

Ortodokslar ayaklandı

DİNİN güncel hayatta halen büyük role sahip olduğu Ukrayna'da eşcinsellerin, ülkenin önde gelen ulusal bayramlarından birisi olan "Kiev Günü"nde eşitlik yürüyüşü yapmak istemesi ülkede tansiyonu artırdı. Ülkede yapılacak ilk eşcinsel yürüyüşüne binlerce şikayet gelmesi üzerine başkent merkezindeki eylem yasaklandı. Ancak eşcinsel örgütleri yasakları rağmen Kiev sokaklarına mince karşılarında ellerinde haç taşıyan papazlar ve başörtülü yaşlı kadınlar buldu. Eşcinselliğin normalleştirilmesine karşı olduklarını belirten kilise "Burada halk savunması yok. Günahın ve sapıklığın propagandasını yapıyorlar" açıklamasında bulundu. Polis çatışmaları engellemek için iki gruba da müdahale etti.

Ukrayna'da din adamları da sokaklara çıktı.

Küfür / Hakaret / Aşağılama**Başlık:** Laikçi kadınlar imama saldırdı!**Gazete:** Yeni Akit**Tarih:** 25.08.2013**Tür:** Haber**Yazar:** İstihbarat Servisi

Gerek başlıkta gerek haberin içeriğinde “laikçi” olarak tanımlanan bir grup kadının “cami basmasını” aktaran yazıda söz konusu kadınlardan “kokona” olarak da bahsedilmekte. Türk Dil Kurumu’nun sözlüğüne baktığımızda kelimenin iki anlamı olduğunu görmekteyiz: 1) Hıristiyan kadını 2) Süsüne düşkün yaşlı kadın. Kelime hangi anlamda kabul edilirse edilsin dini olarak ya da yaş açısından kadınların belli özelliklerle sınırlanması ve bu özelliklerin yazı içinde bir aşağılama unsuru olarak kullanılması söz konusu. Konuyla ilgili olarak aynı gazetede 29 Ağustos tarihinde yayınlanan bir diğer haberse “Kokonalar ezanı susturdu” başlığını taşımakta. Her iki haberde de, bahsi geçen kadınların yüzleri tanınabilecekleri şekilde gösterilirken 29 Ağustos’ta bunun bir adım ötesine geçiliyor ve kadınların isimleriyle yaşadıkları yer açıkça belirtiliyor. Nefret söylemi kategorileri arasında bulunmamasına karşın söz konusu haber “Hedef gösterme” olarak değerlendirilmekte. Her iki haberin dili de toplumda bir kutuplaşmayı güçlendirmeye hizmet ederken ikinci haberde verilen bilgiler suça evrilebilecek bir durum için kolaylaştırıcı işlev görüyor.

‘Ezanın sesini kısın’ diye cami bastılar**Laikçi kadınlar imama saldırdı**

Ezanı yüksek sesle okuyor diye imam Abdullah Ece, laikçi-ycbaz kadınların saldırısına uğradı.

● Muğla’nın Bodrum ilçesinde bulunan Torba Camii’nde okunan vakit ezanlarından rahatsız olan laikçi kokonalar, camiye basıp imam Abdullah Ece’ye saldırdı. Ece’yi darp edip küfürler yağdıran kadınları çevredeki vatandaşlar uzaklaştırdı. İmanın şikayetçi olması üzerine tartışma karakolda bitti. Ancak tehditlerle yıldırılan imam Ece daha sonra şikâyetini geri aldı. 10



EZAN'IN SESİNİ KISIN DIYE CAMİ BASTILAR

Laikçi kadınlar imama saldırdı

Muğla'da ezan sesinden rahatsız olan laikçi zorbalar, cami basıp imama saldırdı. İmam "tamam sesi daha da kısacağım" demesine rağmen azgın kadınlar saldırganlıklarını sürdürerek tehditler yağdırdı. Muğla'nın Bodrum ilçesinde bulunan Torba Camii'nde okunan vakit ezanlarından rahatsız olan laikçi kokonalar, imam Abdullah Ece'yi darp ettiler. İmam Ece'yi, saldırgan kadınların elinden, çevredeki vatandaşlar kurtardı. İmanın şikâyetçi olması üzerine tartışma karakolda bitti. Ancak tehditlerle yıldırılan imam Ece, daha sonra şikâyetini geri aldı.

İSTİHBARAT SERVİSİ

Muğla'da ezan sesinden rahatsız olan laikçi zorbalar, cami basıp imama saldırdı. Muğla'nın Bodrum ilçesinde bulunan Torba Camii'nde okunan vakit ezanlarından rahatsız olan laikçi kokonalar, camiyi basıp imam Abdullah Ece'ye saldırdı. Ece'yi darp edip küfürler yağdıran kadınlar çevredeki vatandaşlar uzaklaştırdı. İman'ın şikâyetçi olması üzerine tartışma karakolda bitti.

EZAN SESİNE TAHAMMÜL DAHI EDEMEDİLER

Torba Mahallesi'nde bulunan Torba Camii'nde yüksek sesle ezan okunduğu gerekçesiyle bir grup site sakini bayan cami imamına sözlü saldırıda bulundu. Olay dün Abdullah Ece (25) isimli imamın okuduğu ikinci ezanı sonrası meydana geldi. Bir anda camiye gelen bir grup site sakini bayan, yüksek sesle okunan ezandan rahatsız olduklarını belirterek, cami imamına tepki gösterdi. İman yapılan şikâyet üzerine ezan sesini kısarak bayanların sakinleştirmeye çalıştı. Tepkilerine devam eden site sakinleri, iddialara göre Ece'yi cami avlusunda tehdit etti. Çevrede bulunan vatandaşlar tarafından kuzgın laikçiler camiden uzaklaştırıldı. Sözlü saldırı ve tehditlere maruz kalan cami imamı Ece, polisi arayarak şikâyetçi oldu. Daha sonra site sakinleri ile birlikte karakola giden cami imamı, alınan ifadelerin ardından şikâyetini geri çekti.

İMAM OLAYI ANLATTI

Yaşanan olayla ilgili gazetecilerin so-

rulannı cevaplayan Torba Camii imamı Abdullah Ece, ikinci ezanı okunurken ezan sesi yüksek gerekçesi ile tepkiye maruz kaldığını belirterek, "Torba Camii'nde ikinci namazı vakti, tam ezan okunurken oradaki bayanlardan sekiz-on tanesi bize hakaret etmeye başladı. Gidip sordum neden böyle bir şey yapıyorsunuz di-

ye. Dediler ki ezanın sesi çok yüksek. Ben de tamam diyerek ezanın sesini kısıtım. Daha sonra hakaretler ederek ağza alınmayacak şeyler söylediler. Biz de sabrettik ve polisi çağırdım. Şikâyetçi olduğumu söyledim, ama daha sonra dinimiz hoşgörü dini olduğu için şikâyetimizi geri aldık" dedi.

Ece'yi karşılayan cami cemaatinden bir vatandaş Bodrum'da bu gibi olayların sıkça yaşandığını da dile getirdi. Ece ise can güvenliğinin olmadığını belirterek eski görev yaptığı camiye döneceğini ifade etti. İmam Abdullah Ece'nin Torba Camii'ndeki görevinden ayrılması durumunda yeni bir atanana kadar cami imamsız kalacak.



Ezandan rahatsız olan laikçi kadınlar, önce imama, sonra cami demek başkanına saldırdı. İmam Abdullah Ece, şikâyetçi oldu ama, baskılara dayanamadı.



Ezandan rahatsız olan kokonalar caminin yanındaki Alt Mandalya Sitesi'nde oturuyormuş.

Kokonalar ezanı susturdu

- Muğla'nın Bodrum ilçesinde çok kısık sesle ezan okunmasına rağmen imama saldıran kokonalar sebebiyle camide ezan sesi kesildi.
- Abdullah Ece ve cami cemaatine saldıran kokonalar; "Şerefsizler, yobazlar, hayvan herifler, p.çler, gidin Mekke ve Medine'de yaşayın. Biz Müslüman değiliz, Yahudiyiz" şeklinde hakaretlerde bulundu. İmam da can güvenliğim yok diyerek camiye gitmez oldu. • 11'DE

Kokanalar ezanı susturdu

Muğla'nın Bodrum ilçesinde çok kısık sesle ezan okunmasına rağmen imama saldıran kokanalar sebebiyle camide ezan sesi kesildi.

KENAN KIRAN / NAIM TAŞBAŞI

Muğla'nın Bodrum ilçesinde ezan okunduğu gerekçesiyle imam Abdullah Ece'ye saldırıda bulunulması kamuoyunda tepkiyle karşılandı. Akit'in, adli kaynaklardan edindiği bilgilere göre, ezandan rahatsız olan kişiler imam Abdullah Ece'ye ağza alınmayacak ağır hakaretlerle bulunmuş!

İMAM VE CAMAATE AĞIR HAKARETLER

Adli kaynaklar, bir grup kadının ezanı duyulmayacak şekilde kısılmasına rağmen saldırıya devam ettiğini, imam Abdullah Ece ve cami cemaatine; "Şerefsizler, yobazlar, hayvan herifler, p.çler, gidin Mekke ve Medine'de yaşayın, biz Müslüman değiliz, Yahudiyiz" şeklinde hakaretlerde bulduklarını tespit etti.

EZANDAN RAHATSIZ OLANLARIN İSİMLERİ

Ezandan rahatsız olan Seval Şimşek, ablası Sevil Şimşek, İliğin Barlas'ın Alt Mandalya Sitesi'nde oturdukları öğrenildi.

"AMI AÇILIŞINDA DA

PROTESTODA BULUNMUŞLAR
40 bin kişinin yaşadığı Torba mahallesi'nin tek cami olan Torba Camii'nin 2000 yılında inşaa edilmeye başlandığı, cami inşaatına başlarken, cami inşaatının durması için imza kampanyası düzenlediği, 2010 yılında cami açılışı sırasında protesto düzenlendiği öğrenildi. **Torba Camii'nde ezanların kısık seslerle okunduğu, vatandaşların ezanı duymadıkları ifade ediliyor.**

OLAY NASIL GERÇEKLEŞTİ?

Gazetemiz, 23 Ağustos 2013 tarihinde Bodrum'un Torba mahallesinde Torba Camii'nde yaşanan olayın tutanaklarına ulaştı. Tutanaklarda, söz konusu olay şöyle anlatılıyor:

"Torba Camii'nde ikinci namaz okunurken, çoğunluğunu kadınların oluşturduğu 10 kişilik grup şadırvanın önüne geldi. Grup üyeleri imam Abdullah Ece ve abdest alanlara, 'Kapatın şu ezanı' diye bağırdı. İmamın (Abdullah Ece) ezanı duyulmayacak şekilde 0-1 seviyesine getirmesinin ardından grup yeniden, 'Kapatın şu ezanı' şeklinde tepki gösterdi. Cami cemaati, 'Burası Müslüman ülke. Müslümanlar ezandan rahatsız olmaz. Ezan okunmayacaksa camiyi yıkan' şeklinde sözlerle tepki gösterdi.

Bunun üzerine kadınlar, 'Biz Müslüman değiliz, Yahudiyiz' dediler ve imam Abdullah Ece ve

camii cemaatine; 'Şerefsizler, yobazlar, hayvan herifler, p.çler, gidin Mekke ve Medine'de yaşayın' şeklinde yüksek sesle bağırdı."

MÜFTÜ, İMAM ECE'NİN ŞİKAYETİNİ GERİ ÇEKTİRMİŞ

Adli kaynaklar, imam Abdullah Ece'nin Bodrum İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne giderek söz konusu gruptan şikayetçi olduğunu, **Bodrum İlçe Müftüsü Emin Ank'**ın araya girerek imam Abdullah Ece'nin şikayetinden vazgeçmesini sağladığını ifade ettiler.

ERHAL: CAMİNİN AÇILIŞINDA PROTESTOLAR YAPTILAR

Torba Camii'ni yapan işadamı Yılmaz Erhal, 2000 yılında inşasına başladıkları caminin tüm engellemelere rağmen 2010 yılında bitirildiğini belirterek, "Caminin açılışında protestolar yaptılar" dedi.

Caminin 2010 yılında yapıldığını, caminin açılışından bugüne değin camiye tepkilerin devam ettiğini kaydeden Yılmaz Erhal, "Oradaki bazı ateist kadınlar ezana karşılar, İslam'a karşılar. 8-10 kadın ezanın sesi çok çıkıyor diyerek caminin hocasına hücum ediyorlar, sonra da olay karakola intikal ediyorlar. Biz bu camiyi yaparken, burada bir grup, bu caminin yapılmaması için ellerinden geleni yaptılar. İmza topladılar, bayrak açtılar, caminin açılışında protestolar yaptılar. Bun-



İmam Abdullah Ece

ların zoru, derdi ne, anlayamıyoruz, biz kimseyi zorla camiye getirip ibadet ettirmiyoruz. Burası yazın 40 bin kişi olan bir yer. Burada cami yoktu, vatandaş Cuma namazına gitmek istiyor, Bayram namazına gitmek istiyor, gidemiyordu. Bu mil-

letin bir ihtiyacıdır. Türk milletinin 2 tane umdesi var. Birincisi bayrağı, ikincisi ise minaresidir. Biz dünyada böyle temsil ediyoruz. Caminin hocası, 'benim can güvenliğim yok' diyerek camiye de gelmiyor" diye konuştu.

ÖZTÜRK: İŞGAL ALTINDA MIYIZ ACABA?

Bodrum'a tatil için gelen Murat Öztürk ise, yaşanan olayı televizyondan gördüğünü ve çok üzüldüğünü ifade ederek, "Televizyondan öğrendiğimde Türkiye Cumhuriyeti devletinde hiç olmaması gereken bir şey oldu. Ben Bodrum'a tatil için geldim. Burada böyle bir şey olmasına çok üzüldüm. 'İşgal altında mıyız acaba?' diye sordum kendime. Bu şikayet eden insanlar adına ben utandım Türk vatandaşı olarak" diye konuştu.

Bodrum Müftüsü Emin Ank ise, Torba Camii'nde görevli imamın izinin olduğunu ve görevine en kısa süre içinde başlayacağını belirterek, yaşananların ortada olduğunu ve üzüldüklerini kaydetti.

DHA'NIN ZİKİR YALANI

Doğan Haber Ajansı (DHA) camiyi yaptıran Yılmaz Erhal'in, "Vekil imam camide zikir çekti" dediğini öne sürdü. Yılmaz Erhal, DHA'ya vekil imamın camide zikir çektiğine yönelik sözlerinin kendisine ait olmadığını, DHA'nın yalan haber yaptığını söyledi.



Ezandan rahatsız olan kokanalar caminin yakınındaki sitede oturuyormuş. Torba Camii'ni yapan işadamı Yılmaz Erhal, Torba mahallesinde 40 bin kişinin yaşadığını, 2000 yılında inşasına başladıkları caminin tüm engellemelere rağmen 2010 yılında ancak bitirebildiklerini söyledi.



Küfür / Hakaret / Aşağılama

Başlık: Çok onurlu bunlar, çok!

Gazete: Takvim

Tarih: 25.06.2013

Tür: Köşe Yazısı

Yazar: Emin Pazarıcı

Raporda da belirtildiği üzere, incelenen son dönem içinde LGBT bireylere ve kadınlara yönelik nefret söylemi üreten içeriğin artmasında Gezi Olayları'nın (ve ona bağlı olarak Onur Yürüyüşü'nün) da önemli rol oynadığı görüldü. Yirmi üç içerikten beşi bu konuyla ilgiliydi. Pazarıcı da yazısında, Gezi Olayları'nı ve LGBT Onur Yürüyüşü'nü birbiriyle ilişkilendirmekte. "Çapulculara, lezbiyen, gay, biseksüel, travesti, transeksüel desteği de geldi" cümlesiyle başlayan yazıda LGBT bireyler "Halkın kâbusu haline gelen bu insanlar", "cinsel sapkınlık içinde olanlar" şeklinde adlandırılırken CHP'nin Onur Yürüyüşü'ne katılımı da "halktan kopuk" olmasının bir kanıtı olarak sunuluyor ve LGBT bireyler bir kez daha bir diğer unsuru aşağılama yolu olarak kullanılıyor. "Travestiler bile, 'onur' mitingleri düzenleyip itibar kazanacağını sanıyor!" cümlesindeki "bile" ifadesiyle söz konusu kişiler yazara göre varolduğu anlaşılan bir "insanlık hiyerarşisi"nin alt sıralarına itilmiş oluyor.

Çok onurlu bunlar, çok!

Çapulculara, lezbiyen, gay, biseksüel, travesti, transeksüel desteği de geldi. Onlar da **Taksim**'de toplandılar; adına "**Onur Yürüyüşü**" verdikleri bir eylem

düzenlediler. "**Her yer Taksim, her yerde direniş**" sloganları attılar.

Eylemciler, herhalde artık kendilerini daha güçlü hissediyorlardı!

Üstelik, bu eyleme

CHP Genel Başkan Yardımcısı Sazgin Tanrıkulu ile milletvekili **Binnaz Toprak** da destek verdi. **CHP**'liler,

çapulcular, gayler ve travestiler kol kola! Söylediklerine bakılırsa, daha özgür bir **Türkiye** yaratacaklar. Bu eylemlerle "**sokaklarda özgürlük şarkıları söyleyecekleri**" günlere ulaşacakmışız.

Tabi ki **CHP**'nin desteği ile!

İşte **CHP** belini bu yüzden bir türlü doğrultmuyor. Vatandaş geceleri evine giderken, köşe başlarını tutan bu insanlarla karşılaşmamak için yol değiştiriyor. Araçların camlarından kafasını uzatıp pazarlık yapan yan çıplak, erkek-kadın karışımı travestilerle ilgili olarak çocuklarının "**Bunlar kim?**" sorularına verecek cevap bulamıyor. Belli yerlerdeki bayanlar, bunlar yüzünden akşamları sokağa çıkamıyor. Ama, pek çok bölgemizde halkın kabusu haline gelen bu insanlarla **CHP**'li milletvekilleri yan yana!

Üstelik, "**daha fazla özgürlük**" diyorlar. Daha rahat hareket etmek istiyorlar. Gariptir, bu talepleri de **CHP**'den karşılık buluyor.

Türkiye'de her şey birbirine karışmış durumda...

Belli gruplar "**özgürlük**" adına kamu mallarına saldırıyor. Bazıları, yarasa misali geceleri sokağa çıkıp vatandaşı huzursuz ediyor. Kimisi "**özgürlük**" derken, batıdan gelen talepleri yerine getirmeyi marifet sayıyor. Cinsel sapkınlık içinde olanlar ise "**onur**" mitingleri

içinde olanlar ise "**onur**" mitingleri düzenleyip "**daha fazla**" diyor.

Bu ülkede özgürlük sadece çoğunluğa ve sade vatandaşa haram!

Garip ve anlaşılmaz bir durumla karşı karşıyayız. Herkes bir yol tutmuş gibi. Ülke öyle bir hava estiriliyor ki... Travestiler bile "**onur**" mitingleri düzenleyip, itibar kazanacağını sanıyor!

★★★

Dün gazetede bir haber gözüme çarptı. **Ankara**'daki eylemleri kendi bakış açısı ile vatandaşa sunuyordu...

Gece saat 22:00 civarında "**halkın**" sokaklarda biriktiğini yazıyordu.

Eylemcilerin içlerinde pek çok çocuğun bulunduğu bahsediyordu.

Kalabalıkların vuvuzellalar ile tencere ve tava çaldığını, ayrıca çeşitli sloganlar attığını ortaya koyuyordu.

Gazeteye göre, buraya kadar herhangi bir sıkıntı yoktu.

Sıkıntı, polis müdahalesi ile başlıyordu. Polisin yaptığı müdahale, okuyucuya "**polis şiddeti**" ara başlığı ile sunuluyordu.

Oysa, polis müdahalesi en son noktaydı.

Gece yansına doğru bazı insanlar sokağa çıkmışlardı. Kaç kişiye bilemiyorum. Ama, tencere, tava, hatta vuvuzella çalarak halkı rahatsız etmişlerdi. Üstelik, bu eylem insanların dinlenmeye çalıştığı pazar gününün akşamı yapıyordu. Muhtemelen çevrede bol miktarda çocuk ve hasta ile birlikte ertesi gün yapılacak önemli bir sınava hazırlananlar da vardı.

Ayrıca, önceki akşam **Berat Kandili**'ydi. İslam inancına göre çok önemli bir gündü ve camilerde, evlerde ibadet edenler bulunuyordu.

Gazetenin yazdığına bakılırsa, eylemcilerin arasında çocuklar da yer alıyordu. Onları gece yansı sokağa salanlar, kaba bir çocuk istismarı sergiliyordu.

Bunların hepsi suçtu...

Ayrıca, yine gazetenin haberine göre, o kalabalık, "**Her yer Taksim, her yer direniş**" sloganı atıyordu. Slogana bakılırsa, polisle çatışmak için sokağa çıkmıştı. Bu durumda ne yapması gerekiyordu polisin? Bu suçu seyretmesi, sessiz kalması ve huzurunu korumak için var olduğu evlerinde oturan masum insanların hakkını ve hukukunu hiçe sayması mı? Tabi ki değil. Dünyanın herhangi bir yerinde polis ne yapıyorsa, **Türkiye**'de de onu yapıyor. Kimse kusura bakmasın, ama burası **Patagonya** değil!

Pazarıcı'nın köşe yazısı dışında Gezi Olayları üzerinden kadınlar ve LGBT bireyler hakkında nefret söylemi üreten içeriklerin hepsi de **Küfür / Hakaret / Aşağılama** kategorisinde bulunmakta, yazılırsa şöyle sıralanmakta:

Tarih	Gazete	Tür	Yazar	Başlık	Hedef Grup	Nefret Kategorisi
03 Haz. 2013	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Hasan Karakaya	Dün kıyma makinaları... Bugün polis panzerinin ezdiği kız!	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
26 Haz. 2013	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Hasan Karakaya	Bugün "Taksim'in zırlıtısını değil, "barışın şırıltısını dinleyeceğim!	LGBT	Küfür / Hakaret / Aşağılama
17 Tem. 2013	Yeni Akit	Köşe Yazısı	Mustafa Çelik	Kurtlar konseyinden kuzulara beraat çıkmaz	Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama
31 Tem. 2013	Yeni Şafak	Köşe Yazısı	Ömer Lekesiz	Sanat sizin neyinize!	LGBT / Kadın	Küfür / Hakaret / Aşağılama

2. BÖLÜM

YAZILI BASINDA AYRIMCI SÖYLEM

**GEZİ PARKI PROTESTOLARI SIRASINDA
YAZILI BASINDA GÖZLEMLENEN
AYRIMCI DİL ARAŞTIRMASI RAPORU**

1) Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Mayıs 2013'te İstanbul'da Gezi Parkı'nın yıkılması girişimiyle başlayan ve farklı toplumsal katmanlardan bireylerin sivil direnişleri sonucunda hızla büyüyen Gezi Parkı protestoları Türkiye'nin siyasi, ekonomik, ekolojik, kültürel tarihi açısından bir dönüm noktası olmuştur. Türkiye'nin demokrasi serüveni açısından son derece hayati olan bu zihniyet kırılması, toplumsal alandaki aktörlerin bir yandan bu toplumsal altüst oluş karşısında yeniden pozisyon almalarını gerekli kılmış; diğer yandan ise Gezi Olayları karşısında geliştirilen tepkiler kamuoyu tarafından dikkatle takip edilmiştir.

Bu süreçte yaşanan toplumsal hareketlilik ile kamuoyu arasında bilgi ve fikir alışverişini sağlayan/mümkün kılan en önemli mecralardan biri olan yazılı basın, özgürlük ve tarafsızlık ilkeleri ışığında kullandığı dil ve üslup açısından adeta mesleki ve etik bir yetkinlik sınavına tabii tutulmuştur. Bu sınavın en önemli muhatapları Gezi Olayları'nın ilk haftasında, şiddetin en yoğun olduğu anlarda, olayları televizyona ve gazetelere taşımayan³ medya mensupları olmuştur. Gezi Olayları süresince istifa eden, işinden edilen, uyarılan medya mensupları⁴ düşünüldüğünde dönemin farklı şekillerde (oto)sansürle yönetildiğini söylemek çok da yanlış olmayacaktır.⁵ Diğer yandan, (oto)sansürle mücadele eden medya kuruluşları ve basın mensupları da siyasi ve fiziksel şiddete maruz kalmış⁶ ve bu nedenle kamuoyu sosyal medya aracılığıyla basın mensuplarına desteğini göstermiştir.⁷ Kamuoyu da medya kuruluşlarının yayın politikaları hakkındaki eleştirisini boykot listeleri açıklayarak ifade etmiştir.⁸ Tüm bu tartışmalar ışığında, Gezi Olayları sırasında Türkiye'de yeniden şekillenen medya düzenini ve bunun toplumsal etkilerini anlayabilmek zaruri hale gelmiştir. **Bu araştırmanın ana amacı, Gezi Parkı protestoları sırasında siyasi ve toplumsal alanda üretilen ayrımcı dilin yazılı basında nasıl yer bulduğunu, hangi mekanizmalarla yeniden üretildiğini anlayabilmek ve yazılı medyanın zihniyet kalıplarını analiz edebilmektir.** Söz konusu amaç kapsamında ayrımcı dilin sınırları etnik ve dini temelli yapılmış, belli toplumsal gruplarla sınırlandırılmamış; aksine hedef gösterilme/damgalanma potansiyeli taşıyan ve yazılı medyada somut ya da soyut biçimlerde bahsi geçirilen tüm toplumsal katmanlar tıpkı siyasal analizlerde olduğu gibi medya analizlerinde de ayrımcı dilin menziline eklenmiştir.

2) Araştırmanın Yöntemi ve Örneklem Ölçütleri

Gezi Parkı protestoları hakkında yazılı basında yayımlanan tüm haber türlerini inceleyen bu çalışmada, medya araştırmalarında sıkça başvurulan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle nicel ölçümü mümkün kılmak amacıyla aslen nitel veriler olan tüm haber ve köşe yazılarının bilgisayar

³ Medya kuruluşlarının gazetecilik ilkeleri açısından değerlendirildiği yazı için bakınız: Mehveş Evin, "Gezi ve Gazetecilik", *Milliyet Gazetesi*, 25.07.2013.

URL: <http://cadde.milliyet.com.tr/2013/07/25/YazarDetay/1741210/>

⁴ Gezi Olayları sırasında istifa eden ve işinden edilen basın mensuplarının listesi için bakınız: Emel Gülcan, "Medyanın Dört Aylık 'Gezi' Güncesi", *bianet*, 23.10.2013.

URL: <http://www.bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/150727-medyanin-dort-aylik-gezi-guncesi>

⁵ Gezi Olayları süresince büyük medya kuruluşlarında çalışan basın mensuplarının durumlarıyla ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız: Kerim Karakaya, "Gezi Olayları Türk medyasını sarsmaya devam ediyor", *The Wall Street Journal*, 04.07.2013.

URL: <http://www.wsj.com.tr/article/SB10001424127887324399404578585543820609944.html>

⁶ Basın mensuplarına uygulanan şiddet ve hapis cezaları ile ilgili bakınız: Emel Gülcan, "#Diren Basın Özgürlüğü!", *bianet*, 24.07.2013

⁷ Kamuoyunun sosyal paylaşım sitesi Twitter üzerinden basın mensuplarına verdiği destek için bakınız: Twitter, #DirenBasın

⁸ Boykot listesinin tamamına ulaşmak için bakınız: Twitter, #boykot ediyoruz ya da <http://boykotlistesi.com/tum-liste/>

ortamında künyeleri (haberi yapanın/köşe yazarının ismi, yayımlandığı gazetenin ismi, haber türü, yayımlandığı sayfa, haberin başlığı) oluşturulmuştur. Ardından tüm veriler, Gezi Parkı protestoları karşısında aldıkları pozisyonlar (eylemleri eleştiren, eylemleri destekleyen, eylemler karşısında ortada kalan⁹, eylemler karşısında bilgilendirici olan ve eylemler konusunda duruş belirtmeyen) üzerinden kodlanmıştır. Son olarak ise her bir haberde öne çıkan ana fikir/vurgu (düşman oluşturan, hedef gösteren, aşağılayan, demokrasi söylemine dayanan, bilgilendiren, salt karşıtlık üreten) ve haberin gönderme yaptığı anahtar kelimeler eklenmiştir. Böylece söz konusu şablon çerçevesinde oluşturulan her bir kalemin bir diğeriyle istatistiksel ve anlamsal ilişkisini görmek mümkün hale gelmiş ve aşağıda detaylandıracağımız ilk verilere ulaşılmıştır.

Araştırmanın veri toplama safhası 1-7 Haziran 2013 olarak sınırlandırılmıştır. Bu sınırlamanın en önemli nedeni Gezi Olayları karşısında politik olarak yeniden pozisyon almaya ve yeniden yapılanmaya çalışan medya kuruluşlarının bu billurlaşma anında verdikleri spontane tepkileri analiz edebilme gayretine dayanmaktadır. Zira bu ilk ve acil tepkilerin, yazılı basının zihniyet kalıplarını daha net bir biçimde ortaya çıkarma potansiyeline sahip olduğunu düşünmekteyiz. Bir diğer önemli neden ise hem nicel hem de nitel analizler gerektiren böylesi bir araştırmanın daha geniş fiziksel ve maddi imkânlarla daha geniş tarihlere yayılabileceği ve karşılaştırmalı araştırmaları mümkün kılacağı gerçeğidir.

Belirlenen tarihler kapsamında elden taranacak gazetelerin belirlenmesinde iki önemli kıstas dikkate alınmıştır. İlk olarak Türkiye'de yayımlanan gazetelerin listesi çıkarılmış ve bu gazeteler Gezi Parkı protestoları karşısında benimsedikleri pozisyonlar açısından araştırma öncesindeki varsayımlara dayanarak kategorilendirilmişlerdir.¹⁰ Bu üç kategori basitçe şu şekildedir: 1) Eylemlere eleştirel yaklaşan gazeteler, 2) Eylemleri destekleyerek yaklaşan gazeteler, 3) Özellikle bir duruş belirtmeyen gazeteler. Öncelikle bu sınıflandırmadan yola çıkarak, her bir kategori için en yüksek tirajı yakalamış ilk üç gazete belirlenmiş ve bunlar arasında seçilen ikisi örnekleme dâhil edilmiştir.¹¹ İkinci olarak, her bir kategori için üçüncü gazete seçimi tiraj açısından toplam nüfusta azınlık sayılabilecek ancak medyatik olarak önemli temsiliyet kabiliyeti olan gazeteler arasından yapılmıştır. Böylece ilk kategori için belirlenen gazeteler **Sabah, Habertürk ve Yeni Şafak**;¹² ikinci kategori için belirlenen gazeteler

⁹ Gezi Olayları karşısında ortada kalan kategorisiyle eylemleri kimi yönlerden eleştiren kimi yönlerden destekleyen argümanları barındıran içerikler kastedilmektedir.

¹⁰ Araştırma kapsamında başvuru bu kategorilendirmenin önceden yapılmış hiçbir bilimsel araştırmaya dayanmadığını, ancak bu sınıflamanın gazetelerin tarafsız ve bağımsız haber yapma ilkelerini eleştirilmesi bağlamında bir kategorilendirme çabası olmadığını da belirtmek gerekmektedir. Aksine başvuru bu kategorilendirme kısıtlı imkânlarla örnekleme ölçütlerini bağımsız ve tarafsız kılma eğiliminden kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda araştırma açısından yapılabilecek en tarafsız kategorilendirmenin, gazetelerin Gezi Olayları sırasında edindiklerini varsaydığımız/öne sürdüğümüz haber üretme politikaları ve motivasyonları olduğu kanısındayız. Bu kanı bile başlı başına bu araştırmanın konusudur ve bulgularda bu durum ele alınacaktır.

¹¹ Basın İlan Kurumu, Haziran 2013 Tiraj Raporu

URL: <http://www.bik.gov.tr/istanbul/haziran-2013-tiraj-raporu/>

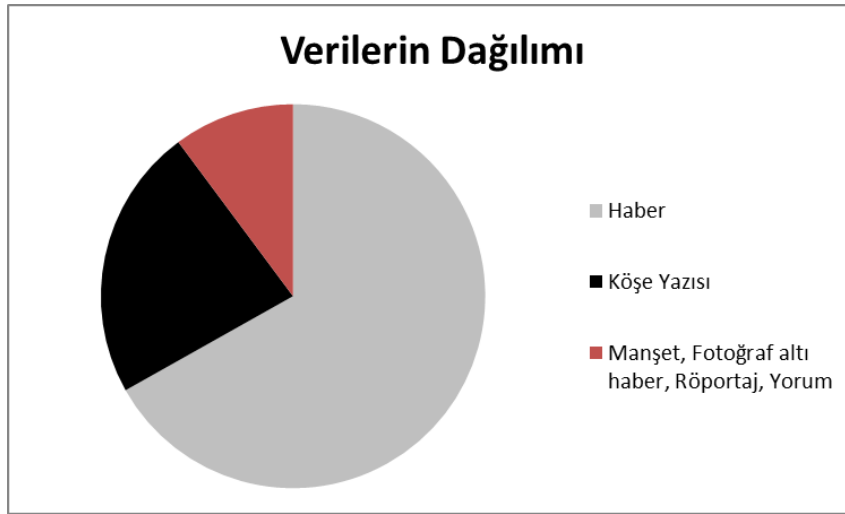
¹² Yeni Şafak gazetesinin genel yayın politikasını İslamcı muhafazakar değerleri benimseyen olarak tanımlamak medya düzenindeki yerini tanımlamak açısından yanlış olmayacaktır.

Sözcü, Taraf, Özgür Gündem;¹³ üçüncü kategori için belirlenen gazeteler **Zaman, Hürriyet ve Radikal**¹⁴ şeklinde olmuştur.

3) Araştırma Bulguları

1-7 Haziran 2013 tarihlerinde bahsi geçen gazetelerde Gezi Olayları ile ilgili toplam 1893 haber, fotoğraf altı haber, manşet, köşe yazısı, röportaj ve yorum yayımlanmıştır.¹⁵ Tüm gazeteler incelendiğinde, 1893 verinin %67'sinin haber içeriği, %23'ünün köşe yazısı ve geriye kalan %10'un ise fotoğraf altı haber, röportaj, manşet ve yorum olduğu görülmektedir.

Grafik 15:



Saha araştırmamıza konu olan süre boyunca Gezi Olayları'na dair yayımlanan içerik sayısı ve çeşitliliği yazılı basının olaylara olan ilgisini gösterir niteliktedir. Yazılı basın tarafından gösterilen ve nicel verilerle desteklenen bu ilgi, siyasal alanın çalkantılı gündemiyle yazılı basının haber üretme hızı arasındaki paralelliği vurgulamaktadır.

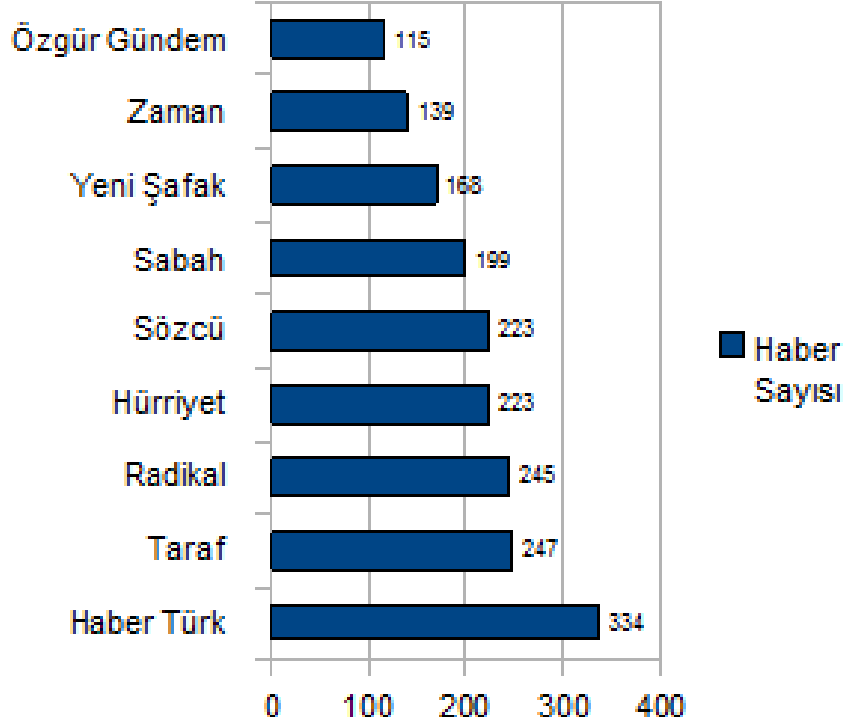
Diğer yandan, araştırmamız boyunca taradığımız gazetelerin Gezi Olayları hakkında içerik yayımlama oranları farklılıklar göstermektedir. 334 içerikle Habertürk, Gezi Olayları ile ilgili en fazla veriyi yayımlayan gazete olurken, 115 içerikle Özgür Gündem en az veri yayımlayan gazete olmuştur. Tüm gazeteler arasında en yüksek tirajına sahip olan Zaman ise toplam 139 içerik yayımlamıştır.

¹³Özgür Gündem gazetesinin yayın politikası ise Kürtlerin politik ve toplumsal mücadelelerini ön planda tutarak Kürt temsiliyetini bünyesinde barındırdığını söylemek yanlış olmayacaktır.

¹⁴Radikal gazetesinin medya düzeninde görece liberal demokrasi çizgisini benimsemiş, demokratik hak ve özgürlükleri ön plana çıkaran ve bu nitelikleri önemseyen bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilen bir gazete olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

¹⁵Araştırmada yazılı basında yayımlanan görsel veriler analize tabii tutulmamıştır, çünkü Gezi Olayları süresince yazılı basında kullanılan görsel malzemenin etkileri ve önemi düşünüldüğünde görsel verilerin daha detaylı bir içerik analizine tabii tutulması gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

Grafik 16:

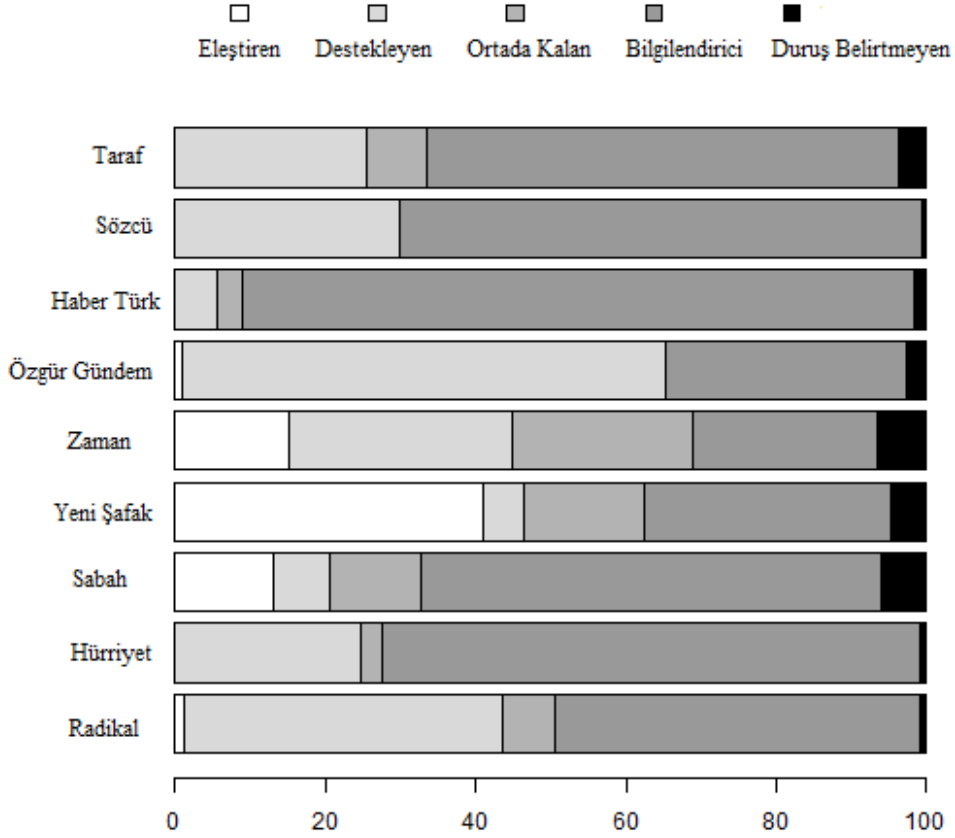


İçerik sayılarının bu denli farklılıklar göstermesi üzerine anlamlı bir yorum geliştirmek mümkün görünmemektedir, çünkü bu farklılıklar kesin olarak ne gazetelerin Gezi Olayları'na gösterdikleri ilgi ile, ne gazetelerin tirajlarıyla, ne de olaylar karşısında takındıkları politik tavırla açıklanabilir. Buna karşılık, gazetelerin yayın politikaları, haberi işleme ve ele alış biçimleri ve hatta sayfa sayıları bile bu içerik sayılarının belirlenmesinde rol oynayan önemli faktörlerdir.

3.a. Gazetelerin Gezi Olayları Karşısındaki Duruşları

Gazetelerin eylemler karşısındaki genel duruşları değerlendirildiğinde Gezi Olayları'nın beklenmedik bir şekilde patlak vermesinin ardından gazetelerin yayın politikası açısından *temkinli* davrandıkları görülmektedir. Çünkü haber ve köşe yazılarında Gezi Olayları hakkında bilgilendiren, duruş belirtmeyen ve ortada kalan olarak kategorilendirdiğimiz içeriklerin toplam sayısının eylemi destekleyen ya da eleştiren içeriklere göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu temkinli içeriklerin oransal çokluğu bir yandan araştırmanın birden çok politik, sosyal ve hukuki dinamiğe sahip Gezi Olayları'nın henüz algılandığı bir dönemi kapsamıyla, diğer yandan ise Gezi Olayları'nın henüz bitmemiş hareketli bir süreç olmasıyla açıklanabilmektedir.

Grafik 17:



Yukarıdaki grafikte görüleceği üzere, Gezi Olayları ile ilgili verilerde bilgilendiren, duruş belirtmeyen ve ortada kalan içeriklerin toplamı; gazetelerdeki tüm haber içeriklerinin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu gazeteler oransal olarak şu şekilde sıralanmıştır: Habertürk (%94.3), Sabah (%79.9), Hürriyet (%75.4), Taraf (%74.6), Sözcü (%70.2), Radikal (%56.4), Zaman (%55.1), Yeni Şafak (%53.6). Sıralamadan anlaşılacağı üzere, Özgür Gündem gazetesi yayın politikası açısından diğer gazetelerden ayrılarak bilgilendiren, duruş belirtmeyen ve ortada kalan içeriklerden %34.5 oranında yayımlamıştır.

Diğer yandan gazetelerin olaylara eleştirel ya da destekleyen bir tavırla yaklaşan içeriklerin oranları Gezi Olayları hakkındaki yayın politikaları hakkında önemli ipuçları vermektedir. Buna göre, bilgilendiren, ortada kalan ve duruş belirtmeyen içeriklerin oranlarının düştüğü Yeni Şafak gazetesinde Gezi Olaylarını eleştiren içerikler (%41) ağırlık kazanırken, bu oran Zaman ve Radikal gazetelerinde sırasıyla %15.2 ve %1.2 şeklindedir. Bu verileri iki gazetede de yayımlanan eylemleri destekleyen içerikler üzerinden değerlendirirsek, Radikal ve Zaman gazeteleri arasındaki kırılma noktasını gözlemleyebiliriz. Tüm kategorilerin oranlarının dengeli bir şekilde dağıldığı Zaman gazetesinde eylemleri destekleyen içerikler %29.71 oranında iken Radikal gazetesinde bu oran %42.4'tür. Yani eleştiren içeriklerin görece daha yüksek ve destekleyen içeriklerin görece daha düşük

bir orana sahip olduğu Zaman gazetesi, eleştiren içeriklerin daha düşük ve destekleyen içeriklerin daha yüksek orana sahip olduğu Radikal gazetesinin Gezi Olayları bağlamında edindiği yayın politikasından ayrılmaktadır. Bu bağlamda eylemleri destekleyen içerik oranının %7.3 olduğu Sabah gazetesi, Yeni Şafak (%5.3) ve Habertürk (5.7) gazeteleri ile birlikte bu eylemleri destekleyen içerikler kategorisindeki ortalamanın (%25.6) altında kalmaktadırlar. Buna karşılık Sabah gazetesinde yayımlanan içeriklerden %12.7'si eylemleri eleştiren bir tavır gösterirken Habertürk gazetesi eylemleri eleştiren hiçbir içerik yayımlamamıştır. Bu veri, Habertürk gazetesinin araştırmanın başında eylemleri eleştiren kategorisi kapsamında değerlendirildiği düşünüldüğünde¹⁶ son derece dikkat çekicidir. Tüm gazetelere oranla daha az ortada kalan, bilgilendiren ve duruş belirtmeyen haber içeriği yayımlayan Özgür Gündem'in toplam içeriğinin %64.2'si Gezi Olayları'nı destekleyen niteliktedir. Günlük tirajları daha yüksek olan Hürriyet, Sözcü ve Taraf gibi gazetelerin destekleyen içerikleri ise %20-%30 oranında seyretmişken bu üç gazete de eylemleri eleştiren içerik yayımlamamışlardır. Buna ek olarak, Sözcü gazetesi hiçbir ortada kalan veri yayımlamışken, bu oran Hürriyet gazetesinde %2.7 ve Taraf gazetesinde %8.2'dir. Dolayısıyla bu gazetelerin temkinli içeriklerini ortada kalan ya da duruş belirtmeyen içeriklerle değil bilgilendirici içeriklerle ortaya koydukları söylenebilmektedir.

Sonuç olarak, her ne kadar gazetelerin büyük bir kısmında temkinli, yani Gezi Olayları hakkında bilgilendiren, ortada kalan ya da duruş belirtmeyen içerikler dikkatimizi çekse de gazetelerin siyasi eğilimleri, yayın politikasını etkileyen/belirleyen faktörler olarak kendilerini göstermektedirler. Gazeteler arası siyasi farklılıkları anlamak ise;

- 1) Temkinli içeriklerin oransal olarak düşük kaldığı gazetelerde eylemleri eleştiren (örneğin Yeni Şafak) ya da destekleyen (örneğin Özgür Gündem) içeriklerin oranlarının yükselmesi,
- 2) Temkinli içeriklerin oransal olarak yükseldiği gazetelerde eylemleri eleştiren ve destekleyen içerikler arasındaki dağılımı,
- 3) Temkinli, yani bilgilendiren, ortada kalan ve duruş belirtmeyen içerikler arasındaki dağılımı,
- 4) Eleştiren ve destekleyen içeriklerin ortalamanın ne kadar altında ya da üstünde olması üzerinden ortaya konabilmektedir.

Bu veriler en azından, bugüne kadar yayın politikaları ve politik tavır açısından aşına olduğumuz gazetelerin *normalde* yayımlayacakları içeriklerle Gezi Olayları sonrasında yayımladıkları içerikler arasında oluş(may)an farkların kafalarımızda soru işaretine dönüşmesi olanağını sunmaktadır.

3.b. Haber İçerikleri İle Köşe Yazıları Arasındaki Farklılıklar

Araştırma sonuçları, gazetelerin Gezi Olayları sonrasında yayın politikalarının oluşmasında etkili olan faktörlerden birinin de haber içerikleri ile köşe yazıları arasındaki görüş farklılıkları olduğunu göstermektedir. Genel dağılımda görülemeyen bu farkı irdelemek, yazılı basında çoğunlukla görülen bu olguyu yeniden ortaya koymak açısından önemli olacaktır. Zira haber servislerinin işlediği haber

¹⁶ Habertürk gazetesinin araştırma başında "eylemleri eleştiren" gazeteler kategorisinde değerlendirilmesinin nedenleri gazetenin 1 ve 2 Haziran tarihlerinde Gezi Olayları'nı manşetten duyurmaması ve Habertürk televizyon kanalının yayın müdürü olan Fatih Altaylı'nın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'la yaptığı röportajın kamuoyunda yarattığı tepkilerdir. Bu nedenle boykot listelerinde ismine rastlanılan bir gazete olmuştur.

içerikleri ile köşe yazarlarının ifade ettikleri fikirler arasındaki farklar gazetelerin bütüncül ve homojen bir yayın politikasına sahip olmadığını göstermektedir.¹⁷

Grafik 18 :

		Eleştiren	Destekleyen	Ortada kalan	Bilgilendirici	Duruş belirtmeyen
Habertürk	Köşe Yazıları	0	46,34	26,82	14,63	12,19
	Haber	0	0	0	100	0
Hürriyet	Köşe Yazıları	0	80	12	4	4
	Haber	0	8,62	0	91,37	0
Özgür Gündem	Köşe Yazıları	0	95,45	0	0	4,54
	Haber	1,17	54,11	0	42,35	2,35
Radikal	Köşe Yazıları	4,22	76,05	16,9	0	2,81
	Haber	0	24,05	1,26	74,68	0
Sabah	Köşe Yazıları	27,27	21,21	34,84	0	16,66
	Haber	5,79	0,72	0,72	92,02	0,72
Sözcü	Köşe Yazıları	0	96,87	0	3,12	0
	Haber	0	17,39	0	82,06	0,54
Taraf	Köşe Yazıları	0	66,03	22,64	1,88	9,43
	Haber	0	14,13	4,18	79,58	2,09
Yeni Şafak	Köşe Yazıları	49,15	10,16	28,81	0	11,86
	Haber	38,83	1,94	4,85	53,39	0,97
Zaman	Köşe Yazıları	10,52	34,21	28,94	10,52	15,78
	Haber	17,34	27,55	21,42	30,61	3,06

Araştırma verilerine göre, haber içeriklerinin dağılımına bakıldığında haber servisleri çoğunlukla bilgilendiren haber yapmayı tercih ederlerken, köşe yazarları eylemleri destekleyen ya da eleştiren fikirlerini açıklamakta daha net davranmışlardır. Örneğin; Radikal, Hürriyet, Sözcü ve Taraf haber servislerinde sırasıyla %74.7, %91.4, %82.1, %79.6 oranlarında bilgilendiren haber yapmayı tercih etmişken, köşe yazılarında bu oran %0-%14 arasında değişmektedir. Bu durumda bilgilendirici içeriklerin yayımlanmasında haberler daha işlevsel bir şekilde kullanılırken, köşe yazıları çoğunlukla bir siyasi tavır göstermektedirler. Zira, aynı gazeteler köşe yazılarında yine sırasıyla %76.1, %80, %96.9, %66 oranlarında eylemleri destekleyen içerikler yayımlamışlardır. Diğer yandan, haber içeriklerinde %92 oranında bilgilendiren haber yapan Sabah gazetesi köşe yazılarında daha dalgacı bir duruş sergilemiş ve %27 oranında eylemleri eleştiren, %21 oranında eylemleri destekleyen içerikler yayımlamıştır. Ancak Sabah gazetesinin eylemleri destekleyen köşe yazılarının genel içeriklere oranına (%7.3) bakıldığında bu desteğin ilk göze çarpan siyasi tavır olarak ortaya çıkmadığı söylenebilmektedir. Yeni Şafak ve Özgür Gündem gazetelerinin haber içeriklerinin sırasıyla %53.4'ü ve %42.42'ü bilgilendirici iken, köşe yazılarının (yine sırasıyla) %49.1'i eylemleri eleştiren ve %95.4'ü eylemleri destekleyen içeriklerdir. Bu iki gazete arasında genel oranlarda da gözlemediğimiz siyasi tavır farkı haber ve köşe yazısı içeriklerinde daha da netleşmektedir. Diğer yandan, tüm bu gazeteler içerisinde Habertürk ve Zaman farklı trendler göstermişlerdir. Habertürk haber servisinde bilgilendirici olmayan hiçbir habere yer vermezken, köşe yazılarında da eleştiren hiçbir içeriğe yer

¹⁷ Yukarıda değinildiği üzere yayın politikası ile bağdaşmayan köşe yazılarını kaleme alan yazarların işten çıkarılmaları Türkiye'de rastlanan bir durumdur. Bu durum bir yandan sansürü ifade ederken diğer yandan gazete içi fikir uyumsuzlukların varlığına ve yayın politikasının aslen homojen olmadığına işaret etmektedir. Ancak aynı zamanda Gezi Olayları sırasındaki işten çıkarılmalar, yayın politikalarını homojenleştirme eğilimi olarak da okunabilmektedir.

vermemiştir. Ancak Habertürk'ün köşe yazılarında ortada kalan (%26.8) ve duruş belirtmeyen (%12.19) içeriklerin diğer gazetelere oranla yüksek olduğu görülmüştür. Zaman gazetesi ise hem haber içeriklerinde hem de köşe yazısı içeriklerinde aradaki farkın ortaya konulamayacağı kadar orantılı bir dağılım göstermiştir. Yine de köşe yazıları Habertürk ile kıyaslandığında Zaman %10.5 oranında eleştiren, %34.2 destekleyen, %28.9 oranında ortada kalan ve %15.7 oranında duruş belirtmeyen içerik yayımlamıştır. Buna göre, temkinli içeriklerde benzer oranlara sahip iki gazeteden Habertürk %46.3 oranında destekleyen köşe yazısı yayımlamışken Zaman gazetesinde bu oran %34.2'ye düşmüştür. Zaman gazetesinin köşe yazılarında ise Habertürk'ten farklı olarak %10.5 oranında eleştiren içeriğe rastlanmıştır. Dolayısıyla Habertürk ve Zaman gazetelerinin arasındaki fark bu oranlardan sezilebilse de iki gazetenin de Gezi Olayları karşısındaki siyasi duruşları diğer gazetelere göre muğlak kalmaktadır.

Yukarıdaki verilerden yola çıkarak, bir gazetenin yayın politikasının yalnızca haber servisleri/haber içerikleri tarafından belirlen(e)mediği söylenebilir. Aksine köşe yazısı ve yazarı düşünce üretmesi ve belirtmesi açısından nicel olarak baskın olmasa da nitel açıdan benzer biçimde etkilidir. Dolayısıyla bir gazetenin hangi konu hakkında olursa olsun duruşunu anlamak ikili bir sorgulama ve analiz gerektirmektedir.

3.c. Gazetelerde Rastlanan Ayrımcı Dil İçerikleri

Gezi Olayları'nın ilk haftasında yazılı basında üretilen ayrımcı söylemi analiz edebilmek açısından araştırmamızın en önemli kısmı gazetelerin toplam içeriklerinin hangi temel vurgular üzerinden şekillendiğini anlayabilmektir. Araştırma verilerinin işlenmesinden önce hazırladığımız araştırma şablonunda ayrımcı söylemi üretme potansiyelini taşıyan altı ana fikir/vurgu belirledik: düşman oluşturma, hedef gösterme, aşağılama, demokrasi söylemi ve salt karşıtlık. Gazete içeriklerinde rastlanabileceğini düşündüğümüz bu içeriklerden **düşman oluşturma**; ırkçılık, din ve mezhep ayrımcılığı, yabancı düşmanlığı, toplumsal grupları kutuplaştırma, yine toplumsal gruplar arasında hiyerarşiler kurma ve ekonomik komploculuk üzerinden şekillenmektedir. İkinci olarak **hedef gösterme**; kimi toplumsal grupların marjinalleştirildiği ve suçlulaştırıldığı ayrımcı dili içermektedir. Sonsuz çeşitliliği olabilecek **aşağılama** fiili; Gezi Olayları bağlamında cinsiyet ve cinsel kimlik ayrımcılığı ve yaş ayrımcılığı üzerinden tanımlanmaktadır. **Demokrasi söylemi** ise Gezi Olayları sırasında sık sık başvurulan milli irade, demokratik haklar, şiddetin kınanması ve çok kültürlü yaşam kavramları üzerinden inşa edilen ayrımcı dili belirtmektedir. **Salt karşıtlık** kavramı ile de Gezi Olayları hakkındaki fikirlerin belli bir toplumsal gruba, politik partiye, kişiye, vs. yöneltilerek ayrımcı dilin üretilmesi kastedilmektedir.

Grafik 19:

Gazete ismi	İçeriklerin Ana Vurgusu						Toplam Sonuç
	Diğer	Düşman Oluşturma	Hedef Gösterme	Aşağılama	Demokrasi Söylemi	Salt Karşıtlık	
Haber Türk	1	6	2	0	37	6	52
Hürriyet	9	1	2	0	101	0	113
Özgür Gündem	4	0	1	0	55	9	69
Radikal	2	5	5	0	62	0	74
Sabah	17	19	18	0	26	5	85
Sözcü	3	3	3	0	34	27	70
Taraf	4	7	3	0	76	11	101
Yeni Şafak	4	64	19	0	32	23	142
Zaman	1	1	5	0	76	2	85
Toplam Sonuç	45	106	58	0	499	83	791

Yukarıda ayrımcı dil barındıran içeriklerin gazetelere ve içerik vurgusu kategorilerine göre dağılımını görmekteyiz. Öncelikle belirtmek gerekir ki, her bir içerikte her zaman yalnızca bir vurguya rastlanmadığından kimi haberler birden fazla kere sayılmıştır. Bu durum sayısal açıdan bir yanılsama olarak algılanabilir olsa da ayrımcı dilin üretilmesi sorunsalı çerçevesinde yaklaşıldığında bir içerik birden fazla ayrımcı dil vurgusunu barındırıyorsa yarattığı etki açısından o içeriğin birden fazla kere sayılmasının araştırmamızın veri dağılımını olumsuz etkilemeyeceği düşünülmüştür.

Verilerin dağılımına bakıldığında; düşman oluşturma, hedef gösterme, aşağılama ve salt karşıtlık kategorilerini içeren doğrudan ayrımcı dilin üretilmesi süreci en yüksek oranda (110 içerikle) Yeni Şafak gazetesinde görülmüştür. Aynı kategorilerde doğrudan ayrımcı dil geliştiren diğer gazeteler sırasıyla şu şekildedir: Sabah (59), Sözcü (36), Taraf (26), Habertürk (15), Özgür Gündem (14), Hürriyet ve Radikal (12), Zaman (9). Diğer yandan, demokrasinin gereklerini yerine getir(me)me konusunda farklı görüşten grupların birbirlerini suçlaması/şikayet etmesi üzerinde temellenen demokrasi söylemi aracılığıyla, dolaylı ayrımcı dil üretmede Hürriyet 101 içerikle başı çekerken diğer gazeteler onu şu şekilde takip etmektedir: Taraf ve Zaman (76), Radikal (62), Özgür Gündem (55), Habertürk (37), Sözcü (34), Yeni Şafak (32), Sabah (26). Bu verilerden yola çıkarak düşman oluşturma, hedef gösterme ve salt karşıtlık kategorileriyle yüksek oranda doğrudan ayrımcı dil üreten gazetelerin, demokrasi söylemi üzerinden dolaylı ayrımcı dile yaptıkları vurgunun azaldığı söylenebilir.

3.d. Gazetelerin Gezi Olayları Karşısındaki Duruşlarıyla İçeriklerde Kullandıkları Vurguların Çapraz Analizi

Gazetelerin Gezi Olayları karşısında ürettikleri duruşlar ile gazete bileşenlerinin haber ve köşe yazılarında kullandıkları içerikler/üsluplar arasındaki ilişkiyi analiz edebilmek bu araştırmamızın en önemli katkılarından biri olacaktır. Pozisyonu her ne olursa olsun (eleştiren, destekleyen, bilgilendiren, ortada kalan ya da duruş belirtmeyen) haberin biçim ve içerik olarak ayrımcı dil/söylem içerme potansiyeli genel olarak Türkiye'de yazılı basının haber üretme/işleme tekniklerini sorgulama olanağı sağlayacaktır.

Araştırma sonuçlarına göre; Sabah ve Yeni Şafak gazetelerinin Gezi Olayları'nı eleştiren içeriklerinde sırasıyla %50 ve %36.5 oranında düşman oluşturan, %31 ve %10 oranında hedef gösteren ve %15'er oranında belli odaklara salt karşıtlık üreten ayrımcı söylem biçimlerine rastlanmıştır. Diğer yandan yine bu iki gazetenin eylemleri destekleyen içeriklerinde demokrasi söylemine olan vurgu dikkat çekmektedir. Sabah gazetesinin Gezi Olayları hakkında özellikle bir duruş belirtmeyen içerikleri bilgilendirici nitelik taşıırken, Yeni Şafak gazetesindeki aynı tür içerikler düşman oluşturma (%12.5), hedef gösterme (%12.5) ve belli odaklar karşısında salt karşıtlık üretme (%37.5) temalı ayrımcı dili içermektedir.

Araştırmaya başlarken Hürriyet, Zaman ve Radikal gazetelerinin kategorik olarak eylemler karşısında ortada bir duruş sergileyeceğini öngörmüştük. Araştırma sonucunda eylemleri destekleyen içerikler yayımladığını da tespit ettiğimiz bu gazetelerdeki içerikler, demokrasi söylemi ve Gezi Olayları hakkında bilgilendirici haber yayımlama üzerinde yoğunlaşmıştır. Ancak, bu içeriklerin yanı sıra Hürriyet'in eylemleri destekleyen haberlerinde %2 oranında düşman oluşturma ve %4 oranında hedef gösterme, Zaman gazetesinin eylemleri destekleyen içeriklerinde %10 oranında hedef gösterme ve Radikal'in eylemleri eleştiren haberlerinde yarı yarıya düşman oluşturma ve hedef gösterme içeriklerine rastlanmaktadır.

Genel yayın politikası açısından eylemleri destekleyen Taraf ve Sözcü gazetelerinin eylemleri destekleyen içeriklerinde benzer şekilde düşman oluşturma ve belli odaklara salt karşıtlık üzerinden bir ayrımcı söylem geliştirilmiştir. Taraf gazetesinde yayımlanan eylemleri destekleyen içeriklerde düşman oluşturan ayrımcı söyleme %1 oranında rastlanırken salt karşıtlık üzerinden oluşturulan ayrımcı söyleme %8 oranında rastlanmaktadır. Diğer yandan, Sözcü gazetesinde bu oranlar sırasıyla %3 ve %29'dur. Buna ek olarak, Özgür Gündem'in eylemleri destekleyen haberlerinde %1 oranında hedef gösterme ve %10 oranında belli odaklara salt karşıtlık söylemi ürettiği gözlemlenmektedir.

Son olarak, genel yayın politikası açısından eylemleri eleştiren bir stratejiler bütünü benimsemeyen Habertürk gazetesinin eylemleri destekleyen içeriklerinde; %4 oranında hedef gösteren, %12.5 oranında belli odaklara salt karşıtlık üreten nitelikte ayrımcı söylemin izlerine rastlanırken %75 oranında demokratik haklara vurgu yapılmaktadır. Aynı gazetede eylemler karşısında hem eylemleri destekleyen hem de eleştiren bir duruş sergileyen içeriklerin %29'unda düşman oluşturma ve %14'ünde belli odaklara salt karşıtlık söylemi üretilirken, eylemler hakkında belli bir duruş belirtmeyen içeriklerde de %20 oranında düşman oluşturan ayrımcı söyleme rastlanmaktadır.

Sonuç olarak, Gezi Olayları sırasında gazetelerin aldıkları politik tavır ile yazılı basın içeriklerinde rastlanan tematik vurgular arasındaki istatistiksel bağlantılar, yazılı basında ayrımcı dilin politik tavır tanımaksızın üretildiğini göstermektedir. Ancak, Gezi Olayları sırasında yazılı basında ortaya çıkan ayrımcı söylemin gazetelerin politik tavırları sonucunda belli kategorilerde yoğunlaştıkları da söylenebilir.

3.e. Ayrımcı Dilin Hedefindekiler

Düşman Oluşturan, Hedef Gösteren ve Aşağılayan Ayrımcı Dil

Düşman oluşturan ve hedef gösteren ayrımcı dil üreten gazeteler arasında Yeni Şafak ilk kategoride 64 ve ikinci kategoride 19 içerikle ilk sırayı almaktadır. Hemen sonrasında, ilk kategoride 19 ve ikinci kategoride 18 içerikle Sabah gazetesi gelmektedir. Ancak iki gazete arasında düşman oluşturan içerik üretmede oluşan sayısal fark bu kategoride Yeni Şafak gazetesini özel olarak ele almayı gerektirmektedir.

Düşman oluşturan ayrımcı dil üretiminde Yeni Şafak gazetesinin en öne çıkan maddesi yabancı düşmanlığıdır. Özellikle yabancı devletlerin, istihbarat servislerinin, yabancı yatırımcıların ve yabancı basının hedef olarak ön plana çıkarıldığı içeriklerde Gezi Olayları'nın uluslararası kaynaklarına vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda, içeriklerde ayrımcı dili işaret eden anahtar kelimelerden bazıları şu şekildedir: yabancı grupların manipülasyonu, Batı'nın eylemleri değerlendirmesindeki art niyet, yabancı provokatör, yabancı devletler, Türkiye'yi ehlileştirmek, dış basın, ajan, İsrail, tahrik, ajan-provokatör, reklamlarını kesen uluslararası kuruluşlar, CIA yöntemi, uluslararası dayanak, istihbarat kuruluşları.¹⁸

Bir başka öne çıkan madde toplumu kutuplaştırıcı söylemdir. İçeriklerde rastlanan kutuplaştırıcı söylemle ülke içi siyasetin geçmiş ve şimdiki dinamiklerinden yararlanılmakta ve toplumsal farklılıklar ayrımcı nitelikler olarak vurgulanmaktadır. Araştırmada öne çıkan anahtar kelimeler şu şekildedir: başörtü, inançlı kesim, solun yeni mabedi (Gezi Parkı'nı kastederek), Anıtkabir out, provokatör, kaos, mumdan mamül komik askerler (İzmir'deki eylemcileri kastederek), devrimci maçolar, siyasi rant, anti-kapitalist, sanatçı, devrimci, vesayetçi zihniyetlerin hortlaması, haddini aşmak, pusuda bekleyen kışkırtıcılar, Taksim Platformu, çapulcu, artist, salak, dalkavukluk, kepezelik, aptal, çirkeflik, alkolik çapulcu, başıboş nesil, ıslah, terbiye, darbe, ulusalci, istismar, beyaz Türk.¹⁹

Toplumsal gruplar arasında hiyerarşi oluşturmak üzerinden kurulan ayrımcı dil ise, gruplar arasında karşılaştırmalar yapmak ve makbul olanı belirtmek olarak tarif edilebilir. Bu kategoride yayımlanan içeriklerde en çok rastlanan anahtar kelimeler şöyledir: Gezi'deki farklı kesimler, Alevi-Sünni, laik-dinci, gençler, masum çevreciler, adam gibi adam olmak, iktidar düşmanlığına dönüştürüp kargaşadan beslenenler, iç savaş arzusu taşıyanlar, polisle çatışmayı bir siyasi davranış olarak gören, etrafı yakıp yıkan veya darbe tahrikçiliğini meslek edinmiş kişiler ile barışçıl kitleleri provokasyonlarına alet eden eylemciler, kendini anti-otoriter sanan eylemciler, ergenlik çağına bile gelmemiş bir grup lisenin eylemleri.²⁰

¹⁸ 'Masum pozlarla' kamufle edilmiş 'kirli mi kirli' bir kumpas, derin baronlar, diplomatik pasaportlu provokatörler, içimizdeki bilim adamı İrlandalılar, militan medya, kirli hesap, uluslararası dayanak, yabancı uyruklu, istihbarat mensubu, ajan gibi ifadelerin kullanıldığı örnek içerik için bakınız: Tamer Korkmaz, "Pusudakiler", Yeni Şafak, 07.08.2013. URL: <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/TamerKorkmaz/pusudakiler/38038>

¹⁹ Şirazesini kopuk Muharrem İnce, tek gözlü yarım akıllı komitacı müsveddeleri, adı sanatçıya çıkmış ama sağlığın, körlüğün ve vandallığın sembolü haline gelen seçkin, tuzu kuru üç beş soytarı, mumdan mamül komik askerler, devrimci maçolar gibi ifadelerin kullanıldığı örnek içerik için bakınız: Ömer Lekesiz, "Rağmen", Yeni Şafak, 05.06.2013. URL: <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/OmerLekesiz/ragmen/38013>

²⁰ Artistler, marjinaler, militarist geçinenler, birkaç iyi niyetli ama mücadelesi saptırılmış genç, çapulcudan iş adamı olur mu, ucuz kahramanlar, şeref nişanesi(!) gibi ifadelerin kullanıldığı örnek içerik için bakınız: Mehmet Ziya Gökalp, "Direnişte en ucuz yol çapulcu işadamlığı", Yeni Şafak, 07.06.2013. URL: <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/ZiyaGokalp/direniste-en-ucuz-rol-capulcu-isadamligi/38033>

Düşman oluşturmak açısından Yeni Şafak'ta en az rastlanan konu, ekonomik kaygılardan beslenen içeriklerdir. Gezi Olayları'nın Türkiye ekonomisine verdiği zararı vurgulayan içerikler şu anahtar kelimelerle belirtilmişlerdir: siyasi ve ekonomik zarar, Türkiye'nin son on yılda yakaladığı trend, lümpen sermayenin devletle kokuşmuş ilişkileri, genç işsizlerin kalabalıklaşması, ekonomik istikrar, IMF.²¹

Tüm bu anahtar kelimeler incelediğinde ve Türkiye siyasi bağlamında yerli yerine oturtulduğunda aslında kategorilerin birbirilerinden ayrı değerlendirilemeyecekleri ve aralarında geçişlilikler olduğu görülmektedir. Sonuç olarak düşman oluşturan ayrımcı söylem; hem yurt içinde Gezi Olayları sırasında öne çıkan toplumsal grupları iç düşman olarak hedeflemekte hem de Gezi Olayları'nın kimi zaman kaynağı kimi zaman ise kışkırtıcısı olarak gördüğü yabancı kişi ve kuruluşları Türkiye'nin bütünlüğünü tehdit eden dış düşmanlar olarak göstermektedir.

Hedef gösteren içeriklerde ise Sabah gazetesi ve Yeni Şafak gazetesi sayısal olarak neredeyse eşit içerikler üretmişlerdir. Gezi Olayları sırasında kimi toplumsal grupları dışlayan ve suçlu göstermeye gayret gösteren bu kategoride Sabah gazetesinde üretilen içeriklerde şu anahtar kelimeler dikkat çekmiştir: tencere tava çalanlar, Marksist teröristler ve provokatörler, Cumhuriyet mitingleri, Ergenekon çevreleriyle muhalefet partilerinin provokasyonları, alkol lobisi, "polis hiçbir kusuru yoktur", Marksistler ve Maocular, (eylemcilerin) uşaklıklarını yapan medya, CHP'lilerin ve ulusalcı jakobenlerin kışkırtması, DHKP-C, TİKKO, "yeşili koruma amacıyla farklı noktalara savruldu", "hiçbir ideoloji gütmeyen başlattığınız 'Parkıma ve yaşamıma dokunma' eyleminizi bazı fırsatçıların kirletmelerine engel olmak", "Rusya'da bile kalmayan orak çekiçli bayrakların Taksim'de ne işi var?", "Tito Yugoslavyası'ndan kalan fraksiyonlar", garip parti ve fraksiyon görüntüleri, "kentte hayatı felç edersiniz", kişisel zarar gören insanlar, ağaç sevgisi üzerinden prim yapmak isteyenler, istismar, o gruplar, bazı vatandaşların samimiyeti, eylemcilerin kapattığı yollar, savaş alanı, illegal örgütler, POMA, çatışma, (eylemciler tarafından) köprüden aşağı atılan (kağıt toplayıcısı) F.Ş., terör örgütü yandaşı, MLKP, Devrimci Liseliler, TKP.²²

Yeni Şafak'ta ise Sabah gazetesinden farklı olarak tespit edilen anahtar kelimeler şunlardır: Taksim, sokaklar, uyuşturucu, CHP muhalefeti aşan öfke dalgası, eylemci şiddeti, molotof kokteyli, Zello internet programı, marjinal tim, insanları galeyana getirmek, MOBESE, gençleri örgütlemek.²³

Bu anahtar kelimelerden anlaşılacağı üzere, her iki gazete de üretilen içerikler kendi politik ve dini duruşları üzerinden diğerlerini yargılama ve hedef göstermeyi amaçlamaktadır. Her bir anahtar kelime gündemdeki tartışmalara referansla değerlendirildiğinde, içeriklerin söylemek istedikleri ve hangi dil kalıplarıyla söyledikleri daha net anlaşılmaktadır. Yine anahtar kelimelerde Gezi Olayları'nın farklı bileşenleri ve onların hayat tarzları özellikle ve farklı jargonlarla dile getirilmiş ve bu hitaplara

²¹ Türkiye'nin son on yılda yakaladığı trend, IMF, paradan para kazanmaya alışmış lümpen bir sermaye, bu sermayenin devlet ile kokuşmuş ilişkiler içinde sürdürdüğü kolay kazanç yolları, Gezi Parkı meselesinin ... tezgahlanması gibi ifadelerin kullanıldığı örnek içerik için bakınız: Süleyman Seyfi Öğün, "Gezi Parkı notları", Yeni Şafak, 06.06.2013. URL: <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/SuleymanSeyfiOgun/gezi-parki-notlari/38018>

²² Marksist terör grupları, hırstan gözü kararmış müfteriler, tava, tencere çalanlar, Marksist teröristler ve provokatörler muhalefet partilerinin provokasyonları, alkol lobisi, sandık düşmanları gibi ifadelerin kullanıldığı örnek için bakınız: Hasan Celal Güzel, "Demokrasimizi deldirmeyiz, başbakanımızı yedirmeyiz", Sabah, 04.06.2013. URL: <http://www.sabah.com.tr/Yazarlar/guzel/2013/06/04/demokrasimizi-deldirmeyiz-basbakanimizi-yedirmeyiz>

²³ Marjinal kesimler, illegal örgütler, ulusalcı ve kısmen faşist kendi kişisel hesaplarını görmek veya siyasi fayda sağlamak isteyen fırsatçılar, çığlık gibi ifadelerin kullanıldığı örnek içerik için bakınız: Yasin Doğan, "Fırsatçılar ve düşen maskeler...", Yeni Şafak, 05.06.2013. URL: <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/YasinDogan/firsatcilar-ve-dusen-maskeler/38006>

içerikler bağlamında olumsuz anlamlar yüklenmiştir. Adı geçen toplumsal gruplar çoğunlukla siyasi istismarın hazırlayıcıları oldukları gerekçesiyle hedef gösterilmişlerdir.

Araştırmada dikkati çeken bir başka nokta, cinsiyet ve cinsel kimlikleri aşağılayarak ayrımcı dil üreten içeriğe hiçbir gazetede rastlanmamış olmasıdır. Buna ek olarak Radikal, Özgür Gündem, Taraf ve Habertürk gazetelerinde LGBT bireylerin Gezi Olayları'ndaki görünürlüğüne dair sayıca az da olsa içeriklere rastlanmaktadır. Ancak Sabah, Zaman, Yeni Şafak ve Hürriyet gazetelerinde LGBT bireylere dair hiçbir içeriğe rastlanmamıştır. Tüm toplumsal gruplara oranla LGBT bireylerin yazılı basında bu kadar az yer alması onların yok sayılması riskini de beraberinde getirmektedir. Ayrımcı dili oluşturan kategorilerin arasında bulunan organik bağ düşünülünce, LGBT bireyleri hedef göstererek aşağılayan herhangi bir içeriğe rastlanmaması onların yok sayılarak uğradıkları ayrımcılığın üstünü örtmemektedir.

Salt Karşıtlıktan Doğan Ayrımcı Dil

Belli bir toplumsal gruba, siyasi partiye ya da kişiye karşıtlık üzerinden üretilen ayrımcı dile 27 içerikle en fazla Sözcü gazetesinde rastlanmaktadır. 23 içerikle Yeni Şafak gazetesi onu takip etmektedir. Aslında salt karşıtlık kategorisinde bu iki gazetenin en fazla içeriğe ve birbirilerine yakın oranlarda sahip olmaları şaşırtıcı görünmemektedir. Zira politik olarak iki ayrı uçta bulduklarını bildiğimiz iki gazete de diğerinin referansları üzerinden karşıtlık geliştirmektedir.

Yeni Şafak gazetesinde üretilen salt karşıtlıktan doğan ayrımcı dil incelendiğinde karşımıza çıkan anahtar kelimeler şu şekildedir: CHP zihniyeti, psikolojik harp, 28 Şubat, hainlik, Yezidi zihniyetlerle mücadele, iktidara karşı tepki, statükocu güçler, hükümeti düşürmek, tuzak, kaotik ortam, muhalefet, zıtlasmdan yararlanmak isteyenler, kararsız muhalefet, Ergenekoncu-ulusalcı-statükocu güçler, Yeniçeri çapulcuları, sokakları terörize etmek, istismar siyaseti, siyasi proje, muhalefet boşluğu, eylemi demokratik talepten sokak hareketine dönüştüren CHP, demokrasiye ayar vermeye çalışmak, Cumhuriyet yürüyüşü.²⁴

Yeni Şafak gazetesinin anahtar kelimelerinden, üretilen salt karşıtlığın hedefinde özellikle ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi'nin olduğu görülmektedir. Anahtar kelimelerde CHP için kullanılan ulusalcı, statükocu gibi nitelermelerin ve hükümeti düşürmek, tuzak, istismar siyaseti gibi ifadelerin kullanımı Yeni Şafak gazetesinin fikir üretiminde bir yandan komplolar kurgulamayı diğer yandan da sürekli savunmada kalmayı tercih ettiğini göstermektedir.

Öte yandan Sözcü'nün odaklandığı anahtar kelimeler şu şekildedir: 'Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık' eylemi, faşizmin ayak sesleri, şanlı direniş, dikta vahşeti, Tayyip Bey, sürekli gerilim yaratan şahıs, yandaş işadamları ve partiler, şeriatçı yobazlar, AKP'nin oyunu, din ticareti, din sömürsü, baskı rejimi, iktidar sarhoşu, türbanlı kadın öğretmenler, 'ben yaptım oldu' anlayışı, en azından Kadir

²⁴Ergenekoncu-ulusalcı-statükocu, Yeniçeri çapulcuları, karanlık çevreler ve siyasi çapulcular, karanlık güç odakları, sokakları terörize eden Türkiye düşmanı malum devletlerin işbirlikçisi illegal örgütler, istismar siyaseti gibi ifadelerin kullanıldığı örnek içerik için bakınız: Mehmet Metiner, "Başbakanı yedirmeyiz", Yeni Şafak, 06.06.2013. URL: <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/MehmetMetiner/basbakani-yedirmeyiz/38020>

Topbaş haysiyeti, acımasız bir polis devleti, Tayyip isimli şahıs, diktatör kibri, tek adam gücü, PKK paçavraları, gece yarısı SMS ile çağrılan binlerce AKP'li.²⁵

Sözcü gazetesinde iktidara muhalefet etme stratejileri, ulusal değerler ve dışlayıcı laiklik üzerinden kurgulanmaktadır. Anahtar kelimelerde rastlanan şariatçı yobazlar, din ticareti, din sömürüsü gibi ifadeler dini faktörlere ve Tayyip Bey, sürekli gerilim yaşatan şahıs, 'ben yaptım oldu' anlayışı gibi ifadeler ise iktidar partisine ve Başbakan'ın kişiliğine odaklanan bir hedef göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar kelimelerden anlaşılacağı üzere, iki gazetenin benimsemedikleri siyasi gruplara olan tavırları ayrımcı dili besleyen en önemli faktörlerden biridir. Böylece, Yeni Şafak Gezi Olayları ile ilgili eleştiri referanslarını Türkiye siyaset tarihi boyunca CHP'de temsil edildiğini düşündüğü kavramlara dayandırıp komplocu bir tavır edinirken; Sözcü de Gezi Olayları'nı destekleyen referanslarını AK Parti'nin güncel politikalarına dayandırıp salt karşıt bir tavır benimsemektedir. Bu örnekten de anlaşılacağı üzere, Türkiye'de siyaset alanının tartışmaları medya alanına da yansımakta ve siyasi karşıtlıklar medya analizinde salt (birbirine) karşıtlıkla üretilen ayrımcı dilin önemli bir parçası olmaktadır.

Demokrasi Söyleminden Doğan Ayrımcı Dil

Şimdiye kadar doğrudan üretilen ayrımcı dilin Gezi Olayları sırasında hangi referanslar üzerinden ortaya çıktığını anlamaya çalıştık. Ancak demokrasi söyleminden doğan ayrımcı dili yakalamak ilki kadar kolay değil. Bunun nedeni kullanılan referanslarda daha örtülü bir dilin kullanılması ve yazıların demokrasi üzerine temellenen içeriklerinin genel anlamıyla “siyaseten doğru” olmasıdır. Zaten araştırma verileri, sayısal olarak en fazla içeriğe bu kategoride rastlandığını göstermektedir. Bunun nedeni kullanılan ayrımcı dilin Türkiye’de siyaset yapma ve siyaset üzerine konuşma tarzına da sinmiş olması ve farkında olmaksızın üretilmesi olabilir.

Bu bölümde gazetelere göre bir ayrışmaya gitmekten ziyade içerik temelli bir analize gitmeyi tercih etmekteyiz. Zira demokrasi kavramının günümüz toplumundaki ve özellikle Gezi Olayları sırasındaki kayganlığı bu durumu gerekli kılmaktadır. Ayrıca aynı gazetede yayımlanan farklı haber içeriklerinin farklı demokrasi anlayışlarını benimsemesini tüm bir gazetenin yayın politikası olarak yorumlamak tarafsızlık açısından sakıncalı olacaktır.

Bu bağlamda eylemleri destekleyen içeriklerde rastlanan anahtar kelimeler şu şekildedir: Türkiye'nin Tahrir'i, kibir, 'yeter artık', demokrasi bahçesi, Başbakan halktan kopmuş, Kasımpaşalı, zulüm, 'kendi ahlak anlayışına uymayan herkesi ikinci sınıf vatandaş ilan eden' (tavır), arkaik kalmış demokrasi, kendisini babasına beğendirmeye çalışan delikanlı sendromu, tek ahlak, biber gazı, polis şiddeti, 'polis terörize etmesin', % 50'yi görme ve duyma bozukluğu yaşayan iktidar, kötü yönetim, tavizsizlik, inat, güç kirlenmesi, döven besleyen vasilik iddia eden devlet, devletleşen AKP, bölücü konuşma, Gezi Baharı, polis baskısı, 'ben böyle buyurdum' söylemi, baskıcı hükümet, korku politikaları, yaşam karşıtı güçler, otoriterliğe isyan, iktidar sarhoşluğu, tehditvari üslup, %50 delisi bir hükümlanlık, iktidarı kişiselleştirme atılımları, AKP'nin sorumsuzluğu.

²⁵ Tayyip denilen şahıs, Tayyip mayyip, tek adam yönetimi, baskı rejimine ve padişah özentileri gibi ifadelerin kullanıldığı örnek içerik için bakınız: Emin Çölaşan, “Koyun sürüsü(!) uyanınca”, Sözcü, 04.06.2013. URL: <http://sozcu.com.tr/2013/yazarlar/emin-colasan/koyun-surusu-uyaninca-307237/>

Murat Utkucu yazısında Gezi eylemleri sırasında iktidarın tutumlarını eleştirirken “iktidar kendini çok ama çok güçlü hissetmenin ‘sarhoşluğu’ içinde benzetmek gibi olmasın tipik bir ‘ayyaş’ özgüveninde sağa sola sataşp caka satarken” benzetmesine başvurmuştur. Bu ifadeyle Utkucu, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın bu süreçte alkol tüketicilerini sıkça eleştirmesine, “ayyaş” ifadesini kullanarak ürettiği ayrımcı söylemle onları hedef göstermesini tersine çevirmiş ve Recep Tayyip Erdoğan'ın olumsuz anlamda kullandığı “ayyaş” kelimesini partisinin iktidarı için kullanarak bu olumsuz ifadeyi geri yansıtmıştır. Nasıl ki, Başbakan'ın benzetmesi ayrımcı dil öğelerini barındırıyorsa, aynı ifadeyi İslami değerlere olan inancını sıkça ifade eden iktidar tavrı için kullanmak etkili; ancak ayrımcı dili yeniden üreten bir özelliğe sahip görünmektedir.

Her taraf

EDİTÖR: TAMER KAYAŞ
hertaraf@taraf.com.tr

Taksim kirmizisi

MURAT UTKUCU

Yazar
utkucuo@gmail.com

Herhalde hikâye hep böyle başlıyor. Halk susup, bezgin ve bitkin, herkes böyle gelmiş böyle gider umutsuzluğu içinde günleri tüketirken, kıtılar kendini çok ama çok güçlü hissetmenin "sarhoşluğu" içinde benzetmek gibi olmanın tipik bir "ayyas" özgüveninde sağa sola satıp çaka satarken bir gün makul hiçbir sebep yokken hükümet bir parkın ağaçlarını kesmeye kalkıyor. "Durun!" diyor bir avuç genç. Durmuyorlar. "Yapmayın" diyor. Yapıyorlar. İnadına yapıyorlar. Mezalim, katı sıvı ve gaz olup bir avuç insan bedeni üzerinde patlıyor. İnsanlık ayaklar altında. Ama besun! Neruda'nın dediği gibi, bir anda halk, kim olduğunun farkına varıyor. Ezildikçe çoğalıyor. Tükenmiyor tüketilemiyor. Sarsılmaz gibi görünen hükümetin ayakları, bir ağacın köklerine işte böyle dolanıverdi. Belki dünyanın en güçlü on iktidarı arasında yer alan AKP, yetmiş iki saat içinde itibarını yitirdi. Burada, eylemcilerin müthiş direnişi kadar bizzat Başbakan'ın akıl ve izandan nasiplenmemiş sözleri, birinci derecede etkili. Bir ağacın hayat hakkını savunmak gibi eşi benzeri az görülür bir masumiyete karşı estirilen polis terörü, kitlelerin sokağa çıkması ve bir daha evlerine dönmemesinin sebebi oldu. Eylem öylesine saf ve masumdu ki o ağaca sarılmış gençte atılan tekmeler AKP'nin en hassas yerinde patlatıyordu bir anda. **AKP, bu kez baltayı taşpa vurdu. Kendi ayağına sakamak ne kelime, elleriyle kendini kurşuna diziverdi.**

Makûs talihî değiştiren park Mesle Gezi Parkı'nın ağaçları değil sadece, biliyoruz. Bir kedinin de sıkıştığı köşeden hasmının üzerine atıldığı bir an var ve bu kez kedi, farkı olduğu için aşağılanan ve çokak yerine konulan halktı. (Çok tanıdık geldi değil mi hani bidon kafalar filan) ve 31 Mayıs 2013'te kedi sıçradı. İleride tarihçiler bugünü anlatırken makûs talihî değiştiren bir parktan söz edecek ve ihtimal insanları anlamak zorlanacak. Oysa Erdoğan, Kasımpaşalı külhanbeyi edasıyla halka güven aşlamıştı. Samimiydi, dobraydı, ağzına gelene söylüyor, tartmıyordu. Hespapsizdi. Ama bir

"Durun!" diyor bir avuç genç. Durmuyorlar. "Yapmayın" diyor. Yapıyorlar. Bir anda halk, kim olduğunun farkına varıyor. Ezildikçe çoğalıyor. Tükenmiyor tüketilemiyor

zamanlar hanesine puan yazan bu özellikler, gün gelip halk ayaklanmasının sebeplerinden biri oluyordu. Çünkü Erdoğan, her müktedir gibi güçlendikçe ilahlığı ve bir tanrı gibi kendisine herkesin inanması gerektiriyor iman etti. Zalimleşirken hâlâ kendini mazlum ilan edebiliyor, bu toprakların kadim mazlumlarını marjinal diye aşağılıyordu. İlahbuki bir zamanlar Hz. Muhammed de Mekke'nin marjinali değil miydi? Zatışığı, ateistler, Aleviler, içki içenler, sigara tütürenler, grevci işçiler, taşerona direnenler, muhalif Kürtler vesaire ilke çoğunluğunu marjinal ilan edip üstünü çizerken hâlâ yüzde elli oy oranından söz ediyordu Başbakan! Nihayetinde, yüzbinlerce eylemciyi ve tencereleyle sokağa inenleri çapulcu ilan ederek ipleri kopardı. Kaddafi de ayaklanmacılara böcek demiyor muydu? Ve Erdoğan, yüksek alkıyla Kaddafi'yi uyandır durmuyor muydu? Şimdi dünyada Türk Baharı'ndan söz edilirken mesela kanserli laza sadaka vermeye kalkan bakanın harcayarak bu işten sıyrılabileceğini sanmıyor herhalde?

Sokaklar hâlâ dolu ve boşalacağı benzemiyor. Birkaç gün sonra faniyi düşünse bile bir zamanlar örgüt evi iddiasıyla yoksul öğrenci evleri basıp da genççik solcu delikanlı ve kızlar kurşuna dizilirken alkış tutanların çocukları, artık polisi, gencindeki gaz yangını sırtındaki cop izinden tanıyor. Şu lına kadar yaşadığı ve yaşayacağı görüyor. Polis şiddetinin devletin Osmanlı'dan miras tokadı olduğunu çoğu yeni öğrendi. Öğrenmek de devrimciyi bazen. Eski rejimin dışladığı halk adına iktidara geldiğini söyleyen AKP, devletin tokadı olduğunu ülkenin bütün meydanlarında bir kez daha gösterdi.

"Her yer Taksim, her yer direniş" Erdoğan pervasızlığıyla öyle bir table yaratı ki meydanlara akanların sadece niceliği değil niteliği de herkesi hayrete düşürdü. Aynı sokakta, barikatın arkasında komünist devrimci demokrat gençlerle tutuşanlar yan yana görüntüleri ve günlerdir İbrahim Kaypaklıya, Mahir Çayan gibi devrimci önderlerin posterleri yanında Türk bayraklı eylemciler yan yana gelebiliyor. İlk kez bayrak, "eski rejim" in

simgesi olmaktan çıkıp taşıyanın eylem içindeki duruşu ile bütünleşiyor nötralize oluyor. Semboller önemli olmakla birlikte belirleyici olan eylemin niteliği ve Gezi Parkı Eylemi Taksim üzerinden yüzbinlerce insanı bir şekilde sola kaydırıyor. "Her yer taksim, her yer direniş" sloganı, kim atarsa atsin, atanın angajmanını sarsacak güce sahip bir rota çünkü. Taksim'in kadim kızı hatırası bugün Gezi Parkı'nın ağaçları üzerine vurduka katliamlar da bu renkten nasibini istese de istemese de alıyor. Ebbette bir yere kadar!

Bir ağacın hayat hakkını savunmak gibi eşi benzeri az görülür bir masumiyete karşı estirilen polis terörü, kitlelerin sokağa çıkması ve bir daha evlerine dönmemesinin sebebi oldu

Meydanlarda yüzbinlerin de fiilce atıldığı "Bağlıme karşı omuz omuza" sloganı, eylemin rengini koruyan bariyer görevi görüyor aslında. Eyleme katılan ülkücülerin bile herhalde hayatlarında ilk kez atıldıkları bu slogan şu an için manipüle edilmesi güç siyasi bir tutuma denk düşmekte. Meydanlarda yanılanan faşizm karşıtı, AKP'nin eylemler, yoksullar ve öğrenciler üzerindeki tahakkümüne karşı bir "yeter" çığlığı oldukça meydanların kırmızı rengi parlamaya devam edecek görünüyor!

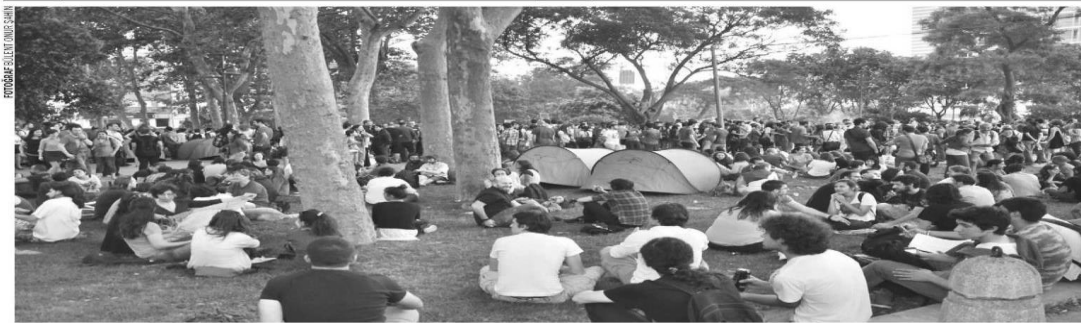
Sosyal medyada çok az da olsa orduyu görevle çağıran ya da "Onların polisi varsa bizim de askerimiz var" minvalinde militarist ahmaklıklar yer alıyor. Sokakta direnerek dik durmasını öğrenmeye başlayan yüzbinlerin kendi kudretini bir kenara bırakıp başkasını "vazifeye" çağırma zavallılığı da herhalde Cumhuriyet mitingleriyle tarihe karıştı. Asker denenin sıradan erler ya da teğmenler değil NATO'nun emrinde Genelkurmay olduğunu görmeyen gelmek başı başına saçmalık. AKP'nin faşizan kâstah siyasetine karşı meydanlardaki birlikteliği korumak önemli! Ama özgürlük temelli antifaşist antitotiter siyasi hattı korumak belki daha önemli. Beş günden bu yana meydanlara hüküm olan hava Erdoğan ve hükümet karşıtlığına endeksli olmakla birlikte mesela açılım siyaseti ve Kürt halkı aleyhine atılan bir slogan henüz sosyal medyada paylaşılmadı. Bununla birlikte geçmiş geleneksel nasyonal sosyalistleri HEPAR gibi siyasi tarihimize yeni arza endam etmiş faşist siyasetlerin de meydanlarda bayrak gösteriyor olması tehlike hakkında fikir veriyor. İzmir'de smirli da olsa BDP binasına yönelik saldırı girişimleri dün

akşam itibarıyla İzmir'in orta sınıf mahallelerinde İstiklal Marşı okuma pratiklerimizin kayganlığını gösteriyor. Fakat yine İzmir'de aynı akşam düzenlenen büyük mitingde sol siyasi inisiyatifin etkisiyle atılan "Yaşam halkların kardeşliği" sloganı, ilk kez meydanlara inen onbinlerce eylemci için bir ilk temsil ediyor. Sorun da tam burada: Direnişin radikalleştirildiği yüzbinler, "ideolojik" bir hattu temsil etmiyorlar. Öfkelerinin ve mutlak masumiyetlerinin peşinden sokaklara dökülen bu kitle pratikte öğrendiklerini

henüz teoriyle taçlandırmış değil ve bu teorinin ne olacağı meydanın makûs talihinin tutacağına bağlı...

Kitleler eylem içinde öğrenip dönüştüyor Ne olursa olsun, apolitik yüzbinlerce insanı meydanlara çeken ve günlerce direnmesini sağlayan başta Sayın Başbakan olmak üzere polis teşkilatımızın gazlayan, coplayan ve su sıkkan bittin personelini tek tek kutlamak gerekiyor. Başbakan çok haklı... Kervan yolda düzülüyor, kitleler eylem içinde öğrenip dönüştüyor.

Son olarak, "Türk Baharı"nın siyasi sonuçlarını bugünden kestirmek zor görünse de şu an için Başbakan d'İlil herkesin öğrendiği bir gerçek var: **1. Taksim bu ülkenin direniş kalesidir.** Ezenlerin, mazlum kendini iyi hissettiği bir yerdir. Çünkü direniş iyileştirir. **2. Taksim, 1 Mayıs Meydanı'dır.** Bu hakikatı tesicillenmiştir. Aksi beyhude çabadır. Öklenen en karizmatik başbakanın yasaktan bir ay sonra düştüğü trajik durum ortadadır. **3. Taksim'e çıkan da çıkana karşı koyan da bir daha iflah olmamaktadır.** Meydana girmek ve orada kalmak için polis şiddetinin her türlüüne katlanan yüzbinlerin artık eskisi gibi olmayacağı aşikardır. Çünkü cop bilinçlendirir. Kafaya inen her cop darbesi kırk kitapta daha aydınlatıcıdır. **4. Taksim, bütün kültürel hareketi geçirecek manevri kudrete sahip bir meydan olduğunu kanıtlamıştır.** Kudreti, solun kadim ve direnişçi geleceğinden ve meydanla hatıraları yatan ölümlerinden gelmekte, halka sırayı etmektedir. **Şimdi sıra Taksim Ruhunun, direnişçileri kardeşlik barikatının arkasına çağırmasında.** Belki de bu, Bars'nin tesisini bir bir büyük sans olacak.



Taksim Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesilmesine yönelik barışçı direniş başlayıp polisin müdahalesi nedeniyle tüm Türkiye'ye yayılan destek gösterileri, polisin çekilmesiyle, paylaşım hakim olduğu bir sivil dayanışma hareketine dönüştü.

Ayşe Batumlu'nun yazısında da, Utkucu'nun yazısında olduğu gibi, Gezi Olayları desteklenmektedir. Ancak Batumlu yazısında Gezi eylemlerinde verilen siyasi tepkilerin Türkiye tarihinde yaşanan başka olaylarda neden verilmediğini "daha önceleri nerelerdediniz?" sitemiyle sorgulamaktadır. Özellikle Uludere/Roboski katliamına dayandırdığı örneklerinde "Daha yakına gelirim o halde. 525 gün önce işlenen Roboski Katliamı da mı kaldıramadınız en sevdiğiniz 'aşk bir masal' dizisinin başından sizi?"

sorusu ya da “Ama Roboski’de 34 fidan, tıpkı diğerleri gibi devlet dersinde yargısız sualsiz katledildiğinde, sözüm tepki gösterenlerden dışarı, çoğunuzun bırakın yerinizden kalkmayı, lambalarınızın düğmesine dokunmaya bile mi mecali yoktu?” sorusu bu sitemin dikkat çekici unsurlarındandır. Ancak Batumlu yazısında ikinci çoğul şahıs kullanarak oluşturduğu sorularıyla okuyarlarda biz/siz karşıtlığını yaratma potansiyeline sahip olan bu söylemi üretmek ve Gezi eylemlerine katılan ve kayıplar veren kişilerin hissettikleriyle Kürtler’in iktidarlar tarafından kitlesel şiddete uğrayarak yaşadıkları acıların karşılaştırmasını yaparak yazısını bir acılar hiyerarşisine oturtmaktadır.



batumlu.ayse@gmail.com
Ayşe BATUMLU

Sizinki hangi ‘yort savul’dur heval?

Sonunda esaslı bir direniş gördü gözlerimiz Fırat’ın batsında da.
Herkesin gönlünde yatan aslan başka başka olsa da, direnmenin gücünü, kıymetini bilenler açısından çok şık bir hareket.
Bölünme paranoyasını hortatma girişimleri, Kürtlere saldırma fırsatçıları, askeri darbe bağımlılarını saymazsak; gerçekten de özgürlüklere müdahaleye, Sibel Özbudun’un tarifıyla “nec-liberal kapitalizme iman etmiş, 776 bin küsur kilometrekare içinde piyasa entegre olmadık bir karış alan bırakmamaya yeminli bir sermaye adamı” olan başbakanın “bi ben bilirim ulen” yaklaşımına, insanların inancına, yaşam tarzına, politik görüşüne yasak getirme despotluğuna, köprüye, alevileri kıymından geçiren bir padişahın adını verme gafletine, “bi dakka!” demek üzere alanlara dökülenleri kucaklayasım var hasretle.
Ama, otoritenin sert saldırısı karşısında dimdik duran bu gözü kara kitleye “daha önceleri nerelerdediniz” diye sorasım da var, daha sonra nerede duracaklarını bilebilmek için.
“Şimdi sırası değil” demeyin. Yarın, kendilerinden başka insanların da özgürlüklerine, dün göstermedikleri duyarlılığı gösterip göstermeyeceklerini anlayabilmek için sırasıdır bu soruları sormanın.
Devletin koluna girmiş tetikçilerin, işkenceleri, katliamları, bin bir operasyonları, Abdülkadir Aygan gibiler tarafından ifşa edildiğinde, yeri yerinden oynatmak yerine, neden ve nasıl çoğunuz işinizde gücünüzde, hatta devletin yanında, o denli suskundunuz? Neden bu gün hala yargılanmayan, belki de çok yakınımızda bir yerlerde olan o işkencecilere hesap sorulması için bu denli güçlü bir ses çıkamıyor?
Devletin “derin” güçleri tarafından, 3 bin köy yakıldığında, kuş konacak dam kalmadığında Lice’de 4 milyon kişi sürgün edildiğinde, TV karşısında çekirdek yiyip “Perde arkası” adı altında devletin söylediği yalanlara inanası vardı belki yaşı tutanlarınızın. Ama bu insanlık suçları birer birer kanıtlarıyla ifşa edildiğinde, özgür gündemden uzak duruyorduysanız bile, Celal Başlangıç örneğin “korku imparatorluğu” kitabında anlattığında bu kiri pası, neden oralı olmadiniz çoğunuz?

ğında, küçük Uğur 13 devlet kurşunuyla katledildiğinde, Ceylan’ın küçük bedeni havanı mermisiyle dağıtıldığında, küçük Enes’in ve onlarcasının eylemlerde gaz bombası ve plastik mermiyle katledildiğinde verilen “kaza” süsüne inandınız diyelim. Onlarca, yüzlerce böyle vakada, ulaşılabilir gerçek kaynaklara ulaşamıyordunuz ve devletinize kondurulan toza da inanasınız gelmiyordu belki. Peki ama “sosyal medya” denilen sansüresiz kanal açıldıktan çok sonra da devam eden onlarca “suç” karşısında ya da bireysel süsü verilen Hrant cinayetindeki sahte yargılamada verilen “bireysel” ve düşük cezalar karşısında nasıl “sakin” olabildiniz böylesine?

Tamam, çoğunuz çok gençti yukarıda saydıklarımın bir kısmı olurken. Daha yakına gelelim o halde. 525 gün önce işlenen Roboski Katliamı’da mı kaldıramadı en sevdiğiniz “aşk bir masal” dizisinin başından sizi?

Yok sayılmaya, aşağılanmaya tepki göstermek, alkışlanası bir duruş; yaşam tarzına müdahaleye “dur” demek çok onurlu bir tutumdur. Saltanatın karşısına dikilmek de, dünyanın en kadim canlısı ağaca sahip çıkmak da dört kitapta da insanlık kanunlarında da yeri olan büyük birer erdemdir. Elbette Gezi Parkı’nın çok ötesine geçen bu direnişin içinde yer almak boynumuzun borcu, tabiatımızın gereğidir. Ama Roboski’de 34 fidan, tıpkı diğerleri gibi devlet dersinde yargısız sualsiz katledildiğinde, sözüm tepki gösterenlerden dışarı, çoğunuzun bırakın yerinizden kalkmayı, lambalarınızın düğmesine dokunmaya bile mi mecali yoktu? İşte bunu anlayamıyorum bir türlü...

Sıra geldi bünden sonrasına. Yok sayılan, diline mühür, eline kelepçe, geleceğine ipotek konan Kürt halkının varlık mücadelesinin neresinde olacaksınız, bireysel tarihinize geçecek bu onurlu direnişinizin ardından? Ki eğer gerçek bir özgürlük kalkışmasıysa “Gezi” direnişi, yanıtı bellidir bu sorunun. Elbette ezilen, hakları için direnen ve varlık ve statü mücadelesi veren Kürt halkının yanında “edi bese” diyecektir. Gezi Direnişçileri, Gezi’de onlara “yetti be” dedirten öfkeyle.

Aksi fenadır!

Padişahların geçişi sırasında askerler padişahı görmeye gelen kalabalığı dağıtmak için “çabuk dağılın” anlamında “yort savul” derlermiş. Ama Ece Ayhan, “boğaziçi bir istanbul ırmağıdır, nice akar huruc alessultanlarda bayraksız davulsuz” dizelerini içeren mütahiş şiirinde, hükmedenin değil tüm direnenlerin isyan sloganı haline dönüştürmüştür onu. İşte o dizelerdeki gibi “yort savul” olabilmeli bu direniş. Bu direnişe ulusalcıların renginin hakim olmasına izin vermek, onu direniş olmaktan çıkarır, darbe çağrısına dönüştürür. Direnişin Kürtler dışındaki unsurları, ağağa çıkan bu kendiliğinden, bu muazzam bir aradılığı Kürt hak mücadelesi ile birleştirmek gerektiğini görmezden gelir, “Gezi”yi demokrasi ve özgürlük kalkışmasına dönüştüremezlerse, yaşanan, vuslata ermeyen bir anı olarak kalır belleklerde. Çok ama çok yazık olur...

Mehmet Türker yazısında Gezi eylemlerini ve eylemcilerini desteklerken eleştirilerini çözüm sürecinde Kürt hareketiyle ilişki kuran iktidar partisine ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’a dayandırmaktadır. Başbakan’a “Tayyip Bey” olarak hitap eden yazar, Başbakan’ı “PKK’lı katil sürüle-ri”ni koruyup Gezi eylemcilerine gaz sıkımla suçlamaktadır. Kürt hareketini ve çözüm sürecini

yürüten Başbakan'ı hedef alan söyleminde Türker'in, karşıtlık ve düşman oluşturan ayrımcı dile başvurduğu gözlemlenmektedir.

Mehmet
TURKER



mturker@sazcum.com

PKK ile barıştı halkla kavga ediyor!

Bu ülkenin Başbakanı, 30 yıldır Türkiye'nin kanını emen, 8 bin askerimizi şehit eden ve 40 bin insanımızın ölümüne neden olan PKK'lı teröristleri affederek, sorgusuz sualsiz ülkeyi terk etmelerine izin verdi; baskıya karşı tepki koyan, yeşile ve kentine sahip çıkanlarla kavga etmeye başladı!..

2 bine yakın terörist elini kolunu sallayarak, Türk halkına nanik yaparak gidiyor, ama halkımız hak arayınca "çapulcu" oluyor, gazlanıyor, coplanıyor!..

Kentleri yakıp yıkan, araçları ateşe veren, camı çerçeveyi indiren, polise molotoflarla, havai fişeklerle, taşlarla saldıran PKK kıyırdıkları şeker çocuk oldu, tertemiz duygularla tepki gösteren, baskıcı rejime direnen halk aşağılanıyor!..

★ ★ ★

İktidar, "Aman kızmasınlar, bizim rahatımızı bozmasınlar, seçimlere giderken maraza çıkarmasınlar" diye PKK karşısında teslim bayrağını çekiyor, sürekli alttan alıyor;

Dayatmacılığa, yasakçılığa, hayat tarzına kanışmaya, ülkenin İslami reflekslerle yönetilmeye kalkışılmasına tepki gösterenlerin gözüne biber gazı sıkılıyor!..

Ülkesini seven gençler, sade vatandaşlar artık çileden çıkmış vaziyette!..

Halkın sokaklara dökülmesinin asıl nedeni, iktidarın çemberi daraltıp insanların adeta boğazını sıkmasıdır!..

★ ★ ★

Diyarbakır'dan İzmir'e terfi eden Vali Mustafa Toprak'ın dünyadan haberi yok!..

İlk gün sopalarla, demir çubuklarla insanları döven şahısların polis olmadığını söyleyen vali, gerçeği bir gün sonra Emniyet Müdürü'nden öğrenmiş, "Sopalı polis mi olur?" diyor!..

Olur!..

Ülke diktacı yöntemlerle idare edilirse, ortaya eli sopalı, demir çubuklu sivil polisler de çıkar ve "rejim muhafızı" olarak adam dövmeğe başlar!..

Ülke diktacı yöntemlerle idare edilirse, polis kaskları üzerindeki numaralar da kapatılır ve insanlar kim vurduya gider!..

★ ★ ★

Tayyip Bey, turistik K. Afrika gezisine çıkarken twitter'in yeni bir bela olduğunu söylemişti!..

Sosyal medya iktidara direnişin öncüsü olunca, **Tayyip Bey** küplere bindi!..

Onun acısı üç gün sonra İzmir'de çıkarıldı ve insan avı başlatıldı!..

"Sosyal medyada halkı isyana teşvik ettikleri" iddiasıyla ve organize suç kapsamında evlere baskınlar yaptılar, şimdilik 26 kişiyi gözaltına aldılar!..

Bu kadana da "yuh" denilmez de ne denir?!..

★ ★ ★

Çankaya'nın 11'incisi ile Başbakan vekili **Bülent**, demokrasi numaralarıyla güya toplumu yumuşatmaya çalışıyor!..

Hikaye!..

Tayyip Bey geziden döntünce çıkıp, "Bunlar (çapulcular) Türkiye'nin imajını zedelediler, ekonomiyi hiç düşünmediler, devlet ve şahıs mallarına zarar verdiler" diyerek hak arayanları suçlar, kendini temize çıkarmaya çalışırsa hiç şaşmayın!..

Tayyip Bey artık bütün Türkiye'nin değil, **yandaşlarının** başbakanıdır!..

Haklı tepkilerini gösterenlere "çapulcu" diyen Başbakan Türkiye'yi yönetme iradesini kaybetmiştir!..

Asker meşru müdafaa halinde!..

TAYYİP Bey'in affedip ülkeden çıkmalarna izin verdiği **PKK'lı katil sürüleri** giderken herhalde bir "veda hatırası" (!) bırakmak için karakoldaki askerlere tarcz ateşi açmış!..

Bir askerın yaralandığı olayda, karakoldan da teröristlere ateşle karşılık verilmiş...

Genelkurmay teröristlere açılan ateşi, "meşru müdafaa hali" olarak açıklıyor!..

Yani, terörle mücadele değil!..

Acaba "Biz onları görmezden geldik, fakat ateş açılınca da kusura bakmasınlar kendimizi savunmak zorunda kaldık, özür dileriz" demek mi istiyorlar?..

İş artık bu noktaya geldi, asker terörle mücadele etmiyor kendini savunuyor!..

Aman yanlış anlaşılmasın, kimse kızmamasın çözülme süreci aksamasın!..

Ne hale geldik farkında mısınız?..

Anahtar kelimelerden anlaşılacağı üzere, Gezi Olayları'nı destekleyen içerikler kimi zaman iktidar partisi ve Recep Tayyip Erdoğan üzerinden sert eleştirilerde bulunan, kimi zaman siz/biz ayrımı

yaratan, kimi zaman da düşman algısı yaratan ayrımcı dili besleyebilecek potansiyele sahip bir öfkeden ve adaletsizliğe uğrama hissinden beslenmektedirler.

Eylemleri eleştiren içeriklerde rastlanan anahtar kelimeler ise şu şekildedir: Sandık, amaçtan uzaklaşma, kışkırtma, demokrasi dışı, normalleşme, seçim, saf vatandaş, özenti, halkın iradesi, yüzde elli, başlangıçtaki eylem, çığırından çıkmak, Türkiye'yi Suriye yapmak isteyenler, gövde gösterisi, alkolizm, mülke zarar, samimi talepte bulunanlar, kamu malına zarar veren, azınlık, çoğunluk, sokakların kontrolsüzlüğü, gelişmiş demokrasi.

Sevilay Yükselir Gezi eylemlerinin şiddetlenmesinin nedenlerini anlamaya çalıştığı yazısında Gezi eylemlerinin meşru amacının değiştirildiğine dikkat çekmektedir. Yazarın tasvip etmediği başka görüş ve eylemler karşısında niyet değerlendirmesi yaparken kullandığı "sokakların havasından faydalanmak isteyen kapkaççılar", "pislik ve hain birtakım karanlık güçler", "küresel aktörlerin de dâhil olduğu korkunç bir kumpas", "Bazıları istiyor ki artık her yer Sivas olsun. Her yer Madımak olsun" gibi ifadeler bir yandan toplumdaki güven duygusunu zedeleme riskini taşıyıp Gezi eylemlerinin meşruiyetini hedef alırken; diğer yandan tam olarak kim ya da kimler olduğunu anlayamadığımız bir düşman kavramını beslemektedir. Bu nedenle yazının yapısı okurları belirsiz düşmanın getireceği tehlikelere karşı uyarmak üzerinden şekillenmektedir.

Oyun büyük! Bu oyuna gelmeyelim!

Sağlığımla ilgili sıkıntılar devam ettiğinden her gün, her dakika sokağa çıkıp, "Neler oluyor memlekette?" sorusunun karşılığını yoklamıyorum. 10 gündür yaşananları hem sosyal medya ve basından, hem görevi icabı meydanlarda yatıp kalkan muhabir arkadaşlardan, hem de eylemci arkadaşlardan takip ediyorum. Sokağın yaşadıklarını her daim canlı canlı izlemeye alışık bir muhabir, gözlemci için çok hoş bir durum değil belki bu durum ama olan bitene dışarıdan, tamamen objektif bir gözle bakmak için de inanılmaz bir fırsat yakaladığımı düşünüyorum.

Televizyonun karşısında oturup gün boyu Türkiye'de yaşananlarla ilgili yurtiçi ve yurtdışındaki yayınları izlemek, iktidarı canhıraş savunan kalemler dahil, eylemlerle ilgili tüm yazılıp çizilenleri okumak ister istemez fotoğrafı daha büyük görmemi sağlıyor.

Şaka maka iyi oldu aslında bu benim için. Çünkü belki ben de sokakta olsaydım insanların duygu ve düşüncelerini anlamak için, olayları bu kadar büyük pencereden izleme şansına sahip olamayacaktım. Öğrencilik yıllarımdan bilirim. Meydanlara daldığımızda ruhunuz ister istemez etkilendir o havadan. Giderken bi başka, gittikten sonra bambaşka bi ruh haline bürünürsünüz. Meydan size göre her şeyi anlatıyordu; oysa değildir. Bir meydanlar, sokaklar vardır, bir de o meydanların, sokakların havasından faydalanmak isteyen kapkaççılar



Sevilay YÜKSELİR

vardır. Bazılarına bakarsanız bugün meydanlar sadece demokrasi ve özgürlük çığlıkları atan insanlarla dolup taşıyor. Onlara göre bilgisayarın başından kalkıp sokaklara akan yeni bir nesil var ve bu yeni nesil geleceğinin bu iktidarın istediği gibi değil, kendi istediği gibi şekillenmesini istiyor.

Ama işin aslı o değil! Evet o yeni nesil sokaklarda haykırıyor;

"Yaşam tarzıma dokunma" diyerek ama diğer yanda da pislik ve hain birtakım karanlık güçler pek bi heyecanlı olan o yeni nesli nasıl kullanacağını planlarını yapıyor.

Olay büyük değerli okurlarım. Emin olun şu anda, çıktığı noktadan bambaşka bir yerlerde. Ve ne yazık ki göremiyor insanlar bunu. Sırf Recep Tayyip Erdoğan'a ya da onun iktidarına hasmane duygularından dolayı kendini meydanın coşkusuna kapıran son derece akılsız insanlar bile rüzgâra kaptırılmış bi halde tam gaz sürdürüyor "eylemler devam etsin" alkışını. Oysa iş artık Gezi Parkı projesine karşı olmaktan çıktı ve küresel aktörlerin de dahil olduğu korkunç bir kumpasa dönüştü.

Birileri diyebilir ki şimdi; "**Ne diyorsun Sevilay? Ne kumpası, ne kirli elleri? Hükümet ağzıyla konuşma lütfen! Gör artık gözünün önündeki gerçeği. Ayrıca ne Gezi'si, ne parkı! O bir kıvılcım oldu. Biz sadece Gezi için değil artık, canımızı sıkan her şey için sokaktayız! Hükümetin yaşam tarzlarıyla ilgili**

uygulamalarına, yeni çıkardığı kanunlarına ya da düzenlemelerine, eğitim sisteminde yaptığı köklü değişikliklere, 3. köprüye Yavuz adının verilmesine hayır demek için meydanlardayız!"

Ben de o zaman onlara derim ki; "**Bi dakika arkadaşlar!**"

Bi dakika çünkü evet sen sadece bu gerekçelerle sokaktasın, o eylemlerin içindesin ama bil ki yanı başınızda bu gerekçelerden yola çıkıp ülkede kaos yaratmak isteyen birileri de var. Bu kaostan faydalanıp Kürt Meselesi'nin çözümü için atılan adımları durdurmak, toprağı henüz üzerine örtülen derin devleti mezardan kaldırmak, ekonomide son düzlüğe çıkmış Türkiye'nin eski günlere geri dönmesi için bir iç çatışma, iç savaş çıkartmak derinde olanlar var.

Bunları da gör güzel kardeşim. Bunları da gör ve ne yapıp yapmayacağın öyle karar ver derim! Derim çünkü bu benim sorumluluğum. Bir gazeteci olarak bir dost olarak öngörüm. Önceki akşam Rize'de yaşananlar bariz bir örnek ne demek istediğime.

Bazıları istiyor ki artık her yer Sivas olsun. Her yer Madımak olsun. Görün görmeyin ama bilin ki meydanlardaki insanların haklı demokratik talepleri, haykırışları korkunç bir kavgaya doğru yol alıyor. Bir iç çatışma çıkarılmak isteniyor. Lütfen bu oyuna gelmeyelim. Bu oyun sadece hükümeti zora düşürmez. Ya da meydanlara çıkan insanları... Bu oyun büyük bir oyun ve unutmayın ki hepimizi zora sokar. Bütün ülkeyi. Çünkü gerçek olan şudur, Albert Einstein'ın da dediği gibi: "**Kavganın kazananı yoktur. Ya kaybedersiniz ya da daha çok kaybedersiniz!**"

sevilay.yukselir@sabah.com.tr - SMS: SY yaz 4122' ye gönder. (1.60 TL) MH: 0216 531 73 73

Erdal Şafak ise yazısında Gezi eylemcilerinden kendisine gelen eleştiri ve küfürleri değerlendirirken “karşı” tarafı nasıl algıladığını “ergenlik çağına bile gelmemiş bir grup liseelinin eylemi” ifadeleriyle belirtmiştir. Sonrasında ise yazar “başka hesaplar peşinde koşanların, başka başka senaryolar yazanların aleti oldukları için” bu gençlere acıdığını dile getirmiştir. Burada çarpıcı olan yazarın gençler hakkındaki düşüncelerinin yaş ayrımcılığı içeriyor olmasıdır. Zira yazar gençlerin siyasi tavır ve eylemlerini eleştirirken eleştirisini yalnızca gençlerin yaşlarının küçük olmasıyla açıklamaktadır. Buna ek olarak, yazarın gençlere acıdığını belirtmesi onları siyasal faaliyetler alanında pasif bireyler olarak görmesiyle yorumlanabilmektedir.

Mayıs planları

Şu bir haftada, halk deyimiyle, “Bir saraba dolusu” küfür ve hakaret işittim. Sosyal medya üstünden, mail’lerle, gazetenin önünde yapılan protesto gösterileriyle...

En çok koyan, ergenlik çağına bile gelmemiş bir grup liseelinin eylemi oldu. Aslında o çocuklara kızmadım, acıdım. Başka hesaplar peşinde koşanların, başka başka senaryolar yazanların aleti oldukları için.



Çünkü çevre duyarlılığı olanların başlattıkları eylem ne yazık ki artık renk değiştirmeye başladı.

Bu değişimi “Türk baharı” kılıfına uydurmaya kalktılar. Mızrak çuvala sığmayınca, vazgeçtiler. Yeni bir model aramaya, yeni bir kulüp bulmaya koyuldular.

Buldular da.

Yeni şablonları: “1968 Mayıs’ı”.

Yani, Fransa’nın 45 yıl önce bugünlerde yaşadığı çalkantıyı, Türkiye’ye uyarlamak!

1968 Mayıs’ının nedenlerini, gelişmelerini ve sonuçlarını anlatmayacağım; merak eden Wikipedia’da bulup okuyabilir.

Ama gerek içerideki, gerekse dışarıdaki sözüm ona siyasal-toplumsal analizcilerin Türkiye’deki tabloyu 1968 Mayıs’ı Fransa’ına benzetmeye, hatta dayatmaya kalkışmalarında bir amaç, bir hesap var: **General Charles de Gaulle senaryosunun bizde de tekrarlanması beklentisi.**

Malum, 1968 Mayıs’ı olaylarında otoritesi sarsılan, siyasal gücü yıpranan Cumhurbaşkanı Charles de Gaulle, 11 ay sonra, 1969 Nisan’ında düzenlediği referandumu kaybedince görevi bırakmış, evine çekilmişti.

“Acaba” diyorlar, “Başbakan Erdoğan da böyle bir tuzağa düşebilir mi?..”

Düşmez. Ne 2013 Türkiye’si, 1968 Fransa’ına benziyor, ne de Erdoğan’ın siyasal kariyeri ve duruşu, General Charles de Gaulle ile benzerlik taşıyor.

Onun için boş yere ne kendilerini yorsunlar, ne de bizi...

Eylemleri eleştiren içeriklerde rastlanan anahtar kelimeler; Gezi Olayları'nın seyrini çoğunluğun demokrasisine zarar verebilecek potansiyele sahip, Gezi eylemcilerini ise şiddet yanlısı addederek belli bir hiyerarşi kurma riskini taşımaktadırlar.

Sonuç olarak, gazeteler incelendiğinde eylemleri destekleyen ve eleştiren içeriklerde demokrasinin farklı yönleriyle ele alındığı söylenebilir. Gazetelerde eylemleri destekleyen içeriklerde Gezi eylemlerinin demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımı açısından meşru bulunup hükümetin tavrı ve özellikle polis şiddeti eleştirilirken, eylemleri eleştiren içeriklerde ise demokratik seçimlerle iş başına gelmiş iktidara (milli iradeye) gayri meşru yollarla muhalefet edildiği savunulmaktadır. Bir siyasi tartışmanın iki tarafı gibi algılanabilecek bu görüşlerdeki ayrımcı dilin kaynağı, her iki görüşün de birbirlerinin meşruiyet zeminlerini çürütme girişimlerindeki sertliğin dile yansımalarıdır. Bu nedenle demokrasi söyleminden kaynaklanan ayrımcı dil dolaylıdır ve kendi söylemini meşrulaştırmaya/normalleştirmeye müsaittir.

3.f. Manşetler ne diyor?

Manşetler gazetelerin günlük politik tavırlarını göstermekte ve hedef kitlesine ulaşmakta oldukça önemli bir yazılı basın aracıdır, çünkü ilk sayfa ve manşet gazetenin ilk dikkat çeken ve okunmaya değer görülen parçalarıdır. Bu nedenle manşetler bir yandan ayrımcı dil kullanımının kullanılmasının tehlike arz ettiği diğer yandan kullanılmaması için azami gayret gösterilmesi gereken bölümlerdir.

Grafik 20:

	1.Haz.13	2.Haz.13	3.Haz.13	4.Haz.13	5.Haz.13	6.Haz.13	7.Haz.13
Habertürk	-	-	Taksim'de ağaç artar, eksilmez	'İYİ NİYETLİ MESAJLAR ALINMIŞTIR'	DEMOKRASİYE EVET ŞİDDETE HAYIR	MİNİK SERÇE'NİN GEZİ MESAJI:BU YENİ DİLİ ÖĞRENMELİYİZ	'Demokratik taleplere canımız feda'
Hürriyet	GAZİ PARKI	#5günde taksim	GEZİ TEMİZLİĞİ	Mesaj Alındı	Eli sopalı polis mi olur	Sosyal gözaltı	Şunu al bunu verle yönetilmez
Özgür Gündem	-	Direnış kazandı	DEMOKRASİ İÇİN FIRSAT	DURDURUN POLİS TERÖRÜNÜ	TEK ÇARE DEMOKRASİ	-	ACİL DEMOKRATİK REFORM PAKETİ
Radikal	Ne bu şiddet bu celal? *Mehmet Akif Ersoy	Nihayet SAĞDUYU	Şimdi ders çıkarma zamanı	Bu sesi bizzat dinlemeli	'Demokratik süreç devrede'	#diren twitter	Kışla inadı
Sabah	-	Gaz kesildi sis dağıldı	'Gerideki on yıl yarının teminatı	Mesaj alındı sağduyu vakti	Hükümetten Gezi Parkı eylemcilerine zeytin dalı	Platform'da çıta yükseldi	Demokratik talebe can feda

Sözcü	HALKA İŞKENCE VE ZULMÜN FOTOROMANI	Tayyip Pes Etti, Polis Taksim'den Çekildi HALKIN ZAFERİ!	Tayyip Konuştukça Halk Öfkeleniyor!..	Tehdit etti, gitti	ANLA ARTIK TAYYİP	İŞTE AKP'NİN "İLERİ DEMOKRASİ" ANLAYIŞI: BU ZULMÜ TWEET'LE DUYURAN 34 GENÇ GÖZALTINA ALINDI	Demokrat mı Sultan mı SİZCE HANGİSİ?
Taraf	Taksim' de Devlet Zivanadan Çıktı	İşgal Bitti Meydan Halkın	Dersini Almadı	Bir kişinin kaprisi	İş dünyası paniğe kapıldı	Bu fotoğrafı niye paylaşın örgütü	Ekonomiyi çöktecek
Yeni Şafak	-	Bu Öfkeyi kim Yönetiyor?	Reklam Şantajı	Meydanda yabancı var	Gerilim Düştü	Ekonomiye Saldırı	Faiz Lobisine Sert Mesaj
Zaman	Mahkeme, gezi parkı'nda yürütmeyi durdurdu	Gül'den Eylemcilere sükunet, hükümete 'kaygılara kulak ver' çağrısı	Çevre duyarlılığı yakıp yıkmaya dönüştü	GÜL'DEN SAĞDUYUYA DAVET	Bütün taleplere ağız yeter ki şiddet olmasın	Provokatörlere suçüstü	Demokratik taleplere canımız feda

Gezi Parkı'nın boşaltılma girişiminin ertesi günü olan 1 Haziran'daki manşetler incelendiğinde, sadece beş gazetenin Gezi Olayları'na manşette yer verdiğini görmekteyiz: Hürriyet, Taraf, Zaman, Radikal ve Sözcü. Bu gazetelerden Hürriyet, Radikal, Taraf ve Sözcü polis şiddetine ve yaralanmalara vurgu yapan manşetler atmışken Zaman hukuki süreçte mahkemeden gelen durdurma kararını manşete taşımıştır. Sözcü'nün "HALKA İŞKENCE VE ZULMÜN FOTOROMANI" başlığında şiddet ve iktidar arasındaki bağlantıyı doğrudan kurmakta ve kelime seçimleriyle diğer gazetelerden ayrılmaktadır.

Tarama yaptığımız sürecin ikinci gününde ise, Habertürk hariç tüm gazeteler Gezi Olayları'nı manşetlerine taşımışlardır. Polisin Taksim'den çekilmesiyle Zaman ve Radikal gazeteleri sağduyuya vurgu yaparken, Sözcü ve Özgür Gündem eylemcilerin zafer kazanmalarına dair başlıklarla çıkmayı tercih etmişlerdir. Sözcü'nün bu haberi duyurma tarzı "Tayyip Pes Etti, Polis Taksim'den Çekildi HALKIN ZAFERİ!" başlığıyla somutlanırken, Özgür Gündem daha sade bir başlığı (Direniş Kazandı) tercih etmiştir. Sözcü'nün Gezi Olayları'nda yaşanan olumsuzlukları Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın kişiliğinde ifade etmesi ve ona karşı bir zafer kazanılmasını vurgulaması, gazetenin iktidara olan salt karşıtlığının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Taraf ise aynı zafer vurgusunu kişiselleştirme yapmadan "İşgal bitti meydan halkın/Her yer Taksim her yer direniş" başlığıyla duyurmuştur. Diğer yandan, Hürriyet sosyal medyanın etkisinden dem vurarak "#5gündetaksim" manşetiyle Taksim Meydanı'nda olayların başlangıcından itibaren yaşanan değişimleri göstermiştir. Sabah ise yaşanan şiddete yaptığı vurguda "Gaz kesildi sis dağıldı" manşetini kullanmıştır. Yeni Şafak ise daha farklı bir manşetle çıkmıştır: "Bu öfkeyi kim yönetiyor?". Gezi Olayları'nı yönlendirilen bir toplumsal hareket olarak tahayyül eden gazete, olayların altındaki kişi ve grupları sorgulamaktadır. Burada da yine henüz tam olarak tanımlanmayan soyut düşmanların oluşturulma aşamasına tanık olmaktadır.

Taramanın üçüncü gününde Hürriyet ve Radikal gazetelerinin manşetleri Gezi eylemcilerinin Taksim Meydanı'nı temizleme görüntülerini paylaşarak "çevreci" duyarlılığa vurgu yaparken, Zaman aynı gün Çevre Dostları Derneği Başkanı Ülker Durukan'la yapılan röportajdan alınan "Çevre duyarlılığı yakıp yıkmaya dönüştü" manşetiyle çıkmıştır. Burada hem Gezi eylemcilerinin çevre duyarlıklarının samimiyeti sorgulanmakta hem de yaşanan şiddet olaylarının provokatif yanına vurgu yapılmaktadır. Diğer yandan Sabah ve Habertürk gazeteleri Fatih Altaylı'nın Recep Tayyip Erdoğan'la 2 Haziran'da yaptığı röportajdan alınan kesitlerle manşete çıkmışlardır. Sabah gazetesi yaşam tarzlarının ve demokratik hakların korunacağına dair bölümden alıntı yaparken, Habertürk hükümetin çevreci politikalarını gündemine taşımıştır. Ancak iki gazetede de göze çarpan, Gezi Olayları'nın toplumsal taleplerine karşı argüman üreten bölümleri manşete yansıtımlardır. Buna karşılık Sözcü gazetesi toplumsal tepkileri Başbakan Recep Tayyip Erdoğan üzerinden kişiselleştirerek "Tayyip Konuştukça Halk Öfkeleniyor" başlığıyla çıkmıştır. Bu kişiselleştirme Taraf gazetesinde yumuşatılmakla birlikte "Dersini almadı" başlığıyla Başbakan'ın Gezi Olayları'nı değerlendirme biçimi eleştirilmiştir. Yeni Şafak gazetesi ise "Reklam Şantajı" başlığıyla uluslararası reklam planlama ajanslarının Gezi Olayları sonrası TV kanallarına reklam vermeyi kesmelerini baskı ve tehdit olarak yorumlamakta ve dış düşman söylemini desteklemektedir. Son olarak, Özgür Gündem gazetesi "Demokrasi İçin Fırsat" başlığıyla Gezi Olayları'nın demokratik haklar ve talepler açısından önemine vurgu yapmaktadır.

Dördüncü günde ise Hürriyet, Zaman, Radikal, Sabah ve Habertürk gazeteleri Abdullah Gül'ün olayın tüm taraflarını sükûnete davet eden "Mesaj alındı" cümlesine referansla manşete çıkmışlardır. Ancak Habertürk gazetesinin "İYİ NİYETLİ MESAJLAR ALINMIŞTIR" başlığı bazı Gezi eylemcilerinin sahip oldukları niyetin iyi ve dolayısıyla kötü de olabileceğine vurgu yapmıştır. Özgür Gündem polis *terörünü* eleştiren bir manşet atmışken, Sözcü Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşmalarının tehditkarlığını vurgulamış ve Taraf ise "Bir kişinin kaprisi" başlığıyla Başbakanı hedef almıştır. Son olarak Yeni Şafak gazetesi Taksim Meydanı'ndaki protestolarında *yabancı parmağı* olduğunu iddia eden "Meydanda yabancı var" manşetini kullanmıştır.

Başbakan'a vekâlet eden Bülent Arınç'ın arabulucu demecinden sonra 5 Haziran'da gazetelerin çoğu demokrasi ile şiddet karşıtlığını ortaya koyan manşetler atmışlardır. Zaman, Sabah, Habertürk ve Yeni Şafak hükümetin yaptığı ılımlı açıklamaları temel alarak şiddetle demokrasi arasına kalın bir çizgi çeken manşetler atmışken; Radikal, BDP Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in Abdullah Gül ve Bülent Arınç'la yaptığı görüşmelerin sonrasında yaptığı açıklamalardan alıntı yapmıştır. Özgür Gündem ise; BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş'ın konuşmasından alıntı yaparak toplumsal demokrasi çağrısını manşetlerine taşımışlardır. Sözcü gazetesi "Anla Artık Tayyip" başlığıyla Başbakan'a seslenirken, Hürriyet İzmir'deki Gezi Olayları sırasında eylemcilere saldıran *eli sopalıları* sorgulamıştır. Son olarak Taraf gazetesinin manşeti genel gündemin dışında kalmıştır. "İş dünyası paniğe kapıldı" manşetiyle Taraf gazetesi Gezi Olayları'nda aldıkları politik tavırların belli şirketleri nasıl etkilediğini aktarmıştır.

Gezi Olayları'nda sosyal medyanın gücünden yararlanan eylemcilerin gözaltına alınmalarının üzerine altıncı günde Hürriyet, Radikal, Sözcü ve Taraf gazeteleri bu konuyu manşetlerine taşımışlardır. Taraf'ın "Bu fotoğrafı niye paylaştın örgütü" şeklindeki manşeti Gezi Olayları sırasında aktif sosyal medya kullanıcılarının hukuki ve adli süreçler içerisinde nasıl algılandığını gösterir niteliktedir. Diğer yandan Zaman gazetesi şiddete karşı duruşunu yineleyerek "Provokatörlere suçüstü" başlığıyla demokratik hakkını kullanan vatandaşların arasına sızan provokatörlerin yakalandığını duyurmuştur. Zaman'ın bu manşeti manşet altı haber ile birlikte değerlendirildiğinde, bu manşetin toplumsal

güvensizliği ön plana çıkararak (haberde diplomatik pasaportlu yabancıların ve ses bombası yapan bir genç ve iki çocuğun suçlanması aktarılmaktadır) ve yargı sürecinin tamamlanması beklenmeden suç tanımı yaparak belli toplumsal grupları hedef gösterdiği söylenebilir. Sabah gazetesi ise Bülent Arınç'a taleplerini ileten Taksim Platformu'nu "PLATFORM'DA ÇITA YÜKSELDİ" başlığıyla manşetine taşımıştır. Taksim Gezi Parkı hakkındaki talep listesine 3. köprü, 3. havalimanı ile ilgili "alakasız" maddeleri de eklediklerini iddia eden gazetenin Taksim Platformu'nun itibarını ve güvenilirliğini zedelemeyi hedeflediğini söylemek yanlış olmayacaktır. Yeni Şafak İngiliz ve Amerikan medyasını Gezi Olayları'ndan faydalanarak Türkiye ekonomisini yıpratmakla suçlarken yabancı düşmanlığını sürdürmüştür. Habertürk ise diğer gazetelerden ayrılarak Sezen Aksu'nun demokrasi içerikli magazinsel mesajını manşete taşıırken Özgür Gündem bir an önce demokratik taleplerin karşılanması gerektiğine vurgu yapmıştır.

Son olarak 7 Haziran'a geldiğimizde tüm gazeteler Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Tunus'tan yaptığı açıklamaların farklı bir bölümünü manşetlerine taşımışlardır. Hürriyet ve Radikal gazeteleri sırasıyla "Şunu al bunu verle yönetilmez" ve "Kışla İnadı" başlıklarıyla Başbakan'ın müzakereye kapalı duruşunu manşete taşımışlardır. Diğer yandan Zaman, Sabah ve Habertürk gazeteleri Başbakan'ın konuşmasından aynı cümleyi alıntılamaşlardır: "Demokratik taleplere canımız feda". Buradaki siyasi dil demokratik ve demokratik olmayan arasındaki sınırları keskince çizdiğinden bu dilin daima dışlanı yaratma riski taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Sözcü, Recep Tayyip Erdoğan'ın yönetim şeklini ve kendisini eleştirerek "Demokrat mı Sultan mı? Sizce Hangisi?" başlığını atmıştır. Özgür Gündem ise demokratikleşme yolunda acil reform paketi beklentilerini yinelemiştir. Son olarak Yeni Şafak ve Taraf gazeteleri Başbakan'ın açıklamalarını iki farklı ekonomik gündemle değerlendirmişlerdir. Yeni Şafak Başbakan'ın hedef gösterdiği faiz lobisi söylemini devam ettirerek onun sert konuşmasını olumlu değerlendirmiştir. Diğer yandan, Taraf gazetesi Başbakan'ın bu sert açıklamalarının Türkiye ekonomisine verdiği zararın mesuliyetini vurgulamıştır.

Sonuç olarak, manşetlerden de görüleceği üzere siyasetin ayrımcı dili çoğu zaman manşetlere yansımakta ve böylece toplumsal alanda yeniden üretilmektedir. Gazetelerin tamamı manşetlerinde belli bir tavır/istikrar tutturmakla beraber, kimi zaman ayrımcı dili kullanmaktan kaçınmışlar kimi zaman da bir yayın politikası olarak benimsemişlerdir. Yukarıda da vurgulamaya çalıştığımız üzere; düşman oluşturma, hedef gösterme, hiyerarşi oluşturma gazetelerin manşetlerinde sık rastlanılan manşet içerikleri olmuşlardır.

Sonuç

Gezi Parkı Olayları sırasında siyasi ve toplumsal alanda üretilen ayrımcı dilin yazılı basında nasıl yer bulduğunu ve hangi mekanizmalarla yeniden üretildiğini anlayamaya çalıştığımız bu raporda ayrımcı dil ve söylem kategorilerinin, Türkiye medyasında parçalı ancak köklü bir biçimde yeniden üretildiği anlaşılmıştır.

Gezi Parkı Olayları hakkında yazılı basında yayımlanan tüm haber, köşe yazısı, manşet, röportaj, yorumları inceleyen bu çalışmada, medya araştırmalarında sıkça başvurulan içerik analizi yöntemi kullanılmış ve araştırmanın veri toplama safhası 1-7 Haziran 2013 olarak sınırlandırılmıştır. Belirlenen tarihler kapsamında elden taranacak gazeteler, "eylemlere eleştirel yaklaşan" kategorisinde **Sabah**, **Habertürk** ve **Yeni Şafak**, "eylemleri destekleyerek yaklaşan" kategorisinde **Sözcü**, **Taraf**, **Özgür**

Gündem ve “özellikle bir duruş belirtmeyen” kategorisinde **Zaman, Hürriyet ve Radikal** olarak belirlenmiştir.

Gazetelerin eylemler karşısındaki genel duruşları gazetelerin yayın politikası açısından değerlendirildiğinde yayın kuruluşlarının *temkinli* davrandıkları görülmektedir. Çünkü haber ve köşe yazılarında Gezi Olayları hakkında bilgilendiren, duruş belirtmeyen ve ortada kalan olarak kategorilendirdiğimiz içeriklerin toplam sayısının eylemi destekleyen ve eleştiren içeriklere göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Diğer yandan gazetelerin olaylara eleştirel ya da destekleyen bir tavırla yaklaşan içeriklerinin oranları Gezi Olayları hakkındaki yayın politikaları hakkında önemli ipuçları vermektedir. Buna göre, bilgilendiren, ortada kalan ve duruş belirtmeyen içeriklerin gazetelerin genel içerikleri içerisindeki oranları eleştiren ve/veya destekleyen içeriklerin oranları artmaktadır. Örneğin, Yeni Şafak ve Özgür Gündem gazeteleri en az temkinli içerik üreten gazeteler olurken, Yeni Şafak ürettiği eleştirel içeriklerle Gezi Olayları'nın karşısında; Özgür Gündem ise ürettiği içeriklerle Gezi Olayları'nı destekleyen bir yayın politikasını yansıtmaktadır. Taraf, Radikal, Sözcü ve Hürriyet gazetelerinde yayımlanan temkinli içeriklerin dışında kalan içeriklerin Gezi Olayları'nı destekleyen nitelikte olması bu dört gazetenin de Gezi Olayları hakkında olumlu bir yayın politikası benimsediklerini göstermektedir.

Öte yandan, temkinli içerik yayımlama oranının en yüksek olduğu Habertürk ve Sabah gazetelerinin destekleyen ve eleştiren içeriklerine bakıldığında; Habertürk gazetesinde eleştiren içeriğe hiç rastlanmadığı, ancak destekleyen içeriklerin de yoğun olarak görülmediği anlaşılmaktadır. Sabah gazetesinde ise eleştiren içeriklere destekleyen içeriklerinden daha yoğun bir şekilde rastlanmıştır.

Son olarak, Zaman gazetesinde temkinli, eleştiren ve destekleyen içeriklerin oransal olarak dengeli dağıldığı söylenebilmektedir. Bu nedenle gazetenin eylemleri doğrudan desteklediği ya da doğrudan eleştirdiği söylenememektedir.

Bu verilerden yola çıkarak araştırmaya başlamadan önce kategorilendirdiğimiz gazetelerin Gezi Olayları karşısındaki duruşunu yeniden gözden geçirerek bu kategoriler oluşturulabilmektedir: 1) Eylemlere eleştirel yaklaşan gazeteler: Yeni Şafak, Sabah; 2) Eylemleri destekleyerek yaklaşan gazeteler: Hürriyet, Radikal, Özgür Gündem, Taraf, Sözcü; 3) Özellikle bir duruş belirtmeyen gazeteler: Zaman, Habertürk.

Gazetelerin Gezi Olayları sonrasında yayın politikalarının oluşmasında etkili olan faktörlerden birinin de haber içerikleri ile köşe yazıları arasındaki görüş farklılıkları olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma verilerine göre, haber içeriklerinin dağılımına bakıldığında haber servisleri çoğunlukla bilgilendiren haber yapmayı tercih ederlerken, köşe yazarları eylemleri destekleyen ya da eleştiren fikirlerini açıklamakta daha net davranmışlardır. Örneğin; Radikal, Hürriyet, Sözcü ve Taraf köşe yazılarında %76.1, %80, %96.9, %66 oranlarında eylemleri destekleyen içerikler yayımlamışlardır. Buna karşılık, haber içeriklerinde destekleyen nitelikte haberlerin yayımlanma oranının ortalaması bu dört gazete için %16'da seyretmektedir. Bu durumda bilgilendirici içeriklerin yayımlanmasında haberler daha işlevsel bir şekilde kullanılırken, köşe yazıları çoğunlukla bir siyasi tavır göstermektedirler.

Araştırma sonuçlarına göre, gazetelerin Gezi Olayları karşısındaki duruşları ile Gezi Olayları sırasında yazılı basında ayrımcı söylem üretme(me) arasında anlamlı bir bağlantı yoktur. Zira tüm gazeteler

farklı konularda ve şekillerde ayrımcı dil kullanmışlardır. Ancak verilerin dağılımına bakıldığında, düşman oluşturma, hedef gösterme, aşağılama ve salt karşıtlık kategorilerinin ekleneneceği doğrudan ayrımcı dilin üretilmesi süreci en yüksek oranda Gezi Olayları karşısında eleştirel tavır alan gazetelerde görülmüştür. Buna karşılık, demokrasinin gereklerini yerine getir(me)me konusunda farklı görüşten grupların birbirlerini suçlaması/şikayet etmesi üzerinde temellenen demokrasi söylemi aracılığıyla dolaylı ayrımcı dil üretme pratiklerine en yüksek oranda Gezi Olayları'nı destekleyen içerikler yayımlayan gazetelerde rastlanmıştır. Bu verilerden yola çıkarak; düşman oluşturma, hedef gösterme ve salt karşıtlık kategorileriyle yüksek oranda doğrudan ayrımcı dil üreten gazetelerin, demokrasi söylemi üzerinden dolaylı ayrımcı dile yaptıkları vurgunun azaldığı söylenebilmektedir.

En yüksek sayıda düşman oluşturan ve hedef gösteren içeriklere sahip Yeni Şafak gazetesinde yabancı düşmanlığına; yabancı devletleri, istihbarat servislerini, uluslararası yatırımcıları ve basını hedef olarak ön plana çıkaran ve Gezi Olayları'nın uluslararası kaynaklarına vurgu yapan içeriklerde rastlanmıştır. Bunun yanı sıra; ülke içi siyasetin geçmiş ve şimdiki dinamiklerinden yararlanan ve toplumsal farklılıkları ayrımcı nitelikler olarak vurgulayan kutuplaştırıcı söyleme, gruplar arasında karşılaştırmalar yaparak ve makbul olanı belirterek hiyerarşi kuran ayrımcı dile ve son olarak Gezi Olayları'nın Türkiye ekonomisine verdiği zararı vurgulayan, yani ekonomik kaygılardan beslenen ayrımcı dile rastlanmıştır. Sonuç olarak düşman oluşturan ayrımcı söylem; hem yurt içinde Gezi Olayları sırasında öne çıkan toplumsal grupları iç düşman olarak hedeflemekte hem de Gezi Olayları'nın kimi zaman kaynağı kimi zaman ise kışkırtıcısı olarak gördüğü yabancı kişi ve kuruluşları Türkiye'nin bütünlüğünü tehdit ettikleri iddiasıyla dış düşman olarak göstermektedir.

Hedef gösteren içeriklerde ise Sabah gazetesi ve Yeni Şafak gazetesi sayısal olarak neredeyse eşit içerikler üretmişlerdir. Gezi Olayları sırasında kimi toplumsal grupları dışlayan ve suçlu göstermeye gayret gösteren bu kategoride her iki gazete de kendi politik ve dini duruşları üzerinden diğerlerini yargılamayı ve hedef göstermeyi amaçlayan içerikler üretmişlerdir. Gezi Olayları'nın farklı bileşenleri ve onların hayat tarzları özellikle ve farklı jargonlarla dile getirilmiş ve bu hitaplara içerikler bağlamında olumsuz anlamlar yüklenmiştir. Adı geçen toplumsal gruplar çoğunlukla siyasi istismarın hazırlayıcıları oldukları gerekçesiyle hedef gösterilmişlerdir.

Araştırmada dikkati çeken bir başka nokta, cinsiyet ve cinsel kimlikleri aşağılayarak ayrımcı dil üreten içeriğe hiçbir gazetede rastlanmamış olmasıdır. Ancak yukarıda da belirttiğimiz üzere ayrımcı dili oluşturan kategorilerin arasında bulunan organik bağ düşünülünce, düşman oluşturan ya da hedef gösteren içeriklerde rastlanan ifadelerin aşağılama içermediğini iddia etmek makul görünmemektedir.

Belli bir toplumsal gruba, siyasi partiye ya da kişiye karşıtlık üzerinden üretilen ayrımcı dile en fazla Sözcü gazetesinde ve sonrasında Yeni Şafak gazetesinde rastlanmıştır. Aslında salt karşıtlık kategorisinde bu iki gazetenin en fazla içeriğe ve birbirilerine yakın oranlarda sahip olmaları şaşırtıcı görünmemektedir. Zira politik olarak iki ayrı uçta bulduklarını bildiğimiz iki gazete de diğerinin referansları üzerinden karşıtlık geliştirmektedir. Yeni Şafak gazetesinde üretilen salt karşıtlığın hedefinde özellikle ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi'nin olduğu görülmektedir. Öte yandan Sözcü gazetesinde, salt karşıtlık üzerinden üretilen ayrımcı dil iktidara muhalefet ederken geliştirilen ulusal değerler ve dışlayıcı laiklik stratejileri üzerinden kurgulanmaktadır. Sonuç olarak, iki gazetenin benimsemedikleri siyasi gruplara olan tavırları ayrımcı dili besleyen en önemli faktörlerden

biridir. Bu örnekten de anlaşılacağı üzere, Türkiye'de siyaset alanının tartışmaları medya alanına da yansımakta ve siyasi karşıtlıklar medya analizinde salt (birbirine) karşıtlıkla üretilen ayrımcı dilin önemli bir parçası olmaktadır.

Demokrasi söylemi kategorisi, Gezi Olayları'nı değerlendirirken demokratik hak ve özgürlüklere vurgu yaparken ve olayların taraflarını bu demokrasi referanslarıyla eleştiren içerikler üretilen ayrımcı dildir. Bu tür bir ayrımcı dili ve söylemi tespit etmek doğrudan ayrımcı dili/söylemi tespit etmekten daha zordur, zira metinlerin içerikleri *siyaseten doğru* iken kullanılan dil ayrımcılığı üretme riskini beraberinde taşımaktadır. Demokrasi söyleminin her gazeteye nüfuz etmesi dolayısıyla bu tür ayrımcı söylemi analiz etmede gazete temelli bir çıkarsama yapmamayı tercih ettik. Bunun yerine tüm gazetelerde eylemleri destekleyen ve eleştiren içerikler üzerinden bir analize gitmek, demokrasi söyleminin nüfuz edişini anlamak açısından daha anlamlı görüldü. Buna göre eylemleri destekleyen içeriklerin, AK Parti ve Recep Tayyip Erdoğan özelinde sert bir şekilde eleştiri yaparken ayrımcı dili besleyebilecek potansiyele sahip bir öfkeden ve adaletsizliğe uğrama hissinden beslendiği gözlemlenmiştir. Eylemleri eleştiren içeriklerde ise Gezi Olayları'nın çoğunluğun demokrasisine zarar verebilecek potansiyele sahip olarak görülmesi ve Gezi eylemcilerinin şiddet yanlısı addedilmesi toplumsal hiyerarşi kurma riskini taşımaktadır. Sonuç olarak, gazeteler incelendiğinde eylemleri destekleyen ve eleştiren içeriklerde demokrasinin farklı yönleriyle ele alındığı söylenebilir.

Gazetelerde eylemleri destekleyen içeriklerde Gezi eylemlerinin demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımı açısından meşru bulunup hükümetin tavrı ve özellikle polis şiddeti eleştirilirken, eylemleri eleştiren içeriklerde ise demokratik seçimlerle iş başına gelmiş iktidara (milli iradeye) gayri meşru yollarla muhalefet edildiği savunulmaktadır. Bir siyasi tartışmanın iki tarafı gibi algılanabilecek bu görüşlerdeki ayrımcı dilin kaynağı, her iki görüşün de birbirlerinin meşruiyet zeminlerini çürütme girişimindeki sertliğin dile yansımalarıdır. Bu nedenle demokrasi söyleminden kaynaklanan ayrımcı dil dolaylıdır ve kendi söylemini meşrulaştırmaya/normalleştirmeye müsaittir.

Son olarak, gazetelerin bir hafta boyunca yayımladıkları manşetlerin siyasal gelişmelerle eş zamanlı ilerlediği gözlemlenmektedir. Sabah, Habertürk ve Zaman gazetelerinin manşetlerinde iktidar partisinin, Başbakan'ın ya da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün demokrasi ve itidal çağrısı içeren demeçlerine yer verirken Hürriyet ve Radikal gazeteleri, polis şiddetini eleştiren ve sosyal medyanın önemine dikkat çeken manşetlerle çıkmışlardır. Dolayısıyla, manşetlerin genel olarak gazetelerin Gezi Olayları karşısındaki duruşlarıyla uyum gösterdiği söylenebilmektedir. Buna ek olarak, Sözcü ve Taraf gazeteleri daha sert bir dil kullanarak iktidar partisini ve Başbakan Erdoğan'ı eleştiren ve ön plana çıkaran başlıkları manşetlerine taşımışlardır. Buna karşılık, Yeni Şafak gazetesi Gezi Olayları'nı eleştiren tavrıyla uyumlu olarak manşetlerinde Gezi Olayları'nın Türkiye'nin ekonomik ve siyasi gelişimini olumsuz yönde etkilemek isteyenlerin kurgusu olduğunu vurgulamıştır. Özgür Gündem ise polis şiddetini eleştiren ve toplumsal demokrasiye çağrı ve vurgu yapan manşetler yayımlamıştır. Tüm manşetler analiz edildiğinde, ayrımcı dil kullanımı açısından Yeni Şafak ve Sözcü gazetelerinin ön plan çıktıkları görülmektedir. Yeni Şafak'ın Gezi Olayları'nı yönlendiren uluslararası güçler vurgusu ve Sözcü'nün Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın kişiliğinde somutlanan eleştirileri bu iki gazetenin düşman oluşturan, hedef gösteren ve salt karşıtlık üreten manşetler yayımlamasıyla sonuçlanmıştır.

Sonuç olarak, Türkiye açısından siyasi, toplumsal ve kültürel öneme sahip Gezi Olayları'nda yazılı basında üretilen ayrımcı dili analiz edebilmek yazılı basında üretilen ayrımcı dil ve söylemin Türkiye'de

yaşanan siyasi gelişmelerle yakında ilişkili olduğunu gösterebilmek açısından önemlidir. Araştırmada da görülüyor ki, her yeni siyasi gelişmeyle birlikte ortaya çıkan her yeni ifade/kelime seti yazılı basında kullanılmakta ve farklı biçimlerde yeniden üretilmektedir. Bu yeniden üretim aşamasında gazetelerin siyasi tavırları ayrımcı dil ve söylemin üretilmesini engellemiyorsa da nasıl üretildiğini biçimlendirmektedir. Bu araştırmanın en önemli katkısı medyada üretilen ayrımcı dilin nasıl örgütlendiğinin araştırılabileceği yeni çalışmalar için bir ilk adım atmış olmasıdır. Kimi araştırma(cı) kısıtları nedeniyle tarih ve gazete sınırlamasına gittiğimiz bu araştırmanın genişletilmesi ve karşılaştırmalı araştırma imkânlarını içerisinde barındırması umarız gelecek araştırmaları mümkün kılacaktır.